B 373/II

A BUDAPESTI MAGY. KIR. ÁLLAMI

FELSŐBB LEÁNYISKOLA ÉS LEÁNYGIMNÁZIUM

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1911—1912-IKI

HARMINCHETEDIK ISKOLAÉVÉRŐL.

KÖZLI

DOMBÓVÁRI RÉVY FERENC FŐIGAZGATÓ,

AZ ISKOLA IGAZGATÓJA.

ORSZÁGOS KÖZPONTI KÖZSÉGI NYOMDA R.-TÁRS.

BUDAPEST, VI., GYÁR-UTCA 40. SZ.

B 373/11
13726

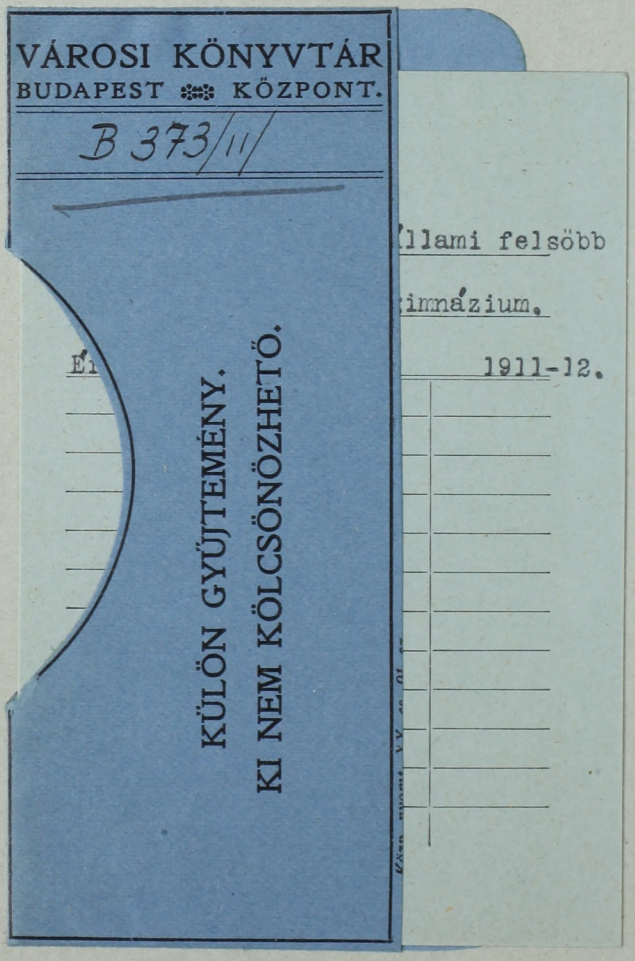

FSZEK Központi Könyvtár
0 010003 812890

[Izp. Irodalom] Felsőbb leányiskolák

A BUDAPESTI MAGY. KIR. ÁLLAMI

FELSŐBB LEÁNYISKOLA ÉS LEÁNYGIMNÁZIUM

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1911—1912-IKI

HARMINCHETEDIK ISKOLAÉVÉRŐL.

KÖZLI

DOMBÓVÁRI RÉVY FERENC FŐIGAZGATÓ,

AZ ISKOLA IGAZGATÓJA.

ORSZÁGOS KÖZPONTI KÖZSÉGI NYOMDA R.-TÁRS.

BUDAPEST, VI, GYÁR-UTCA 40. SZ.

TANÁRI OLVASÓ 1963

1970
1985
2012

B373/III
13726

Bp 133

4567

FŐVÁROSI
KÖNYVTÁR
1912

I.

Torkos László.

Majdnem félszázados tanári munkásság után vonult nyugalomba a most lefolyt iskolai év elején a felsőbb leányiskolai oktatás ezidőszerint való nesztora, Torkos László.

Az ő szerény, ünnepeltetést kerülő természete nem engedte, hogy ez a visszavonulás szélesebb körök előtt ismertté váljék s annyi nemzedék nevelésének és tanításának munkája a nagy közönség elismerésétől is jutalmát nyerje, de azt már nem kerülheti el, hogy e helyen, az ő szűkebb világának nyilvánossága terén néhány szóval meg ne emlékezzünk az ő személyéről s jelentőségéről a tanításügy s különösen a magyar nőnevelés körében.

Tanárkodásának 49 esztendejéből negyvenkettőt szentelt a leánynevelés ügyének. S nem a véletlen hozta őt iskolánkba, hanem azoknak az éles szeme látta meg benne az idevaló egyéniséget, akik a mult század hatvanas és hetvenes éveiben nagy lelkesedéssel buzgólkodtak a leányok középfokú nevelésének és oktatásának megindításán.

Az Országos Nőképző-Egyesület már 1869-ben megnyerte az akkor még fiatal, de irodalmi és költői működésével már feltűnő tanárt, hogy az ág. ev. gimnáziumban viselt rendes tanári állása mellett az ő iskolájukban is megalapozza a magyar nyelvi és irodalmi tanítást.

Ez volt akkor is s ez ma is a nemzeti nőnevelés legfontosabb tárgya, mert hiszen nekünk magyaroknak épen az volt mindig a főbajunk, hogy vezető osztályainkban nem elég erős a nemzeti érzés s kisebb és rövid ideig tartó felbuzdulások után újra meg újra belemerülünk a „művelt nyugat“ szertelen bámulásába s ami még nagyobb baj, idő előtti és túlságba menő utánzásába.

Ennek a hajlandóságunknak kellene határt szabnunk s ha megbámuljuk és utánozzuk is előrehaladottabb nemzetek irodalmát, művészetét, szokásait, soha sem volna szabad megfeledkeznünk saját nemzeti jó tulajdonságainkról s ezeket nem volna szabad feláldoznunk a nyugati nemzetek sok értéktelen külsőségért.

Nagy hivatásuk van tehát hazánkban a magyar irodalom tanárainak s főleg azoknak, akik a leánynemzedéket nevelik. Mert igaz ugyan, hogy az irodalom művelésében a legújabb időkig a férfiak vezettek, de annak remekeit élvezni s főleg közkincscsé tenni a nők sokkal nagyobb mértékben hivatottak. Hiszen a családban a nevelés munkájának oroszlánrésze a nőkre esik s amilyen a családanya szelleme, legtöbbnyire olyanná válik az újabb nemzedéké is.

Nagyon bölcs választás volt tehát először az Országos Nőképző-Egyesület vezetőségétől, majd pedig az 1875-ben megalakult állami felsőbb leányiskola igazgatóságától, mikor a magyar nők irodalmi tanulmányainak vezetőjéül Torkos Lásztót választották s 15 évi működés után elhódították őt a fiuiskolától.

Mert ki lehetett volna hivatottabb arra, hogy leányaink megtanulják élvezni nagy iróink és költőink műveit, behatoljanak érzésvilágukba s a belőlük kisugárzó nemzeti szellemet magukba szíva, tovább plántálják az utánuk következő nemzedékbe, mint az a férfiú, aki maga is költő, tehát érzésben és gondolkozásban, emellett korban is közelebb áll azokhoz a nagy szellemekhez, akikre a magyar nemzet míg fennáll, mindig csodálattal és tisztelettel fog feltekinteni.

S ő tudását, hazafias érzését és költői tehetségét egyaránt tanári hivatásának szolgálatába állította.

Munkája nem az volt, ami a mai tanári nemzedéké. Ez már kitaposott úton jár, neki magának kellett utat törnie. S ezt a munkát fáradhatatlan kitartással, jókedvvel s ennek megfelelő eredménnyel is végezte.

Magyar nyelvi és irodalmi iskolakönyveink a felsőbb leányiskolák megalapításakor nem voltak. Hozzáfogott ő s csinált az egész tanfolyam minden osztálya számára olyan könyveket, a melyek a legújabb időkig használatban voltak nemcsak a felsőbb leányiskolákban, hanem a nőnevelés más, hasonló fokú ágaiban is. Úgy, hogy azt mondhatjuk, hogy iskolai könyvei révén a magyar nyelv és irodalom ismerete az ő szellemének megfelelően jutott

több mint 30 női nemzedék lelkébe. S ez a hatása Torkos Lászlónak még sokkal jelentősebb, mint az, amelyet személyében, mint tanár, iskolánk volt növendékeire közvetlenül gyakorolt.

Pedig ez is igen nagy. Hiszen az alatt a 34 év alatt, melyet iskolánk körében töltött, ugyanannyi évfolyam került ki kezei közül, akik hogy megszerették tőle a magyar irodalmat, élénken bizonyította az az öröm, amelylyel az évről-évre ismétlődő találkozókon volt tanítványai körülvették köztük híven megjelenő tanárukat.

De költői lelke is mindig megszólalt, mikor az iskolának arra szüksége volt. Mennyi alkalmi költeményt irt az iskola ünnepeire s hány versét őrzik volt tanítványainak emlékkönyvei, akik minden év végén seregestől kértek tőle egy pár emléksort.

Hogy mint ember milyen volt, miképen bánt tanítványaival, ezek után felesleges volna jellemezni, hiszen csak jó ember lehet az, akit annyi tanítványa szeretett s még évek mulva is, mint anyák és nagyanyák örömmel emlegetik azt az időt, amikor még az ő tanítványai voltak.

A nyilvánossággal szemben tartózkodó volt egész életében, ezért is volt része olyan kevés ünneplésben. De ez neki okozott legkevesebb fájdalmat. Amilyen jól érzi magát kisebb baráti körben, ha elbeszélgethet az őt érdeklő eszmékről, annyira fut minden tömegesebb gyülekezéstől, főleg ha sejti, hogy ott róla is szó esik. Ebben annyira ment, hogy utóbbi időben még a szokásos tanári társas összejövetelekről is elmaradt, egészségi állapotára való hivatkozással ugyan, valójában azonban azért, nehogy valakinek alkalma nyiljék őt felköszönteni.

De azért sorsát ő sem kerülhette el. Mikor 1899-ben a király igazgatói címmel tűntette ki, bizony neki is alá kellett vetnie magát a megünneplésnek. Díszes, nagy közönség gyűlt össze arra az alkalomra a Royal-szálló nagy termébe s el kellett fogadnia a jelenlevő közoktatásügyi miniszternek és egyéb iskolai hatóságoknak s főképen volt tanítványainak üdvözlését. Egyik volt tanítványa, báró Braunecker Ernesztina arcképét is lefestette s a ragaszkodásnak és tiszteletnek ez a jele bizonyára legkedvesebb emléke neki az ünneplésből.

A mai lármás világban nagyon ritkán akad már ilyen jellem, amely érzi ugyan a maga értékét, de nem követeli ki annak hangos elismerését.

Pedig az iskolán kivül kifejtett munkásságával, irodalmi és költői működésével, ha kissé, mint mondani szokták, agilisabb természetű, könnyen elérhette volna, hogy neve már régen a vezető férfiak közt szerepeljen. Igy azonban az irodalmi körök közül is csak a Petőfi-társaság sietett mindjárt megalakulásakor tagjai sorába választani. Akkor még a társaságok keresték ki a megtisztelésre méltó egyéniségeket, később azonban egyre jobban lábra kapott, hogy akik érdemeseknek tartották magukat a kitűntetésre, maguk járjanak utána. S Torkos László nem olyan faragásu ember, hogy ilyenre ráadta volna a fejét.

Ő megtette, amit tehetsége és tudása tennie engedett s megelégszik a becsületesen végzett munka öntudatával.

S most, amikor szinte észrevétlenül húzódott vissza az iskola nyilvánosságától is, tanártársait és tisztelőit csak az az egy vigasztalhatja, hogy magas kora mellett is szellemi frisseségben és testi épségben töltheti a jól megérdemelt nyugalom hátralevő éveit s ha megszűnt is a magyar irodalmat tanítani, még mindig van ereje és kedve azt művelni.

S mindazok, akik őt ismerik és szeretik, tiszta szívből kívánják, hogy ezt még igen sokáig tehesse.

II.

Özv. Sólyom Sándorné emlékezetére.

Irta: **Dr. Molnár Evelin.**

„Boldogok a halottak, akik az Urban halnak meg", mondja az Irás. És nem úgy van, amint az emberek oly szívesen hangoztatják, hogy ha előbb nem is, de a földi élet utolsó pillanatában mindenki el tudja fogadni Isten mentő szeretetét, hanem inkább úgy van, hogy különös kegyelme az Istennek, ha arra még akkor is alkalmunk van. Téged, kedves Elköltözött, ha magad semmit sem tettél is a testi halál feltartóztatására, csakugyan nem hagyott el addig életerőd és eszméleted, mig el nem készültél az örökkévalóságra. De a mindennapi élet zakatoló zajába — fájdalom, — mint annyian nem tudják, te sem tudtad belevinni az örökélet erőit, arcod nem sugározta vissza azt a boldogságot, amit egyedül Isten szeretetének megragadása: az imádság meghallgattatásának bizonyossága adhat a szívnek. Te, aki könyeket töröltél ott is, ahol más nem is sejtette a fáj-

dalmat: te magad szenvedtél. Kedves nyájasságod, még humorod sem tudta teljesen elfödözni nemes, finomúlt, de szenvedő lelkedet.

Gondos szeretettel ölelted szívedre a rádbízott leányifjúságot, odaadással végezve nevelő-tanító munkádat. Fogékony lelked érdeklődése, felbuzdulása a szép és jó iránt, nem lankadt a végsőig. Egész szívvel futottál-fáradtál köztünk mindaddig, míg le nem döntött a gyilkos kór.

És tetted mindezt oly szerényen, hogy szinte magad előtt is rejtegetted lelked szépségét. Úgy, hogy akik nap-nap után együtt voltunk veled, csak most eszmélünk rá, hogy a te részedről mily előkelően finom volt az az érintkezés és hogy mily gyöngéd, mily jóságos is voltál te mindenkivel.

Életedből megtanulhatjuk azt, hogy mélyebben kell szemlélődnünk, ha örökbecsüt akarunk találni az emberekben, mert az igazi értékek nem hivalkodnak.

Tanítóságod 25-ik éve ez. És mi nem jubileumodra, hanem csak koporsódnál gyűlhettünk össze, hogy kifejezzük irántad érzett szeretetünket, amely csak gyarapodik erősségében, azóta, amióta elvesztettünk.

III.

Leányaink nevelése és pályaválasztása.

Korunk rohanó haladása, a felvilágosodásnak, közművelődésnek minden irányban való terjedése új meg új követelményekkel áll elő és új meg új terhet ró az életre Hullámzásban tartja társadalmunkat; új célok, új problemák elé állítja az embert s az érettök való küzdelemben új fegyverek használatára kényszeríti. S ezek a fegyverek nem csak védők, hanem támadók is Nyomukban nem csak áldás, hanem — talán amannál sokkal több átok is fakad. Nyög miattok az egész társadalom, amelyet felkavarnak annyira, hogy egyetlen rétege sem kerülheti el hatását. Azt az összhangot, amely nélkül a társadalom az ember számára megelégedést és boldogságot nem adhat — napról-napra jobban tépi, rombolja s ma-holnap teljes elnyeléssel fenyegeti a zűrzavaros hajsza, amely felforgatni törekszik, sőt részben már fel is forgatta társadalmunk minden rétegét.

Alig van társadalmi osztály, amely ma sorsával meg volna elégedve. Megváltoztatásán, könnyítésén fáradozik mindegyik.

S ez nem volna baj, mert ennek a célnak érdekében küzdeni helyes is, jogos is; az már azonban igen nagy baj, hogy ez a küzdelem és választott fegyverei nem olyanok, amilyeneket az élet összhangja és boldogulhatásának feltételei kívánatossá tesznek.

S ha ebből a szempontból vizsgáljuk a kérdést, arra a leverő eredményre jutunk, hogy ebből a világra szóló nagy pezsgésből, lótó-futó erőlködésből épen az hiányzik, ami neki erőt, lelket adhatna; hiányzik belőle az öntudatosság s az idealizmus, ellenben annál jobban rombol benne a kapkodás egyetlen vezetője: a nyers realizmus, a megélhetés gondjainak csökkentése. Csökkentése nem életviszonyainknak, társadalmi helyzetünknek megfelelő szorgalmas munkával, hanem kapaszkodással, nyújtózkodással, amit a magyar ember *úrhatnámság*-nak szokott nevezni.

Az a régi, egészséges jó szokás, amely a gyermeket apja foglalkozásának, mesterségének, üzletének örökösévé tette, s amelynek nyomában anyagi jólét, tiszteletre méltó állapot fakadt s amely egész iparos-, kereskedő- stb. efféle dinastiákat teremtett és emelt társalmunk vezetői közé — ma már kiveszőben van. Megölte az „úrhatnámság." Régente a gazdag molnár, parasztgazda, iparos stb., ha iskoláztatta is fiát, legtöbbnyire csak azért cselekedte, hogy képessé tegye a tisztességes munkával és szorgalommal gyűjtött családi vagyon megbecsülésére és gyümölcsöző forgatására; hogy váljék belőle elég okos ember arra, hogy apja munkáját és tisztességét méltán örökölhesse. Nehány iskola elvégzésével — száz és száz esetben, a régi teljes (6 osztályos) gimnázium befejeztével aztán hazavitte fiát s kezébe adta azt a szerszámot, amely neki becsületet, vagyont, tisztességet szerzett. A fia folytatta és gyarapította. S lett belőle független ember, aki nem játszott ugyan *urasdit*, de *úr volt* a szó teljes értelmében, s „pár száz forintért — mint mondani szokás — sohasem kellett a szomszédba mennie."

Ma más a világ felfogása. Ma mindenki tanult ember, *úr* akar lenni. Az iskoláztatás *mániává* lett, akár van rá tehetsége, akarata a gyermeknek, akár nincs. A szülői nemes gondot megmételyezte a nagyravágyás; a testi munka szégyenné lett; az *úri koldusság* pedig keresetté vált.

Hajdanta is lett szegény fiúból „úr"; de csak a *rávalókból*; akit tehetsége kiemelt szegény társai közül, azt felkarolta papja, tanítója, urasága, rokonsága, s taníttatták közösen is, ha szülei nem birták. S lett belőle pap, tanító, ügyvéd stb.

Ma azonban ahol gimnázium, reáliskola vagy másféle intézet van, ott minden szülő azt hiszi, hogy az ő gyermekének feltétlenül végig kell járnia, akár van rá tehetsége, akár nincs.

Régente az volt a sor, hogy szegénységen kezdték, s jóllétben végezték az életet; ma megfordítva van, s ritka az az apai-anyai örökség, amely az unokákra átszálljon. Ma úrként kezdjük s kolduskénti végezzük életünket. Innen fakad aztán az élet ezernyi ezer keserűsége, elégedetlensége, socialismus, nihilismus stb., mert Madách-csal szólva: „Sok az eszkimó, de kevés a fóka!" Sok az úr, de kevés a dolgos kéz és ennélfogva ritka a jó falat.

Nem folytatom tovább ennek az amúgy is eléggé ismert

képnek a vázolását. Messze ragadna célomtól; hanem elszoruló lélekkel rátérek saját thémámra.

Nem kell átmenetet keresnem; folytathatom ott, ahol elhagytam. Mert amiket fentebb mondtam, java részökben nemcsak a fiuk, hanem a leányok nevelésében is megtaláljuk. A társadalom képe ebből a szempontból itt is oly sivár, mint amott. Az „úrhatnámság" veszedelmes hajszája itt is csak úgy ragadja magával a szülőket, mint amott. Pedig ezt veszedelmesebbnek tartom társadalmunkra, mint amazt, mert ennek rombolása sokkal erősebb, gyorsabb és sokkal mélyebben sorvasztja nemzetünk életének s az egészséges társadalom fejlődésének gyökerét.

Mert mi a nő valódi hivatása? Az, hogy egykor a családjának áldása, boldogító napja s a boldogság forrása legyen. A főhivatása, amelyre Isten teremtette, *a családi életbe* vezeti a nőt.

S ezzel szemben mit tesz a mai nevelés? Segíti-e, hogy ehhez a földi életben legmagasztosabb céljához közelebb juttassa? Támogatja-e gyöngeségében? Iparkodik-e józanabb útra téríteni eltévelyedésében? Szó sincs róla. Ellenkezőleg; inkább minden erejével rajta van, hogy hivatásától mentől jobban eltérítse.

S miért? Azért, hogy függetlenítse sorsától s biztosítsa megélhetését. Mert ki tudja: férjhez mehet-e? Meg ha mehetne is, kérdés: hogyan? Egy koldusból legyen kettő? Jobb, ha iskolákat jár. Legyen tanítónő, kereskedelmi alkalmazott, vasutas, postás, telefonos, telegrafos, irógépes kisasszony; sőt lehet ma már valóságos tanár, orvos; nemsokára talán már fiskális és bíró is?

A szülői nemes aggodalom előtt mindig nagy tisztelettel hajlok meg. Mentsen Isten, hogy belőle gúnyt űzzek! Nincs ennél nemesebb gond, tudom magamról. Azt is elhiszem, sőt tudom is, hogy sok esetben van is erre a töprengésre komoly ok. Vannak esetek, amelyek valósággal javallják a leánynak ilyen célú nevelését is. Tiltakozom azonban ellene, hogy az ilyen gondolkodás *egyetemes* vezetője legyen leánygyermekeink nevelésének.

Korunk nagy bűne, hogy a leánygyermek zsenge ifjúságától fogva egyebet sem hall, mint a családi élet nehézségeinek latolgatását; a házasélet rabságát; a feleség és anya elviselhetetlen terheit; hogy iránta irtózást, megvetést keltünk benne; hogy mindig a kenyérbiztosító pályák és szabad, független élet dicséretét hangoztatjuk; hogy folyton csak a könnyebb megélhetést állítjuk eléje s ezt tesszük nevelésük céljává, akár van erre külö-

nös ok, akár nincs. Ez vakmerő támadás a nő legszentebb hivatása ellen, meggyilkolása a leánygyermek lelkének s lealázása a nőnek, akit a jó Isten a legnemesebb célra teremtett.

Ez az anyagias, folyton számító nevelés elfojtja a leánygyermekben azt az isteni szikrát, amelyet a Gondviselés teremtésekor belé lehelt. Nem képes benne életre kapni saját *nőiségének* tudata; lelke, amelyet szeretetre és szeretetével mások boldogítására alkotott Teremtője, hideg fásultságban fonnyad el; nemcsak mást nem boldogít, hanem magát sem boldogíthatja. Jólétet biztosíthat magának, igaz, de csak az anyagi téren, itt is csak ideigóráig, mert kora haladtával a kiábrándulás feltétlenül bekövetkezik, mivel a természet alkotásának és megszabott útjának kontár emberi kéz hiába akar más irányt szabni. — Ez a nevelés kiűzi a nőből alapvető jellemvonását: az *idealizmust*, amely évezredeken keresztül tudott boldogítani családokat tűrés, szenvedés, nélkülözés, maga megtagadása árán is.

Ez a nevelés csak az *észt* müveli, ellenben elhanyagolja a *szívet* Pedig nagyrabecsülöm ugyan az igazán művelt, sokoldalú képzettséggel bíró nőt és sok áldást is várok tőle környezetére és a *családi élet láncolatában az egész nemzetre, — azonban csak akkor, ha a széleskörű ismerettel gyöngéden érző szív is párosul*, amelyből nem hiányzik a családi élet boldogító tényezői iránt való fogékonyság. — „A művelt társadalomban a nők iránt kifejlődött fokozottabb tiszteletet nem tudásuk fényessége, hanem szívök nemessége vívta ki; s amint ezt a nő bármiféle okból elveszti, vagy róla önként lemond, — elveszti erre a megkülönböztető tiszteletre való minden jogosultságát is. — Azontúl a nő lehet felette kedves, szellemes, tudós és bájos, — de megszűnik lenni az, aminek *mindenek felett* lennie kellene, — megszűnik *nő* lenni és evvel megszűnt létének minden alapja. Mert a férfi alkotása olyan, hogy bátorságával, erejével, eszével, tudásával megszégyenítheti, — szolgálatára kényszerítheti magát a természetet is, de földi boldogságának megteremtésében nélkülözhetetlen társa a nő.

S lehet-e a nőnek ennél magasztosabb hivatása?“

Ezt irtam évekkel előbb ugyanezen a helyen. S ez szent hitem és meggyőződésem ma is. Ennek érvényesüléséért küzdöttem leánynevelésünk terén töltött egész életemen át s ezt a meggyőződést síromba is elviszem magammal.

Ne értsen félre senki! Ismételten állítom, hogy sok, szám-

talan eset javallhatja, hogy leánygyermekeinket valamely életpályára készítsük. Hisz erre való képességöket elvitatni nem lehet. Ezért nyitott nekik utat Wlassics miniszter gondossága a tudományegyetemre is. Sőt némely téren nélkülözhetlenek is (kisdedóvás, népiskolák, leányiskolák); csak azt kívánom, hogy *még itt* se legyen az a nevelés *célja*, hanem csak az okos előrelátás szerint való *eszköze* a megélhetésnek, ha így hozná magával a gyermek sora. S itt is az legyen az irányadó, hogy van-e rá tehetsége és hajlama a gyermeknek? Mert a szülői gond nemcsak a gyermekének szerezhető jogok, hanem a gyermeke által teljesítendő kötelességek iránt is tartozik felelősséggel a társadalomnak. Akit csak a kenyér visz pályájára, de nem vezeti lelki vonzalom és lelkesedés, az látszólag teljesítheti ugyan kötelességét, de nyomában nem fakad valódi áldás, mert lelkét nem üdíti a a munkája sikeréből eredő őszinte lelki gyönyörűség. Csak a jókedvvel való munkálkodás tarthatja egyensúlyban a lelket; ennek pedig első követelménye, hogy vonzódás, hajlandóság és hivatás kössön össze bennünket munkánk körével. Csak az ilyen munka nyomában lehet megelégedés; ez pedig a társadalmi rendnek és jóllétnek legelső feltétele.

Azért bármiként forduljon életünk sora, leánygyermekeink nevelésében *első és legszentebb* célunk legyen a *nőiség* ápolása és izmosítása. Legzsengébb korától azt a tudatot keltsük fel bennök, hogy az ő hivatásuk a *családi élet boldogítása*; az ő helyök a *családban van*; életök igazi célja az, hogy *családanyák legyenek*. Evvel a gondolattal annyira meg kell barátkoztatnunk őket, hogy csapásnak tekintsék, ha sorsuk e céljoktól elsodorja őket. *Ez legyen rendíthetetlen alapja nevelésöknek.*

Minden más pályára való előkészítés csak alárendelt szerepet játsszék nevelésökben. *Eszköz* legyen, de nem *cél*. Ha így teszünk, bizonyosak lehetünk, hogy leánygyermekeink nem fogják kicsinyleni sorsukat s nem fognak versenyt futni a férfivilággal ezek pályáján. Érző szívet, fogékony lelket visznek magukkal a társadalomba, megőrzik s részben visszanyerik legértékesebb kincsöket: *a háziasságot*, *szerénységet*, *nőiességet*; védő pajzsai, támogatói, vigasztalói s boldogítói lesznek a családoknak és az emberiségnek. Az így felvértezett leányainkat a tudás világa nem téríti el hivatásuktól, sőt műveltségök nagyobb foka még magasztosabb színben tűnteti fel azt s nem áldozatnak, hanem érző szívök forró vágyának és örömének fogják tekinteni azt a munkát,

amely rájok, mint családanyákra itt várakozik. Nem fognak folyton annak terhein keseregni, hanem örömeit tiszta, szabad lélekkel fogják élvezni. Nem a jól terített asztal, nem a pipere, nem a rang, nem a férfias sportok űzése, nem a szereplés és a feltűnés hajszolása lesz szívök vágya, hanem édes templomuk lesz az otthon, kedves zenéjök a kis angyalok gögicsélése, egész csillagos égbolt a feléje szeretetet lövellő gyermeki szempár s fáradozásának, türelmének, talán nélkülözésének és szenvedéseinek is legnagyobb jutalma: az „*édes anyám!*“ és „*kedves, jó kis feleségem!*“ égbe emelő hangzása.

Vajjon melyik az az oklevél, amely felérne ezzel a „kis világgal,“ ezzel a boldogsággal!?

Méltó hát, hogy ne raboljuk el ezt gyermekeinktől, gyermekeinket pedig a társadalomtól.

Iskoláztassuk, taníttassuk tehát leányainkat tehetségök, hajlamaik és a magunk viszonyai szerint bárhogyan, — de vigyázzunk, hogy legmagasabb fokú műveltségöknek is a *család szeretete* legyen az alapja. Ez drágább és szentebb legyen előttök minden oklevélnél. Ennek a magasztos hivatásuknak élni legyen első és legszentebb kötelességök; ebben lássák életök első célját; ennek tudják oltárára helyezni minden képességöket. Azért okleveleik — ha soha más hasznát nem veszik is — kárba nem vesznek, mert lelkük felvilágosodottsága nemzeti közvagyonná válik családjukban. S így jut el valódi helyére. S itt van annak legnagyobb értéke. Mert Corneliákat, Zrinyi Ilonákat, Lorántfy Zsuzsánnákat nem oklevelek, hanem az *édesanyai szeretet* és a *család szeretete* neveltek az emberiség, különösen pedig hazánk és nemzetünk boldogítására.

Révy Ferenc.

IV.

Az iskola célja és irányai.

Iskolánk 1905. óta kettős címet visel, a felsőbb leányiskola és leánygimnázium címét s ennek megfelelően két irányban szolgálja a nemzeti nőnevelés ügyét.

Mint *felsőbb leányiskola* „első sorban művelt lelkű, jó magyar nőket akar a hazának nevelni, akik ép oly hasznos tagjai legyenek a művelt társadalomnak, mint amennyire meg tudják majd állani a helyüket szűkebb körükben, a családban, mint feleség és anya."

Ebből következik, hogy az iskola eredeti céljának megfelelően, csak az általános műveltséget akarja megadni tanulóinak és semmiféle életpálya különleges érdekeit nem tarthatja szeme előtt.

Idők folyamán azonban bizonyos gyakorlati célokkal is összefüggésbe hozták a felsőbb leányiskolát, így pld. IV. osztályából átléphetnek növendékei a tanítónőképző intézetbe, sőt VI. osztályából felvételi vizsgálat alapján annak III. évfolyamába juthatnak. Ilyenformán a gyakorlatban a felsőbb leányiskola a polgári iskola szerepét is betölti s bizonyos fokig a tanítónőképzőt is helyettesíti.

Pedig hangsúlyoznunk kell, hogy a felsőbb leányiskola szervezete egyáltalán nem olyan, amely bizonyos fokú tanulmányokat kívánó életpályák előkészítésére alkalmas volna.

Épen azért, mivel a feldolgozásra váró tanítási anyag hat évfolyamra van elosztva, ezt az iskolát közben — pld. a IV. osztály elvégzése után — elhagyni, a tanítás céljának teljes félreismerésére vall s egyszersmind azzal a veszedelemmel jár, hogy a megkezdett tanulmányok jóformán minden irányban befejezetlenek maradnak. Mert a felsőbb leányiskola alsó négy osztályának munkája semmiképen sem azonosítható a polgári leányiskoláéval.

Ez négy éves tanfolyamában — a francia nyelvet leszámítva — feldolgozza az ismeretek ugyanazon körét, amelyet a felsőbb leányiskola, a tanulmányi idő rövidebb voltához képest kisebb terjedelemben ugyan, de teljesen kikerekítve, míg a felsőbb leányiskola alsó négy osztályában egyes tárgyak az elosztásnál fogva vagy egészükben, vagy jelentékeny részükben tárgyalásra sem kerülnek. Ennélfogva a tanítónőképző s más ehhez hasonló előképzettséget kívánó szakiskolák számára nem a felsőbb leányiskola, hanem csakis a polgári iskola lehet az előkészítő.

Viszont a felsőbb leányiskola hat osztályának elvégzése nem elég alkalmas alap arra, hogy valaki a tanítónőképző harmadik évfolyamába beléphessen. Ez utóbbi iskola ugyanis első évfolyamától kezdve különleges céljának megfelelő tanítástervet követ, amely semmiképen sem felel meg a felsőbb leányiskoláénak. S ha valaki sikkerrel leteszi is a felvételi vizsgálatot, mindig meg fogja érezni, hogy két évet nem abban a gyakorlati irányú intézetben töltött. Mindenesetre méltányos, hogy egyes kivételes esetekben azoknak, akiket a felsőbb leányiskola elvégzése után a szükség arra kényszerít, hogy valamilyen irányú szakműveltséget szerezzenek, bizonyos feltételek alatt addigi tanulmányaikat beszámítsák, de rendszeressé tenni azt, hogy egy iskola más, tőle szervezetében elütő iskola helyettesítőjévé legyen, egyik iskolanem érdekéből sem ajánlatos.

Ha tehát a szülők gyermekeik igazi érdekeit tartják szemük előtt, csak azokat adják felsőbb leányiskolába, akiknek céljuk csupán az általános műveltség megszerzése, akiket ellenben valamely kisebbfokú képesítéssel járó életpályára akarnak kiképeztetni, kezdettől fogva a polgári iskolába járassák.

Előkészítő szerepet a felsőbb leányiskola csak azóta nyert, amióta a vele kapcsolatos gimnázium alsó négy osztályára építették; erről azonban később szólunk.

Mivel a hat osztályos felsőbb leányiskola tanítástervének keretébe csak a már végleg megállapodott ismereteket veheti fel s ezekkel is jó részben csak általánosságban foglalkozhatik, a mai korban, amidőn a tudományokban, művészetekben, politikai és társadalmi téren úgyszólván egymást érik a felfedezések, irányváltozások, a hat évi tanfolyamon szerezhető ismeretanyag már nem elégítheti ki teljesen mindenkinek a műveltségi szükségleteit. Ezen a bajon segit az intézetünkben újjászervezett és kiegészített két éves *továbbképző tanfolyam*, melynek célja a felsőbb leány-

iskolában szerzett műveltség fejlesztése, mélyítése és a gyakorlati élet követelményei szerint való kiegészítése.

Ez magyarázza meg egyrészt a tanfolyam tárgyainak összeállítását, másrészt feldolgozásuknak módját.

Míg a felsőbb leányiskola az ismeretek rendszerezésére törekszik, addig a továbbképző tanfolyam a már rendszeres ismeretek közül időről-időre kiragad egy-egy nagyobb kört s részletes feldolgozásával az odavágó ismereteket lényegesen mélyíti s egyszersmind példát ad és serkent hasonló irányú önmunkásságra, másrészt pedig az ismeretek olyan ágait is bővebb tárgyalás alá veszi, amelyek a felsőbb leányiskola hat osztályában vagy csak főbb vonásaikban, vagy épen nem fordultak elő. E tanfolyam tanítási anyagának részletes kimutatása képet ad nemcsak a szerzett ismeretek minemüségéről, hanem részben a feldolgozás módjáról is. Kiegészítésképp csak azt tartjuk még szükségesnek megjegyezni, hogy e tanfolyamban mindig a gyakorlati szempont vezet, ezért igen gyakoriak is a tanulmányi kirándulások a növendékekkel különböző múzeumokba, kiállításokra, esztétikai, történelmi, művészettörténeti, háztartási ismereteiknek szemlélet útján való tökéletesítése, elemi iskolákba, kisdedóvókba a nevelés gyakorlati tanulmányozása végett.

Ilyenformán e tanfolyam mindazok számára, akik főiskolai tanulmányokat végezni nem akarnak, igen alkalmas betetőzés arra, hogy az egész társadalmat mozgató kérdések iránt érdeklődő, azokat megértő s egyszersmind a családi élet ügyes-bajos dolgait is ismerő és velök szeretettel foglalkozó nőkké váljanak.

Mivel e tanfolyam bizonyítványainak semmi, úgynevezett képesítő értékük nincs, ezért e tanítás és tanulás sokkal nagyobb szabadságot élvez, mint a felsőbb leányiskolában, egyébként azonban a növendékekre is ugyanazon szabályok érvényesek, mint az iskola többi tanulóira. Még azt sem engedhetjük meg, hogy egyesek a tárgyaknak csak bizonyos csoportját válasszák ki saját tetszésük szerint, mert ez az engedmény ellenkeznék az intézmény ama céljával, hogy harmonikus, minden irányban egy és ugyanazon megbízható alapon fejlődő, modern műveltséget adjunk a reánk bízott ifjú leányoknak.

A leánygimnázium a magasabb tanulmányokra készít elő. Tanításterve, amely lehetőleg megközelíti a fiúgimnáziumét, a felsőbb leányiskola alsó négy osztályára helyezkedik s csak az V. osztálytól kezdve válik el tőle. Mivel a gimnáziumi tanulmá-

nyokban igen jelentékeny helyet foglalnak el a klasszikus nyelvek, vagy legalább a latin, ezekből a kellő eredménynek elérését pedig főkép az a nyelvi képzés segíti elő, melyet a tanulók a felsőbb leányiskola négy osztályában a magyaron kívül a német és francia nyelv tanulásával nyernek, épen ezért azok számára, akik később gimnáziumi irányban készülnek tanulni, ajánlatos, hogy az alsó négy osztályt felsőbb leányiskolában végezzék. Mert felvételi vizsgálat alapján a polgári iskola negyedik osztályából jövő tanulók is bejuthatnak ugyan a gimnáziumba, de ezek legtöbbje annyira híjával van a nyelvi képzettségnek, hogy a klasszikus nyelvekben igen nagy nehézséggel kell küzdeniök. Ezért azoknak a polgári iskolai tanulóknak, akik gimnáziumot szándékoznak végezni, ajánlatos, hogy a modern nyelvekkel behatóbban foglalkozzanak, mint amennyire a polgári iskolai tanítástery keretében tenni szokták.

A leánygimnázium növendékei a nyolcadik osztály sikeres elvégzése után érettségi vizsgálatot tesznek. A jelesen (és bizonyos feltételek mellett a jól) érettek előtt megnyílik a tudományegyetem orvosi és bölcsészeti kara (aki görög nyelvet nem tanul, az a bölcsészeti karon csak mennyiségtan-természettani, földrajz-természetrajzi és gyógyszerészi szakra léphet), a képzőművészeti főiskola (rajztanárképző) és budapesti Kereskedelmi Akadémia.

V.

Az 1911/12. iskolaév története.

Az iskolaév kezdete. Az iskolaévet szeptember 11-én nyitottuk meg. A tanítást szeptember 12-én kezdtük s folytattuk minden fönnakadás nélkül az iskolaév végéig.

Az osztályok száma. Osztályaink száma a lefolyt iskolaévben 18 volt és pedig a felsőbb leányiskolában az összes (I—VI.) osztályok párhuzamosak voltak, a továbbképző tanfolyamban I—II. és a gimnáziumban V—VIII.

Nevelés és tanítás. A leánynevelésben azt az elvünket, hogy nem pusztán s talán nem is annyira tudásának magas foka, mint inkább lelkének nemessége képesíti a művelt nőt magasztos hivatására, minden irányban és minden erőnkkel iparkodunk érvényre juttatni. Ezért egyformán oszlik meg gondunk a *nevelés* és *tanítás* között.

Különösen nagy gonddal ápoljuk ifjuságunk vallás-erkölcsi nevelését, mert tudjuk és valljuk, hogy ezen kell alapulnia a nő egész műveltségének. Nem is mulasztunk el semmit ennek támogatására.

A téli hónapok kivételével a tanulók a következő módon vettek részt az istenitiszteletben: a róm. kath. ifjuság az esztergomi főegyházmegyei hatóság engedelmével minden vasárnap és ünnepen az iskola tornatermében részesült szentmisében és szentbeszédben; az ág. ev. és ref. vallásúaknak havonkét kétszer az iskolában, az izraelitáknak pedig minden pénteken az iskolában volt istentiszteletük Ezenkívül imádság előzte meg és fejezte be a naponkénti tanítást, s évközben is minden felekezetnek megadtuk a módot vallásos áhitatának gyakorlására. A róm. kath. növendékek négyszer járultak a szent gyónáshoz és áldozáshoz; az iskolaév elején, karácsonykor, husvétkor és az iskolaév végén. A husvéti szent gyónást két napig tartó lelki gyakorlat előzte

meg. Minden alkalommal a szervita-atyák és egyes hitoktató urak voltak szívesek segítségére lenni hitoktatónknak Fogadják ezért köszönetünket.

A *testi nevelésről* is minden irányban gondoskodunk. Ha a tél megengedi, szép, tágas udvarunkon vígan foly a korcsolyázás. Nemcsak a tornaórákat használjuk föl e célra, hanem a növendékek délutánonkint is gyakorolhatják ezt az egészséges és edző sportot, mindig kellő felügyelet mellett. Az iskolában még két eszköz állott rendelkezésünkre: a testgyakorlás és a tánc; mind a kettőt kellőképen felhasználtuk.

A testgyakorlást növendékeink nagy kedvvel és nagy eredménynyel végezték az intézetnek jól berendezett tornatermében és szép udvarán.

A tánctanításban, melyet *Nyrschyné-Filó Gizella*, a m. kir. opera tánctanítónője vezetett, a növendékek két csoportban hetenkint 2—2 órában tanultak, özv. *Bokelberg Ernőné* tanítónő felügyelete mellett. A február 1-én díszes közönség jelenlétében megtartott táncvizsgálat szép eredménye fényes bizonyítéka volt a kitűnő tanítónő buzgalmának és képességének.

A testi nevelésről való gondoskodáshoz számítjuk még azokat az intézkedéseket is, amelyeket növendékeink megterhelésének elkerülése céljából teszünk. Magában az iskolában a tanítás órarendjének gondos elkészítésével igyekszünk meggátolni a növendékek megterhelését. A testgyakorlás, a rajz, ének és női kézimunka óráit, mint részben üdítő órákat, a nehezebb elméleti tárgyak közé osztjuk be.

A német és francia nyelv tanításában a tanulókat ezidén is 20—25-ös csoportokra osztottuk, amelyek egyforma terv szerint végezték az előírt anyagot. Igy a kisebb létszám mellett több idő jutott arra, hogy a tanár az egyes tanulókkal foglalkozzék, amire az élőnyelvek tanításában a beszédkészség elsajátítása céljából igen nagy szükség van.

A rajztanításban a fősúlyt a természet után való rajzolásra és az önálló tervezésre helyeztük. Közhasználati és díszítési tárgyakat természet után rajzoltak növendékeink. A díszítéshez szolgáló elemeket is közvetetlenül a természetből, díszített tárgyakról, hímzésről stb. vették. — E célra szép gyüjteményünk van, amelyet évről-évre gyarapítunk.

Az élő és részben mozgó alakok rajzolásában maguk a növendékek szolgáltak modellül.

A szabadban való rajzolást néhány kirándulás alkalmával is gyakorolták.

A növendékek rajzaiból és festményeiből, mint minden évben, az idén is szép kiállítást mutathattunk be érdeklődő közönségünknek.

Az iskola szereplése külföldön. *Londonban a Royal Drawing Society* 1912. évi nemzetközi rajzkiállításán intézetünk növendékei is részt vettek.

A zsüri hivatalos jelentése szerint kitűntetést nyertek:

1. *Kayser Zsófia* volt VIII. oszt. növ. nyert: egy ezüst csillagérmet (Silver Star), egy „kiváló dicséretet" (Highly Commended), egy „első osztályú dicséretet" (Commended First Class).
2. *Wampetich Mariska* IV. b. oszt. növ. nyert: „első osztályú dicséretet" (Commended First Class).
3. *Feleki Alice* volt VIII. oszt. növ. nyert: „harmadik oszt. dicséretet" (Commended Third Class).
4. *Kuszka Lydia* IV. b. oszt. növ. nyert: „harmadik oszt. dicséretet" (Commended Third Class).
5. *Demkó Klára* IV. b. oszt. növ. nyert: „harmadik oszt. dicséretet" (Commended Third Class)

A tanári értekezletek. A tanári testület az iskolaév folyamán 16 rendes és 3 rendkívüli értekezletet tartott, amelyeken behatóan foglalkozott a növendékek viseletével, szorgalmával és haladásával. Ezenkívül az igazgató külön is tartott értekezleteket az egyes szakok tanáraival a tanítás egyöntetűsége végett. Külön értekezletet tartott még a tanítónőkkel is, mint a nevelés főőreivel s velük és az egész testülettel teljes egyértelemben odatörekedett, hogy a szeretettel párosult bánásmód életre keltse azt az öntudatos bizalmat és ragaszkodást, amely nélkül a nevelés munkája áldásos soha sem lehet.

A szülők látogatása. A szülőkkel igen sűrűn érintkeztünk. Minden osztályfőnek és minden tanítónőnek, tanárnak volt hetenkint egy-egy kitűzött órája, amikor a szülőknek felvilágosítást adott, az igazgató pedig e célból naponkint rendelkezésre állott.

Sok szülő igen jól kihasználta az így nyújtott alkalmat, akadtak azonban, akik csak sürgetésünkre kerestek fel bennünket, sőt voltak olyanok is, akikben még ismételt kérésünk sem volt képes nagyobb érdeklődést kelteni. Akik azonban nem restelték ezt a kis fáradtságot, észlelhették is eredményét, mert csak a

szülői ház és az iskola teljes összhangja és egy úton járása biztosíthatja a nevelés sikerét. A szülőkkel *négyszemközt* való érintkezés minden irányban nagy haszonnal jár s nem egy esetünk akadt, hogy a szülő csak általunk ismerte meg teljesen gyermekének lényeges hibáit, míg viszont a szülők felkeltett bizalma juttatott bennünket egyes növendékeink olyan tulajdonságainak megismeréséhez, amelyeket tudni az iskolának nagyon szükséges. Ennek az *individuális* és a szülői házzal egyetértő nevelő eljárásunknak sok örömét is élvezzük, részint a növendékeink körében tapasztalt sikereink szemlélésében, részint pedig azokban az elismerő, hálás szavakban, amelyekkel a szülők fáradságos munkánkat jutalmazzák.

Szemléltető oktatás. Az elméleti tanítás támogatására a lefolyt iskolaévben is tettünk tanulmányi látogatásokat. A megfelelő osztályokkal voltunk a Magyar Villamossági Részvénytársaság telepén, a Műcsarnokban, a Szépművészeti Muzeumban, az Ernst-féle Muzeumban, a Kunz-féle magy. házi ipari kiállításon, a Szent-István-téri elemi iskolában, a Ráth-Muzeumban, a Központi Tejcsarnokban és Aquincumban. Nagyobb kirándulást tettünk jun. 8-án Visegrádra. Az Uránia tudományos színházban az iskolaév folyamán kétszer vettek részt összes növendékeink a számunkra délelőtt 10—12-ig rendezett külön előadásokban. Ide sorozhatjuk azokat a szimfonikus ifjúsági előadásokat is, amelyeket serkentésünkre növendékeink családi felügyelet alatt mindig tömegesen látogattak.

Mindazoknak, akik a fentemlített érdekes és tanúlságos kirándulásokat szíves jóakaratukkal támogatták, hálás köszönetet mondunk.

Iskolai ünnepeink a következők voltak: szeptember 11-én az iskolai év megnyitása; október 6-án *Révy Ferenc* főigazgató, az iskola igazgatója, méltatta a nap emlékét az első órában az összes ifjúság előtt; november 19-én *dr. Molnár Evelin* tartott emelkedett szellemű emlékbeszédet összes ifjúságunk előtt, az ifjúsági énekkar hazafias dalokat énekelt; március 15-én *Huzják Erzsébet* gimn. VIII. osztályú tanuló dolgozatát felolvasta *Hollós Róza* gimn VIII. osztályú tanuló, *Schwarcz Ilonka* gimn. VIII. osztályú tanuló szavalt; május 18-án az igazgató részletes utasítása szerint az egyes osztályokban az osztályfők emlékeztek meg a békenapról; június 2-án énekvizsgálat fejében ifjúsági hangverseny

rendeztünk *Mészölyné Fejér Elza* énektanárunk vezetésével, a következő műsorral:

1. *Gluck:* Hymnus. Énekelte az ifjúsági énekkar.
2. *Feleki S.* A kanári. Szavalta: *Sós Klára* I. *a.* oszt. tanuló.
3. *Kurucdalok.* Énekelte az ifjúsági énekkar.
4. *Fr. Coppée.* Le magyar. Szavalta *Horváth Erzsébet* VI. *b.* oszt. tanuló.
5. *Schumann.* Quartett. Énekelte az ifjúsági énekkar 4 tagja.
6. *Kopisch.* Die Zwerge auf dem Baume. Szavalta *Rados Lujza* III. *b.* oszt. tanuló.
7. *Szabolcska.* Dal a kis Demeter Rózsikáról. Szavalta *Poll Katalin* gimn. VI. oszt. tanuló.
8. *Wagner.* Fonódal. Énekelte az ifjúsági énekkar.

Az ügyes szavalatok, valamint az ifjúsági énekkar szabatos, szép éneke kellemes időtöltést szerzett szépszámú közönségünknek. Utolsó hivatalos ünnepségünket junius 15-én tartottuk az iskolaév bezárásával, melyen Révy Ferenc főigazgató a nagy számmal egybegyűlt szülők előtt beszámolt az iskolaév eredményéről, és figyelemreméltó tanácsokat adott a szülőknek arról, hogy hogyan támogassák a maguk részéről is az iskola nevelő munkáját.

Nem hivatalos, de annál kedvesebb és melegebb ünneplés színhelye volt iskolánk díszterme 1911. évi december 17-én.

Dr. Bacherné-Goldzieher Ilona úrnőt, rendes tanárunkat ünnepelték régi tanítványai abból az alkalomból, hogy a f. iskolai év elején töltötte be tanári működésének 30-ik évét. Rajongó szeretettel, forró lelkesedéssel ünnepelték egykori kedves tanárukat, akinek oly sokat köszönhetnek lelkük mai értékében. Hozzájok — a multhoz — csatlakozott természetesen a *jelen* is, tanítványaiban és kartársaiban s a kegyeletnek, hálának és szeretetnek olyan megkapó, lélekemelő képe tárult elénk, amely könyekre fakasztotta nemcsak az ünnepeltet, hanem az összes jelenvoltakat is.

Az ünnepség sorrendje ez volt:

1. Megnyitó beszédet mondott *Mellerné-Miskolczy Eugénia* úrnő.
2. *Gluck Himnuszát* énekelte az ifj. énekkara.
3. Üdvözlő beszédet mondott a régi tanítványok nevében *Asbóthné dr. Ferenczy Sára* úrnő.
4. Üdvözlő beszédet mondott mai tanítványai nevében *Mikó Vilma* gimn. VII. oszt. tanuló.

5. Üdvözlő beszédet mondott a tanártestület nevében *Révy Ferenc* főigazgató, aki átadta az ünnepeltnek a vallás- és közokt. miniszter úr meleghangú üdvözlő levelét és a testület emléktárgyát, egy 30 szirmú ezüstrózsát.

6. Kölcsey F. Himnuszát énekelte az ifj. énekkara.

7. Zárószót mondott *Mellerné-Miskolczy Eugénia* úrnő, aki átadta az ünnepeltnek az erre az alkalomra gyűjtött 2500 K-t, mint az ünnepelt nevét viselő alapítványt.

Egészségügyi állapot. Az ifjúság egészségének ápolása kiváló gondunk tárgya. Osztálytermeinket minden óra után szellőztetjük, mialatt növendékeink télen az osztályok előcsarnokát képező, jól fűtött, tágas üdülőhelyeken és folyosókon, a jobb idő beálltával pedig itt és a gyönyörű udvarkertben töltik idejöket. A központi fűtésnél fogva összes termeinkben és folyosóinkon egyenlő a hőmérsék. Osztályaink rendes hőmérséke 15 fok R. Padlóink dustless-olajjal vannak beeresztve, ami a por képződését lehetetlenné teszi. Emellett minden osztályunkban van még külön Pick-féle szellőztető-készülék is. Növendékeink ennélfogva állandóan tiszta és jó levegőben vannak. Az intézet összes helyiségeiben a legnagyobb tisztaság uralkodik.

A *második himlő-védőoltás tekintetében* az igazgatóság szigorú ellenőrzést gyakorolt. Nem is fordult elő komolyabb megbetegedés növendékeink között; ragadós betegségbe csak kevesen estek, de mégis több növendéket kellett a hatóság megkeresésére hosszabb-rövidebb időre az iskola látogatásától eltiltanunk azért, mert a családban ragadós betegség fordult elő.

A szemvizsgálatot iskolaorvosunk és egészségtantanárunk, dr. Győri Bella október hónapjában végezte. Szembetegséget nem észlelt, de felhasználtuk a vizsgálat eredményét arra, hogy a lehetőség szerint minden osztályban ennek megfelelően ültettük el növendékeinket.

A ragadós betegség miatt kitiltott növendékeket csak akkor bocsátottuk újra iskolába, ha hatósági orvosi bizonyítványnyal igazolták, hogy a fertőzés lehetősége megszűnt.

A tanári testület ügyei. Testületünk körében nagy változások történtek ebben az iskolaévben.

1. *Torkos László* úr, c.-igazgató, rendes tanár, aki egészsége helyreállítása céljából már az elmult iskolaévet is szabadságon töltötte, most végkép megvált állásától és a magas kormány

meleg elismerése mellett nyugalomba vonult. A kitűnő tanár és kedves kartárs távozása pótolhatatlan veszteség iskolánkra, bennünket pedig őszinte fájdalommal töltött el, melyet csak az enyhít, hogy jó erőben és egészségben élvezi becsületes munkásságának gyümölcsét.

Torkos László helyére a vallás- és közokt. miniszter *Vargha Ilona* okleveles középisk. tanárt nevezte ki helyettes tanári minőségben, aki őt már az 1910—11. iskolaévben is helyettesítette.

2. *Schmidt Henrikn-Hoffmann Frida* úrnő, segédtanítónőt a vallás- és közokt. miniszter úr a kolozsvári áll. felsőbb leányiskolához helyezte át saját kérésére. A finom lelkű, kiváló tanítónő távozása fájdalommal töltötte el kartársait és tanítványait egyaránt, lelkéből osztozkodott azonban másrészt a távozó tanítónőnek abban az örömében, hogy Kolozsvárra költözését saját családi otthonának megalapítása tette szükségessé.

Helyére a vallás- és közokt. miniszter úr *özv. Makoldyné Molnár Ilona* úrnőt, a brassói áll. polg. leányisk. rendes tanítónőjét rendelte be szolgálattételre.

3. *T. Majba Vilmos* és *Szinok Zoltán* urak is megváltak iskoláinktól.

Majba Vilmos úr 20 évig volt hitoktatója iskolánk ág. hitv. evang. növendékeinek. Működésének értékéről elég annyit mondani, hogy mindnyájan a hivatása magaslatán álló, nagyműveltségű, kiváló egyházi férfiút, az őszintén szerető lelkiatyát és tanárt, a ragaszkodó, hű kartársat és jóbarátot és a tiszta jellemű embert ismertük, tiszteltük és szerettük benne: kartársai, tanítványai és a szülők százai.

4. *Szinok Zoltán* úr a ref. vallás tanára volt 5 évig s méltán kiérdemelte azt az általános nagyrabecsülést, tiszteletet és szeretetet, melyben oly bő része volt tanítványai, kartársai és a szülők részéről egyaránt.

Mind a kettőnek távozása veszteség ránk, azonban sorsuk jobbra fordulása okozta megválásukat.

Majba Vilmos úr helyét *Steuer Lajos* lelkész úr, Szinok Zoltán úr helyét pedig *Kovács Emil* lelkész úr foglalta el az illetékes egyházi hatóságok előterjesztése és a vallás- és közokt. miniszter úr jóváhagyása mellett.

5. *Dr. Horger Antal* urat, a magyar nyelv és irodalom tanárát is elvesztettük. Saját kérésére a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr az Erzsébet nőiskola rendes tanárává nevezte ki.

Távozása nagy veszteség iskolánkra, de itt is belevegyül fájalmunkba az az öröm, hogy tőlünk való megválása sorsának javulásával függ össze.

Helyére a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr *dr. Prónai Lajos* urat, áll. főgimn. rendes tanárt nevezte ki.

6. *Dr. Visnya Aladár* urat, rendes tanárt, egészségének teljes helyreállítása céljából a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr a f. iskolaévre is felmentette a tanítástól és más munkakörbe osztotta be. Helyettesítésével óraadó minőségben *dr. Habán Mihály* urat, a VII. (külső) ker. áll. főgimn. rendes tanárát és *dr. Gombocz Endre* urat, a Veres Pálné-iskola rendes tanárát bízta meg a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr.

7. *Takáts Györgyné dr.-né Kistenmacher Emilia* rendes tanítónő 1911. október 9-től december végéig szabadságon volt betegsége miatt; óráit a testület látta el.

8. *Makoldyné-Molnár Ilona*, szolgálattételre berendelt polg. iskolai rendes tanítónő betegsége miatt a f. é. április 10-től az iskolaév végéig szabadságon volt. Óráit részben a testület tagjai, részben pedig *Oblath Mária* és *Ürményi Alice* gyakorló tanárjelöltek látták el.

9. *Palmerné Hanzély Irma* rendes tanítónő betegsége miatt március 20-tól az iskolaév végéig szintén szabadságon volt, helyébe a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr *Beller Ilona* áll. felsőbb leányiskolai tanítónőt helyezte át Sopronból.

10. *Özv. Sólyomné-Rosenberg Izabella*, rendes tanítónő súlyos betegsége után elhalálozván, az így megüresedett rendes tanítónői állásra a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr *Kerner Margit* rendes tanítónőt helyezte át Szegedről.

A tanárok irodalmi működése. *Révy Ferenc* főigazgató kiadta „Magyar nemzeti irodalomtörténet" című iskolai könyvét a felsőbb eányiskolák VI. osztálya számára.

Incze József irt tanügyi cikkeket a Középiskolai Tanáregyesületi Közlönybe s a budapesti Philologiai Társaság megbízásából készülő nagy görög szótár sajtó alá kerülő íveit revideálta.

Mantèl Armand az „Echo de Paris", a „Dépêche" a „Revue de France", a „Revue Pédagogique", a „Revue de l'Enseignement", a „Revue Musicale S. J. M.", a "Cité" és a „Foyer" című napilapokba és folyóiratokba irt irodalmi, kritikai, tanügyi, társadalmi és politikai cikkeket.

Dr. Prónai Lajos irta: „Drámai olvasmányok" c. könyvét, a középisk. VI. osztálya számára, irt értekezéseket, cikkeket és könyvismertetéseket szaklapokba és könyvbirálatokat a Hivatalos Közlönybe.

Dr. Takáts György III-ik kiadásra átdolgozta „A középkor története a felsőbb leányiskolák IV. oszt. számára" c. iskolakönyvét s a *Szabad Lyceum* megbízásából *Mátyás király*-ról, *Napoleon*-ról és *A márciusi napok*-ról 12 előadást tartott.

Jótékonyság. Nagy gonddal ápoljuk és irányítjuk tanulóink lelkében az igazi jótékonyság iránt való helyes érzéket. Feljegyzésre méltó eredményei ennek ebben az iskolaévben a következők:

1.	Összes ifjúságunk gyűjtése a Gyermek Szanatórium-Egyesület számára	1071 K 52 f.
2.	Az igazgató neve napjára „egy szál virág megváltása" címén	201 „ 81 „
3.	Az osztályok jótékony perselyeinek tartalma összesen	63 „ 97 „
4.	Glasner Frida VI. oszt. magántanuló adománya	20 „ — „
5.	Műcsarnoki belépőjegyekből	3 „ 08 „
6.	Doleschall Hedvig IV. a) oszt. tanuló adománya	40 „ — „
7.	Zárai Ilonka II. b) oszt. tanuló adománya . .	10 „ — „
8.	R. L. tanuló bírságdíja elhagyott holmijáért .	— „ 20 „
	Összesen . .	1410 K 58 f.

Ebből eljuttattuk rendeltetése helyére a Gyermek-Szanatórium-Egyesület számára gyűjtött összeget, a többit pedig felosztottuk a József kir. herceg Szanatórium-Egyesület, a Nyomorék gyermekek Otthona, a Gyermekbarát-Egyesület, a Vakokat Gyámolító Egyesület, a Szünidei Gyermektelep, a Chazár siketnéma intézet, az Orsz. Gyermekvédő Liga, az Orsz. Gyermekmenedékhely, a Dunántúli Közművelődési Egyesület közt, ezen felül gyakoroltunk egyéb személyes jótékonyságot is.

A testület tagjai magánvizsgálati díjaikból az idén is 93 koronát juttattak a Tanárok özvegyeit és árváit gyámolító egyesület pénztárának.

Jutalmazások. Az „Odor Emilia" személyes alap kamataiból Odor Emilia úrnő intézkedése szerint két tanulónk kapott 50—50 K jutalmat, nevezetesen: *Jászay* Margit az V. b) és *Lángh* Aranka a gimn. V. oszt. tanulói.

A „Bacher Ilona“ személyes alap ez isk. évi kamatát 40 K-át Bacherné úrnő Zambra Szidónia II. a) oszt. tanulónak adta.

Tandíjkedvezmény. Iskolánk szegénysorsú tanulói, amennyiben a követelményeknek megfeleltek, kisebb-ragyobb fokú kedvezményekben részesültek a tandíjfizetés körül. Tanulóink létszámának 26 százaléka élvezett ez iskolai év folyamán tandíjkedvezményt, azonfelül egyes méltánylandó esetekben a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr is több növendéknek adott rendkivüli fél-, illetőleg egész tandíjmentességet. A tanítás terén működő szülők gyermekei, ha rá méltóknak bizonyultak, a megszabott százalékon felül is teljes tandíjmentességben részesültek.

Alapjaink gyarapodása. *a)* „*Gimnáziumi ösztöndíjalap.*“ Az alap vagyona ezidő szerint 4492 korona 45 fillér.

Ezen összegből koronajáradékban van 4000 korona (névértékben), 492 korona 45 fillér pedig a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankban gyümölcsözik.

Az alapot egyelőre csak gyarapítjuk. Mihelyt annyira felszaporodik, hogy 400 korona évi kamatot hoz, a jövedelmet iskolánkban gimnáziumi irányban tanuló szegényebb sorsú növendékek, első sorban tanárok gyermekei fogják élvezni. Az alapot Szuppán Vilmos kezdeményezte 1898-ban.

b) „*Odor Emilia-alap.*“ Ezt az 1903—1904. iskola-évben létesítették Odor Emiliának, iskolánk rendes tanárának volt tanítványai, 25 éves működésének jubileuma alkalmával, valamely Odor Emilia által meghatározandó jótékony célra. Odor Emilia iskolánknak adta az alapot, azzal a céllal, hogy kamatait jó magaviseletű és szorgalmas növendékeink élvezzék.

Az alap vagyona ez idő szerint 3133 korona 40 fillér.

c) „*Bacher Ilona-alap.*“ Bacherné jubileuma alkalmára gyűjtötték régi tanítványai, arra a célra, hogy évi kamatát az ő kijelölése szerint egyik olyan tanítványa kapja, aki a francia nyelvben, mint az ünnepelt tanár kedves tárgyában, a legjobb haladást tanusítja.

Az alap vagyona ez idő szerint 2500 korona.

d) „*Révy Ferenc-alap.*“ A f. isk. év végén adták össze a gimn. VIII. oszt. tanulói érettségi vizsgálatuk után a bucsulakoma megváltása cimén. Évi kamatát az iskola egy tanulója fogja kapni.

Látogatóink. *Dr. Erődi Béla* udv. tanácsos, tankerületi kir. főigazgató úr, valamint helyettese *Fest Aladár* főigazgató úr ez idén is több ízben meglátogatták iskolánkat. Látogatást tett még *Hans*

Wagner, az Orsz. Zenepaedag. Társaság elnöke, *Hackl N. Lajos* orsz. énekfelügyelő úr társaságában.

Itt említem meg, hogy a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr az Orsz. Közokt. Tanács elnökének javaslatára az 1911—12. isk. évre a következő urakat bízta meg a hivatalos látogatással:

1. A latin-görög nyelvre: Gyomlay Gyula dr.-t, a br. Eötvös József-kollegium tanárát.

2. A német nyelvre: Hoffman Frigyes dr.-t, a br. Eötvös József-kollegium tanárát.

3. A történelem és földrajzra: Mika Sándor dr.-t, a br. Eötvös József-kollegium tanárát.

4. A természetrajzra: Mágócsy-Dietz Sándor, tud. egyet. tanárt.

5. A mennyiségtan és természettanra: Bozóky Endre, áll. középisk. igazgatót, az Orsz. Közokt. Tanács titkárát.

6. A szabadkézi rajzra: Rauscher Lajos, kir. József-műegyetemi tanárt.

7. A filozófiai propedeutikára: Alexander Bernát dr.-t, tud. egyet. tanárt.

8. A magyar nyelvre: Négyesy László dr.-t, tud. egyet. tanárt.

Ezeknek a látogatásoknak az a célja, hogy tapasztalatuk alapján jelentést tegyenek az Orsz. Közokt. Tanácsnak arról, hogy a leánygimnáziumnak az a formája, amely iskolánkban a felsőbb leányiskolával kapcsolatosan, már 1904/5. isk. év óta működik mint nyilv. jogú teljes főgimnázium, megfelel-e a követelményeknek?

Évzáró vizsgálatok. A VIII. oszt. növendékek osztályvizsgálatai május 6-án (vallástanból) és 10—11-én (a többi tárgyakból) voltak.

Évzáró vizsgálatainkat május 30-tól junius 10-ig tartottuk.

A róm. kath. növendékek hittanvizsgálatát nsgos és ft. *Bakács János* úr, érseki biztos, Budapest-belvárosi apátplébános, az ág. ev. vallástani vizsgálatot nt. *Kaczián János* esperes, a ref. vallástani vizsgálatot nt. *Haypál Benő* lelkész, az izr. vallástani vizsgálatokat pedig dr. *Fischer Gyula* és dr. *Adler Illés* rabbik, dr. *Munkácsi Bernát* hitközségi tanfelügyelő és dr. *Balog Sándor*, dr. *Medvei Béla*, dr. *Herzogh Adolf*, dr. *Deák Imre*, *Horvát Géza*, dr. *Weisz Jakab* urak vezették, mint kiküldött hit-

községi elnökök. Köszönetet mondunk mindnyájuknak szíves fáradozásaikért.

Június 15-én d. u. 5 órakor az iskola szép udvarkertjében záróünnepséget tartottunk, június 16-án pedig 8 órakor hálaadó isteni tisztelettel befejeztük az iskolai évet és kiosztottuk az évvégi bizonyítványokat.

A vizsgálatok ideje alatt a növendékek rajzaiból és női kézimunkáiból kiállítást rendeztünk, melyet a közönség nagy érdeklődéssel látogatott.

VI.

Tanári kar az 1911—1912. isk. évben.

A) Igazgató.

Révy Ferenc, felsőbb leányiskolai kir. főigazgató, az állami, községi, róm. kath. és magán felsőbb leányiskolák m. kir. miniszteri biztosa, a József kir. herceg Szanatórium-Egyesület alelnöke, a Katholikus Középiskolai Tanáregyesület másodelnöke, a Mária Dorottya-Egyesületnek választmányi, a Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület igazgatósági tagja, az Országos Paed. Könyvtár és Tanszermuzeum igazgatóságának s az Orsz. Közokt. Tanács tagja. Lakik: VI., Andrássy-út 65.

B) Tanárok és tanítónők.

1. **Dr. Bacher Vilmosné-Goldzieher Ilona**, rendes tanár, a gimn. VII. osztály feje. Lakik: VII., Erzsébet-körút 9.

2. **Bak Elza**, okl. középiskolai tanár, mint óraadó tanította a mennyiségtant az I. *B*), II. *B*), III. *A*), III. *B*), IV. *A*) és V. *B*) osztályokban. A III. *B*) osztály feje. Lakik: V., Lipót-körút 13.

3. **Beller Ilona**, rendes tanítónő. A továbbképző II. osztályának feje. Lakik: II., Margit-rakpart 42.

4. **Özv. Bokelberg Ernőné-Zimmermann Ilka**, rendes tanítónő, a tornaszertár őre. Lakik: VII., Dembinszky-utca 52.

5. **Décsei Janka**, rendes tanár, a természetrajzi szertár őre. Lakik: VIII., Gyöngytyuk-utca 1.

6. **Egan Lujza**, rendes tanár, a Gyermekbarát-, Klotild- és Mária Dorottya-Egyesületnek választmányi tagja. A VI. *A*) osztály feje. Lakik: I., Bors-utca 17.

7. **Dr. Friml Aladár**, bölcseletdoktor, a VIII. ker. áll. főgimn. r. tanára, az Országos Közoktatási Tanács tagja. Tanította a görögpótló irodalmat a gimn. VI. és VIII. osztályokban. Lakik: VII., Ilka-utca 32.

8. **Dr. Fritz József**, ügyvéd, a Kereskedelmi Akadémia tanára, előadta a továbbképző I—II. osztályában a jogi ismereteket. Lakik: V., Alkotmány-utca 8.

9. **Dr Gombocz Endre**, bölcseletdoktor, az Orsz. Nőképző Egyes. Veres Pálné felsőbb leányiskolájának és leánygimnáziumának rendes tanára. Tanította a kémiát a III. *A*) és III. *B*) osztályokban.

10. **Dr. Győri Bella**, iskolaorvos és az egészségtan tanára. Lakik: VI., Bajnok-utca 19.

11. **Dr. Habán Mihály**, bölcseletdoktor, a VII. ker. István-úti áll. főgimn. rendes tanára. Tanította a fizikát a gimn. VII—VIII. osztályokban. Lakik: VII., Ilka-utca 32.

12. **Hermann Róza**, áll. felsőbb leányiskolai igazgatónő, a gimn. VI. osztály feje. A történelmi szertár őre. Lakik: V., Váci-körút 78.

13. **Hermann Teréz**, rendes tanítónő, az I. *A*) osztály feje. Lakik: V., Váci-körút 78.

14. **Incze József**, rendes tanár, miniszteri biztosi segéd, a budapesti Philológiai Társaság választmányi tagja. Lakik: VII., Király-utca 103.

15. **Dr. Keil Alajos**, bölcseletdoktor, a VI. ker. áll. főgimn. rendes tanára. Tanította a filozófiát a gimn. VIII. osztályban. Lakik: VIII., József-körút 41.

16. **Kerner Margit**, rendes tanítónő. A II. *A*) osztály feje. Lakik: VIII., Aggteleki-utca 8.

17. **Kolbenheyer Blanka**, okleveles polg. isk. tanítónő, felsőbb leányiskolai tornatanítónő; mint óraadó tanította a tornát az I. *B*), II. *B*), III. *A*) és V. *B*) osztályokban. Lakik: VII., Thököly-út 74.

18. **Kovács Emil**, a VI—VII. ker. ref. parochiális kör lelkipásztora. Tanította a ref. vallástant és végezte az istentiszteletet. Lakik: VI., Rózsa-utca 20.

19. **Özv. dr. Kurtz Gusztávné-Zelles Etelka**, rendes tanítónő, a Mária Dorottya-Egyesület választmányi tagja, az V. *A*) osztály feje. Lakik: VII., István-út 11.

20. **Dr. Kurtz Sándor**, bölcseletdoktor, a VII. ker. István-úti áll. főgimn. rendes tanára, tanította a görögnyelvet a gimn. VIII. osztályban. Lakik: Széchenyi-telep, László-utca 1.

21. **Kutlik Etelka,** segédtanítónő, a III. *A)* osztály feje. A női kézimunka eszközök és gyűjtemény őre. Lakik: IX., Ráday-utca 25.

22. **Laczkovich Ilona,** rendes tanítónő, a IV. *A)* osztály feje. Lakik: II., Kacsa-utca 21.

23. **Lyka Károly,** a Művészet szerkesztője, mint óraadó tanította a művészettörténetet a továbbképző I—II. osztályában. Lakik: VI., Nagy János-utca 12.

24. **Makoldyné-Molnár Ilona,** rendes tanítónő, a II *A)* osztály feje. Lakik: VII., Damjanich-utca 12.

25. **Mantel Armand,** a francia nyelv óraadó tanára Tanította a francia nyelvet és irodalmat a továbbképző I - II. osztályában, a II. *A)*, IV. *A)*, V. *A)*, VI. *A)* és az első félévben a III. *A)* osztályban. Lakik: VII., Kertész-utca 39.

26. **Mauritz Matild,** rendes tanítónő, az V. *B)* osztály feje. Lakik: IX., Ferenc-körút 3.

27. **Mészöly Kálmánné-Fejér Elza,** okleveles énektanár; mint óraadó tanította az éneket az I—VI. osztályokban, heti 13 órában. A hangszerek (ének és zeneművek) őre Lakik: V., Vigadó-tér 2.

28. **Dr. Molnár Evelin,** bölcseletdoktor, rendes tanár, a gimn. VIII osztály feje, a méréstani szertár őre. Lakik: VIII., Népszínház-utca 40.

29. **Odor Emilia,** rendes tanár. A továbbképző I. osztályának feje. Az ifjúsági és segítő könyvek kezelője. Lakik: VI., Szív-utca 17.

30. **Odor Henrietta,** rendes tanítónő, a gimn. V. osztály feje. A földrajzi szertár őre. Lakik: VI., Szív-utca 17.

31. **Palmer Kálmánné-Hanzély Irma,** rendes tanítónő. A továbbképző II. osztályának feje. Szabadságon volt március 20-tól. Lakik: V., Országház.

32. **Dr. Prónai Lajos,** bölcseletdoktor, rendes tanár. Lakik: X., Simor-utca 7.

33. **Rácz Adorjánné-Buzogány Ágnes,** rendes tanítónő. A II. *B)* osztály feje. Lakik: VI., Hunyady-tér 12.

34. **Dr. Reibner Márton,** bölcseletdoktor, a VI. ker. áll. főgimn. rendes tanára. Tanította a görög nyelvet a gimn. VII. osztályban. Lakik: VIII., József-körút 74.

35. **Roseth Arnold,** tanárképző-intézeti tanár. Tanította a latin nyelvet a gimn. VIII. osztályban. Lakik: V., Báró Aczél utca 3.

36 **Samu Is'ván,** a VII. ker. (Barcsay-utcai) áll. főgimn. r. tanára. Tanította a latin nyelvet a gimn. VII. osztályban. Lakik: Rákos-Szent-Mihályon.

37. **Schlatter Alfrédné-Juhász Krisztina**, rendes tanítónő. Lakik: V., Váci-út 72.

38. **Schmid Gyula**, a hittudományok borostyánosa, a Kath. Nővédő Egyesület választmányi tagja. Tanította a róm. kath. vallástant az I—VIII. osztályokban és végezte az istentiszteletet. Lakik: VII., Damjanich-utca 10.

39. **Dr. Schwarcz Jakab**, okl. rabbi. Tanította az izr. vallástant és végezte az istentiszteletet. Lakik: VI., Sziv-utca 14.

40. **Dr. Sebestyén Károly**, az Orsz. színművészeti akadémia tanára, tanította az esztétikát a továbbképző I—II. osztályában és az egyetemes irodalomtörténetet a továbbképző II. osztályában. Lakik: VIII., Népszínház-utca 19.

41. **Özv. Sólyom Sándorné-Rosenberg Izabella**, rendes tanítónő, a IV. *B)* osztály feje. *Meghalt 1912. április 5-én.*

42. **Steuer Lajos**, VI—VII. ker. ev. lelkész. Tanította az ev. vallástant és végezte az istentiszteletet. Lakik: VI., Városligeti fasor 57.

43. **Szekeres Margit**, rendes tanítónő, az I. *B)* osztály feje. Lakik: VI., Nagy János-utca 22.

44. **Szerémi Alajos**, rendes tanár, a rajzszertár őre. Lakik: I., Alma-utca 9.

45. **Dr. Takáts György**, bölcseletdoktor, rendes tanár. A Kath. Tanáregyesület igazgató tanácsának tagja. A tanári könyvtár őre. Lakik: II., Török-utca 8.

46. **Dr. Takáts Györgyné-Kistenmacher Emilia**, rendes tanítónő, Officier d'Académie, a IV. *B)* osztály feje. Lakik: II., Török-utca 8.

47. **Vargha Ilona**, okleveles középiskolai tanár, helyettes tanár, a VI. *B)* osztály feje. Lakik: II., Bimbó-utca 10.

48. **Dr. Visnya Aladár**, bölcseletdoktor, rendes tanár, a természettani szertár őre. Szabadságon volt. Lakik: II., Fény-utca 2/d.

C) Gyakorló tanárjelöltek.

1. **Farkas Georgina**, szakvizsgálatot tett tanárjelölt. Hallgatta *Décsei Janka* tanár természetrajzi előadásait a I. *A)*, II. *A)*, a gimn. V. és VI. osztályokban és vezetésével tanított ugyanezekben az osztályokban.

2. **Kardoss Izabella**, okl. középiskolai tanár. Hallgatta *dr. Prónai Lajos* és *dr. Takács György* előadásait az V., VI., VII. és

VIII. gimn. osztályokban és vezetése alatt tanított történelmet a VII. osztályban.

3. **Küszler Elly**, okl. középisk. tanár. Hallgatta *Dr. Habán Mihály* természettani előadásait a VII. és VIII. gimn. osztályokban és vezetése alatt tanított a VIII. osztályban.

4. **Dr. Oblath Mária Miranda**, bölcseletdoktor, szakvizsgálatot tett tanárjelölt. Hallgatta *dr Prónai Lajos* és *dr. Bacher Vilmosné* előadásait a gimn. V., VI, VII., és VIII. osztályokban, vezetésük alatt tanított a gimn. VII. osztályban és Makoldyné-Molnár Ilona helyett tanította a német nyelvet a II. *A*) és III. *B*) osztályban ápr. 15-től.

5. **Dr. Pataky Erzsébet**, bölcseletdoktor, okl. középiskolai tanár. Hallgatta *dr. Prónai Lajos* és *dr. Bacher Vilmosné* előadásait a gimn. V, VI., VII. és VIII. osztályokban és vezetésük alatt tanított a gimn. V. és VII. osztályokban.

6. **Pécsi Berta**, okl. középisk. tanár. Hallgatta *dr. Habán Mihály* természettani előadásait a gimn. VII. és VIII. osztályokban és vezetése alatt tanított a gimn. VII. osztályban.

7. **Rakssányi Mária**, szakvizsgálatot tett tanárjelölt. Hallgatta *dr. Prónai Lajos* és *dr. Bacher Vilmosné* előadásait a gimn. II., V., VI., VII. és VIII. osztályokban.

8. **Dr. Ürményi Alice**, bölcsészettudor, szakvizsgálatot tett tanárjelölt. Hallgatta *dr. Prónai Lajos* és *dr. Bacher Vilmosné* előadásait a gimn. V., VI, VII. és VIII. osztályokban. Vezetésük alatt tanított a gimn. VII. osztályban és Makoldyné-Molnár Ilona helyett tanította a német nyelvet az I. *A*) és IV. *B*) osztályban ápr. 15-től.

9. **Dr. Weichart Gabriella**, bölcsészettudor, szakvizsgálatot tett tanárjelölt. Hallgatta *dr. Bacher Vilmosné* és *dr. Takáts György* előadásait a gimn. V., VI., VII. és VIII. osztályokban és vezetésük alatt tanított a gimn. VI. és VIII. osztályokban.

D) Rendkivüli tárgyat tanító.

Nyrschyné-Filó Gizella, az operaház tánctanítója. Tanította a táncot a téli hónapokban. Lakik: VI., Ó-utca 8.

E) Házgondnoknő.

Özv. Horváth Lajosné. Lakik: VI., Andrássy-ut 65.

Kimutatás a tanári testület elfoglaltságáról tárgy és heti óraszám szerint.

Sorszám	Név	Tárgy	Felsőbb leányiskolai osztályok												Továbbképző		Gimnáziumi				Heti óra		
			I.		II		III.		IV.		V.		VI.		I.	II	V.	VI.	VII.	VIII	tanítás	felügyelet	összesen
			a	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*									
1	**Révy Ferenc** főigazgató, az iskola igazgatója .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	**Dr. Bacher Vilmosné** . .	német nyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	3	3	2	2	18	2	20
		francia nyelv	—	—	4		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
3	**Bak Elza**	mennyiségtan	—	4	—	2	2	2	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	14	7	21
4	**Beller Ilona**	francia nyelv	—	—	4		4		4		3		—	—	—	—	—	—	—	—	15	3	18
5	**Özv. Bokelberg Ernőné** .	testgyakorlat	2	—	2	—	—	2	2	2	2	—	2	2	—	—	2	1	—	—	19	3	22
6	**Décsei Janka**	természetrajz	2	2	2	2	—	—	—	—	2		2		1	—	3	3	—	—	19	2	21
7	**Egan Lujza**	mennyiségtan	—	—	2	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	6	22
		természettan	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	2	—	—	—	—	—	—			
		csill. földr.	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
8	**Dr. Friml Aladár** . . .	görögpótló irod	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	6	—	6
9	**Dr. Fritz József** . . .	jogi ismeretek	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2	—	2
10	**Dr. Gombocz Endre** . .	kémia	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	4
11	**Dr. Győri Bella**	egészségtan	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	6	—	6
12	**Dr. Habán Mihály** . . .	természettan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	8	—	8
13	**Hermann Róza**	tört.-földr.	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	3	3	—	—	—	—	—	—	16	5	21
		neveléstan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—			
14	**Hermann Teréz**	magyar nyelv	5	—	—	4	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	7	20
15	**Incze József**	latin nyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	6	—	—	23	—	25
		görög nyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—			
		ókori irod.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—			
		gyorsirás	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	

Sorszám	Név	Tárgy	Felsőbb leányiskolai osztályok												Tovább képző		Gimnáziumi				Heti óra		
			I		II.		III.		IV.		V.		VI.		I	II.	V.	VI.	VII	VIII	tanítás	felügyelet	összesen
			a	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*									
16	**Dr. Keil Alajos**	filozófia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	2
17	**Kerner Margit**	történelem	—	—	—	2	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	4	18
		földrajz	2	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
		kézimunka	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
18	**Kolbenheyer Blanka** . .	testgyakorlat	—	2	—	2	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	8	6	14
19	**Kovács Emil**	ref. vallástan	1		1		1		1		1		1		—	—	1[1]	1[1]	1	1	8	—	9[2]
20	**Özv. dr. Kurtz Gusztávné**	német nyelv	3	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	7	20
		földrajz	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
21	**Dr. Kurtz Sándor** . . .	görög nyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	5	—	5
22	**Kutlik Etelka**	kézimunka	2	2	—	—	2	2	—	—	2	2	2		2	2	—	—	—	—	18	4	22
23	**Laczkovich Ilona** . . .	magyar nyelv	—	—	—	—	4	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	6	22
		kézimunka	—	—	—	2	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
		szépírás	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
24	**Lyka Károly**	művészettört.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2	—	2
25	**Özv. Makoldy Józsefné Molnár Ilona**	német nyelv	—	3	—	—	3		3		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	5	19
		kézimunka	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
26	**Mantel Armand**	francia nyelv	—	—	4		—	—	—		3		2	—	2	2	—	—	—	—	17	—	17
27	**Mauritz Matild**	német nyelv	—	3	3	—	3		3		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	7	21
		földrajz	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
28	**Mészöly Kálmánné** . . .	ének	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		—	—	—	—	—	—	11	—	13[3]
29	**Dr. Molnár Evelin** . . .	mennyiségtan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	4	4	4	3	12	4	21

[1] A gimn. V—VI. osztályok a megfelelő felsőbb leányiskolai osztályokkal tanulták együtt a vallástant. — [2] 1 órai istentisztelet. — [3] Karének a II III. és a IV—V. osztályokban 1—1 órában.

Sorszám	Név	Tárgy	Felsőbb leányiskolai osztályok												Továbbképző		Gimnáziumi				Heti óra		
			I.		II.		III.		IV.		V.		VI.		I.	II.	V.	VI.	VII.	VIII.	tanítás	felügyelet	összesen
			a	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*									
30	**Odor Emilia**	mennyiségtan	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	14	6	20
		neveléstan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	—	—	—	—			
		gazdaságtan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—			
31	**Odor Henriette**	német nyelv	3	—	—	3	—	—	3		2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	15	7	22
		háztartástan	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
32	**Dr. Prónai Lajos**	magyar nyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	3	3	3	3	18	—	18
33	**Rácz Adorjánné**	magyar nyelv	—	5	—	4	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	8	21
34	**Dr. Reibner Márton**	görög nyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	5	—	5
35	**Roseth Arnold**	latin nyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	7	—	7
36	**Samu István**	latin nyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	7	—	7
37	**Schlatter Alfrédné**	francia nyelv	—	—	—	—	4		—	—	3		—	—	—	—	—	—	—	—	13	8	21
		angol nyelv	—	—	—	—	2		2		2				—	—	—	—	—	—			
38	**Schmid Gyula**	r. k. vallástan	2		2		2		2		2		2		2[2]	1[2]	2[1]	2[1]	2	1	15	—	16[3]
39	**Dr. Schwarcz Jakab**	izr. vallástan	2		2		2		2		2		2		2[2]	1[2]	2[1]	2[1]	2	1	15	—	16[3]
40	**Dr. Sebestyén Károly**	esztétika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	6	—	6
		egy. irod. tört.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—			
41	**Steuer Lajos**	ág. h. ev. vall.	1		1		1		1		1		1		—	—	1[1]	1[1]	1	1	8	—	9[3]
42	**Szekeres Margit**	történelem	—	—	2	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	14	5	19
		geom. rajz	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
		rajz	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
43	**Szerémi Alajos**	rajz	—	—	—	—	2	2	2	2	2		2		2[2]	2[2]	2	2	2	2	20	—	20

[1] A gimn. V—VI. osztályok a megfelelő felsőbb leányiskolai osztályokkal a vallástant, — [2] a továbbképző I—II. osztályai a gimn. VII—VIII. osztályokkal a vallástant is, a rajzot is együtt tanulták, — [3] 1 órai istentiszteleť.

Sorszám	Név	Tárgy	Felsőbb leányiskolai osztályok												Tovább képző		Gimnáziumi				Heti óra		
			I.		II.		III.		IV.		V.		VI.		I.	II.	V.	VI.	VII.	VIII	tanítás	felügyelet	összesen
			a	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*									
44	**Dr. Takáts György** . .	történelem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	3	3	3	3	19	—	19
		görögp. irod.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—			
45	**Dr. Takáts Györgyné**	francia nyelv	—	—	—	—	4		4		—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	14	7	21
	Kistenmacher Emilia .	német nyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—			
46	**Vargha Ilona**	magyar nyelv és irodalom	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	4	4	—	—	—	—	—	—	16	6	22

VIII.

Az 1911—12-ik iskolaévben használt könyvek jegyzéke.

A) Felsőbb leányiskola.

I. OSZTÁLY.

	Korona
Katholikusok számára:	
Bogisich. A gyermek szent fohászai. 13. kiad.	1.20
Róm. kath. nagyobb katechizmus (új). Középkiadás	—.64
Ágost ev. vallásuak számára:	
Bereczky. Biblia-ismertetés	1.20
Uj testamentum zsoltárokkal	—.36
Református vallásuak számára:	
Hamar I. Az isteni kijelentés az ó- és uj-testamentomban	1.20
Közönséges énekeskönyv reformátusok számára, zsebkiadás	1.20
Murányi János. Bibliai szemelvények könyve	3.—
Izraeliták számára:	
Dékány Géza dr. Bibliai olvasmányok. I. A Tóra öt könyve	2.50
Héber imakönyv 28. kiadás	1.—
Énekeskönyv	—.—
*	
Révy. Magyar olvasókönyv, I. rész, 6. javított kiadás, fűzve	2.—
Révy. Kis magyar nyelvtan, I. rész	1.20
Markovics-Hegedüs. Német nyelv-, olvasó s gyakorlókönyv, I. rész, 5. kiadás. Átdolgozta dr. Bacher Vilmosné	2.40
Simonyi. Földrajz felsőbb leányisk. I. oszt. számára, 3. kiadás	1.60
Kozma-Körösi. Rendsz. földr. atlasz, 17. kiadás, kötve	2.50
Décsey-Szécskay. Természetrajz	2.40
Szuppán. Számtan felsőbb leányiskolák számára, I. füzet, 5. új kiadás	1.80
Szuppán-Krammer. Mértan, 8. (új) kiadás	2.—
Vajda Pál. Szépirási minták	—.80
Hackl N. Lajos. Énektan. I. rész, 3. kiadás	1.50
Harrach-Hackl. Arany lant. I füzet, 2. kiadás	1.—

II. OSZTÁLY.

Katholikusok számára:

Bogisich. A gyermek szent fohászai, 13. kiadás 1.20
Gerely József. Képes biblia. Külön kiadás polg. isk. részére, kötve . . . 1.60

Ág. ev. és református vallásuak számára: mint az I. osztályban.

Izraeliták számára:

Héber imakönyv, 28. kiadás . . . . . 1.—
Weisz Miksa dr. Bibliai olvasmányok. II. A szentírás tört. könyvei . . . 2.50
Énekeskönyv . . . . . —.—

*

Révy Magyar olvasókönyv felsőbb leányisk. számára, II. rész, 7. kiadás . 2.20
Révy. Kis magyar nyelvtan, II. rész felsőbb leányiskolák számára . . . . 1.—
Markovics-Hegedüs. Német nyelv-, olvasó és gyakorlókönyv, II. rész, 4. kiadás. Átdolgozta dr. Bacher Vilmosné 2.40
Theisz. A francia nyelv elemi tanfolyama, 9. kiadás, fűzve . . . . . 2.—
Takács. A magyar nemzet története, felsőbb leányisk. számára, 3. kiadás 1.80
Kogutowicz. 10 térkép a hazai történelem tanításához . . . . . 2.—
Simonyi J. Földrajz felsőbb leányiskolák II. osztálya számára 1.60
Kozma-Körösi. Rendszeres földrajzi atlasz, 17. kiadás, kötve 2.50
Somosi-Szuppán. Ásványtan és vegytan eleme, I. rész, 2. kiadás 1.40
Szuppán. Számtan felsőbb leányiskolák számára, II. füzet, 6. kiadás . . 2.60
Szuppán-Krammer. Mértan, 8. kiadás . . . . . 2.—
Hackl N. Lajos. Énektan, I. rész, 3. kiadás 1.50
Harrach-Hackl. Arany lant, I. füzet, 2. kiadás . . . . . 1.—

III. OSZTÁLY.

Katholikusok számára:

Bogisich. A gyermek szent fohászai, 13. kiadás 1.20
Demkovics Ágoston. Római kath. szertartástan, kötve 1.40

Ágost. ev. vallásuak számára:

Bereczky. Ker. egyháztörténet . . . . . —.80
Uj testamentom . . . . . —.36

Református vallásuak számára:

Közönséges énekeskönyv reformátusok számára, zsebkiadás 1.20
Murányi J. Bibliai szemelvények könyve . . . . . 3.—
Szőts F. Reform. ker. hittan . . . . . 1.—

Izraeliták számára:

Héber imakönyv 28. kiadás . . . . . 1.—
Schön Dávid. A zsidók tört. I. A babil. fogságtól a Talmud befejezéseig 2.—
Énekeskönyv . . . . . —.—

*

Révy-Tolnai. Stilisztika, 2. javított kiadás . . . . . 3.—
Markovits-Hegedüs-Bacher. Német nyelvtan és olvasó, III. rész . . . . —.—
Theisz. A francia nyelv középső tanfolyama, 5. kiadás 2.60
Theisz. Petite grammaire française nouvelle édition, 4. kiadás . . . . . 2.—
Takács. Az ó-kor története, 2. kiadás . . . . . 2.—
Helmár Á. Iskolai atlasz az ó-kor történetéhez . . . . . —.80
Simonyi. Földrajz felsőbb leányiskolák III. osztálya számára 1.40
Sáringer-Szuppán. Fizikai földrajz felsőbb leányiskolák számára, 2 kiad. 1.20
Kozma-Kőrösi. Rendszeres földrajzi atlasz. 17. kiadás, kötve 2.50
Somosi-Szuppán. Ásványtan és vegytan elemei, II. rész 1.40
Szuppán. Számtan felsőbb leányiskolák számára, II. füzet, 6. kiadás . . 2.60
Szuppán. Rajzoló mértan, II. füzet, 2. kiadás . . . . . —.80
Hackl N. L. Énektan, II. rész, 4. kiadás 1.40
Harrach-Hackl. Arany lant, I., II. füzet, II. kiadás (karénekben a III. is) . 2.40
Pernot. Teaching by picture (angolul tanulóknak) 3.60

IV. OSZTÁLY.

Katholikusok számára:

Aubermann Miklós. Egyháztörténelem, felsőbb leányok számára . . . . 1.—
Bogisich. A gyermek szent fohászai, 13. kiadás 1.20

Ágost. ev. vallásuak számára:

Bereczky. Keresztyén hittan és erkölcstan . . . . . 1.—
Új testamentom . . . . . —.36

Református vallásuak számára:

Közönséges énekeskönyv reformátusok számára, zsebkiadás 1.20
Murányi J. Bibliai szemelvények könyve . . . . . 3.—
Szőts F. Református keresztyén erkölcstan . . . . . 1.—

Izraeliták számára:

Büchler Sándor dr. A zsidók tört. II. A Talmud korától napjainkig . . 2.20
Héber imakönyv 28. kiad. . . . . 1.—
Énekeskönyv . . . . . —.—

*

Révy-Lengyel F. Rhetorika és poetika I. r. 3.20
Arany. Toldi. (Jeles irók) 13. kiadás 2.40
Markovics-Hegedüs. Német nyelv- és olvasókönyv szemléleti alapon, IV, rész . . . . . 3.—
Theisz. A francia nyelv középső tanfolyama, 5. kiadás 2.60
Theisz. Petite grammaire française nouvelle édition, 4. kiadás . . . . 2.—
Pernot. Teaching by picture (angolul tanulóknak) 3.60
Takács. Középkor, 2. kiadás 1.80
Helmár Á. Iskolai atlasz, a középkor történetéhez 1.20
Bársony János. Csillagászati földrajz 1.20

Siklóssy. Egészségtan felsőbb leányiskolák számára 2.50
Sebestyénné. Háztartástan, 10. kiadás 1.40
Szuppán. Számtan, felsőbb leányiskolák számára, II. füzet, 6. kiadás . . 2.60
Szuppán. Rajzoló mértan, II. füzet, 2. kiadás . . . . . —.80
Hackl N. Lajos. Énektan, II. rész, 4. kiadás 1.40
Harrach-Hackl. Arany lant, I., II. füzet, 2. kiadás (karénekben a III. is) 2.40
**Forrai.* A magyar gyorsirás tankönyve, I. 13. kiadás 1.40

V. OSZTÁLY.

Katholikusok számára:

Bogisich. A gyermek szent fohászai, 13. kiadás 1.20
Pokorny. Kath. Hittan 1.40

Ágost. ev. vallásuak számára:

Batizfalvy-Bereczky. Bibliaismertetés 1.60
Uj testamentom . . . . . —.36

Református vallásuak számára:

Bátory. A keresztyén egyház története 1.60
Közönséges énekeskönyv reformátusok számára, zsebkiadás 1.20
Murányi J. Bibliai szemelvények könyve . . . . . 3.—

Izraeliták számára:

Héber imakönyv 28. kiadás . . . . . 1.—
Neumann Ede dr. Bibliai olvasmányok. III. Az asszir korszak prófétai könyvei s a zsidók története az állami élet megszűntétől az újkorig 2.40
Énekeskönyv . . . . . —.—

*

Révy-Lengyel. Retorika és Poetika II. rész 3.20
Arany. Buda halála . . . . . 1.—
Kisfaludy. Csalódások. (J. i. 26.) 2. kiadás . . . . . —.60
Sophokles. Antigone. Fordította Csiky Gergely. (Jeles írók 20.), 3. kiadás 1.—
Vörösmarty. A két szomszédvár, 4. kiadás. (Jeles írók 29.) . . . . . 1.—
Szemák István. Német olvasókönyv felsőbb leányisk. és leánygimnázium számára 2. kiadás 3.60
Goethe. Hermann u. Dorothea (Jeles írók 14.), 7. kiadás . . . . . —.80
Theisz. A francia nyelv felső tanfolyama, 2. kiadás . . . . . 3.—
Theisz. Petite grammaire française, 4. kiadás . . . . . 2.—
Contes populaires de France. Magy. Klimó M. Fr. Kt. 19. . . . . —.70
Daudet-Ballenegger. Lettres de mon moulin (Francia könyvtár . . . . —.70
Royal-Reader (az angolul tanulóknak), bekötve . . . . . .
Takács. Világtörténet, III. Újkor politikai földrajzzal 2. kiadás 3.40
Helmár A. Iskolai atlasz az újkor történetéhez 1.20
Kogutowicz. Földrajzi iskolai-atlasz, legújabb javított kiadás 2.50
Szterényi. Állattan. Középisk. felső oszt. számára, 5. kiadás . . . . . 4.—

Greguss-Berecz Strasser. Természettan. 12. kiadás . . . . . 3.—
Horti-Szuppán. Algebra és Geometria, 2. kiadás 2.40
Hackl. Énektan, III. rész 2.30
Harrach. Arany lant, III. füzet (karénekben a II. is) 1.60
**Forrai.* A magyar gyorsírás tankönyve II. r. } 4. k. { 1.40
**Forrai.* Fokozatos gyorírás olvasókönyve } haladóknak { 1.20

VI. OSZTÁLY.

Katholikusok számára:

Bogisich. A gyermek szent fohászai, 13. kiadás 1.20
Németh-Strommer. Katholikus egyháztörténet, 2. kiadás 2.20

Ágost. ev. vallásuak számára:

Bereczky. A keresztyén egyház története 2.50

Református vallásuak számára: mint az V. osztályban.

Izraeliták számára:

Héber imakönyv 28. kiadás . . . . . 1.—
Neumann Zsidó vallástörténet, II. rész 1.60
Szentírás III. Az utolsó próféták . . . . . 1.—

*

Torkos. Magyar nyelv- és irodalmi kézikönyv, fels. leányisk. VI. oszt. számára, 4. kiadás 3.20
Arany. Toldi estéje, 4. kiadás . . . . . 1.—
Gyulay. Vörösmarty életrajza, 5. kiadás 2.80
Shakspere. Coriolanus, ford. Petőfi. 5. kiadás (Jeles irók 2.) 1.40
Szemák István. Német olvasókönyv, felsőbb leányiskola és leánygimnázium számára, 2. kiadás 3.60
Schiller. Wilhelm Tell. Magyar. Heinrich Gusztáv, 7. kiadás (J. i. 21.) . 1.20
Theisz. A francia nyelv felső tanfolyama, 2. kiadás . . . . . 3.—
Theisz. Petite grammaire française. 4. kiadás . . . . . 2.—
Anthologie des poètes français ed. Binder, (Franc. könyvt.) haladóknak 1.—
Feuillet. Le village (Francia könyvtár) . . . . . —.70
Molière. Les Prècieuses ridicules . . . . . —.36
Takács. A magyar nemzet története politikai földrajzzal 3.20
Kogutowicz. 10 térkép a hazai történet tanításához . . . . . 2.—
Szterényi. Növénytan a gimnázium IV. oszt. számára, 7. kiadás . . . . 3.—
Szitnyai. Lélektan és neveléstan 1.20
Horti-Szuppán. Algebra és geometria, 2. kiadás 2.40
Greguss-Berecz-Strasser. Természettan. 12. kiadás . . . . . 3.—
Hackl. Énektan, III. rész 2.30
Harrach. Arany lant, III. füzet. (Karénekben a II. is) 1.60

*Csak azoknak, akik gyorsirást tanulnak.

B) Gimnázium.

V. OSZTÁLY.

Vallástani könyvek, mint a felsőbb leányiskolában.

*

Riedl Fr. Rhetorika, 7. kiadás . . . . . 3.—
Arany J. Toldi estéje . . . . . - .70
Atkinson-Geréb-Morvay. Kis latin nyelvkönyv nyelvtani függelékkel . . 2.50
Szemák-Haitsch. Német olvasókönyv a középiskolák V. és VI. osztálya számára, 6. kiadás 3.80
Goethe. Hermann u. Dorothea, 7. kiadás (Jeles irók 14.) . . . . . —.80
Mika. Világtörténet I. 2. kiadás 2.60
Helmár Á. Iskolai atlasz az ókor történetéhez . . . . . —.80
Szterényi. Növénytan a gimn. IV. oszt. számára, 6. kiadás . . . . . 3.—
Szterényi. Ásványtan és Chémia a gimn. VI. oszt. számára, 5. kiadás . 2.50
Wagner. Algebra, 9. kiadás . . . . . 4.—
Wagner. Geometria 8. kiadás 4.80
**Forrai.* A magyar gyorsirás tankönyve, II. r. | 4. kiadás | 1.40
**Forrai.* Fokozatos gyorsirási olvasókönyv | haladóknak | 1.20

VI. OSZTÁLY.

Vallástani könyvek ugyanazok, mint a felsőbb leányiskola VI. osztályában.

*

Riedl Fr. Poetika, 6. kiadás . . . . . 3.—
Badics. Magy. irod. olvasók., II. köt., 5. kiadás (Görögpótló) 2.20
Kisfaludy Károly. A kérők (Magyar könyvtár 5.) . . . . . —.30
Molière. A tudós nők, 2. kiadás (J. i. 9) 1.40
Shakspere. Julius Caesar, 4. kiadás (J. i. 12.) 1.20
Atkinson-Geréb-Morvay. Kis latin nyelvkönyv nyelvtani függelékkel . . 2.50
Roseth. Latin nyelvtan, I. rész, 4. kiadás. II. rész. 3. kiadás . . . . . 3.—
Pirchala. Latin gyakorlókönyv a mondattanhoz, 8. kiadás 2.20
Cserép J. Szemelvények Ovidius műveiből. (Görög és latin remekírók gyüjt.) 3. kiadás . . . . . 2.—
Dávid. Titi Livi ad urbe condita libri I—IV. 1 60
Incze. Római naptár . . . . . —.20
Maywald J. Görög nyelvtan, 5. kiadás . . . . . 3.—
Maywald J. Görög olvasókönyv I. r., 5. kiadás 1.80
Maywald J. Görög olvasókönyv II. r. 4. kiadás 2.50
Geréb. Szemelvények Herodotosból. 3. kiadás. (Görögpótló) 1.50
Kempf. Homeros Iliasa, 3. kiadás. (Görögpótló) 3.20
„ „ Odysseája. 2. kiadás. (Görögpótló) 3.60
Schill. Görög irodalomtörténet, 4. kiadás. (Görögpótló) 2.80
„ „ régiségtan, 4. kiadás. (Görögpótló) 2.80
Szemák-Haitsch. Német irodalomtört. olv.-könyv, III. rész, a középisk. V—VI. oszt. számára, 6. kiadás 3.80
Schiller. Wilhelm Tell, 7. kiadás. (Jeles irók 21.) 1.20

* Csak azoknak, akik gyorsirást tanulnak.

Mika. Világtörténet II., 2. kiadás 2 60
Helmár Á. Iskolai atlasz a középkor és újkor történetéhez 2.40
Szterényi. Állattan, 5. kiadás . . . . . 4.—
Wagner. Algebra, 9. kiadás . . . . . 4.—
Wagner. Geometria, 8. kiadás 4.80
Lutter. Ötszámjegyű logarithmus-táblák, 15. kiadás 2.40
**Forrai.* Magyar gyorsirás tankönyve, II. Vitairás (haladóknak) 4. kiadás 1.40
* „ Fokozatos gyorsirási olvasókönyv (haladóknak) 1.20

VII. OSZTÁLY.

Katholikusok számára:

Aubermann Miklós. A katholikus hit védelme (Apologetika) 1.80
Bogisich. A gyermek szent fohászai, 13. kiadás 1.20

Ágost. ev. vallásuak számára:

Bereczky. A magyar protestáns egyház története . . . . . 2.—
Uj testamentom . . . . . —.36

Református hitvallásúak számára:

Közönséges énekeskönyv 1.20
Murányi J. Bibliai szemelvények könyve . . . . . 3.—
Szőts F. Református keresztyén hit- és erkölcstan 1.50

Izraeliták számára:

Héber imakönyv 28. Kiadás . . . . . 1.—
Weiszburg Gy. dr. A biblia könyvei 1.60

*

Góbi. A magyar irodalom története, I. rész, 2. kiadás . . . . . 4.—
Szinnyei. A magyar nyelv, 6. kiadás . . . . . 1.—
Pirchala. Latin gyakorlókönyv a mondattanhoz 2 20
Pirchala. Vergilius Aeneise I—XII. (Athenaeum), 6. kiadás 3.60
Pirchala. Jegyzetek Vergilius Aeneiséhez (Athenaeum) 1.60
Roseth A. Latin nyelvtan, II. rész, 2. kiadás 1.80
Incze. Cicero in Verrem IV. . . . . 2.—
Incze. Demosthenes válogatott beszédei (Görögpótló) 1.80
Incze. Római naptár . . . . . —.20
Hittrich. Sallustius Jugurtha-ja, 3. kiadás (J. i. 51.) . . . . . 1.—
Hittrich. Római régiségek 2.50
Maywald J. Görög nyelvtan, 5. kiadás . . . . . 3.—
Maywald J. Görög olvasókönyv, II. r. 2.50
Kempf. Szemelvények Homeros Iliasából 2. kiadás (J. i. 59.) 2.80
Aeschylos. Oresteia. Ford. Csengeri J. (Görögpótló) . . . . . 3.—
Euripides. Iphigenia Taurisban. Ford. Kempf J. (Görögpótló.) (J. i. 49.) . 1.—
Schill. Görög irodalomtörtének, 4. kiadás. (Görögpótló) 2.80
Schill. Görög régiségek, 4. javított kiadás. (Görögpótló) 2.80
Sophokles. Elektra. Ford. Csiky G., 2. kiadás. (Görögpótló) (J. i. 52.) . 1.20

* Csak azoknak, akik gyorsírást tanulnak.

Vietórisz J. Szemelv. Herodotosból (gör. nyelvet tanulóknak) (J. i. 88.) . 1.50
Szilasi. Szemelvények Thukydidesből, 2. kiadás (Görögpótló) 2.80
Szemák I. Német irodalomtört. olv.-könyv, IV. r., a középisk. VII—VIII. oszt. számára. 5. kiadás 3.20
Mika. Világtörténelem, III. rész 3.20
Helmár. Iskolai atlasz az újkor történetéhez 1.20
Kogutowicz. Földrajzi iskolai atlasz, 2. kiadás 2.50
Lessing. Minna von Barnhelm, 3. kiadás (Jeles irók 32.) 1.50
Wagner. Algebra, 9. kiadás . . . . . 4.—
Wagner. Geometria, 8. kiadás 4.80
Lutter. Ötszámjegyü logarithmus-táblák, 15 kiadás 2.40
Wagner. Physika, I. rész, 4. kiadás 3.60
**Forrai.* Magyar gyorsirás tankönyve II. Vitairás (haladóknak) 4. kiadás . 1.40
**Forrai.* Fokozatos gyorsirási olvasókönyv (haladóknak) 1.20

VIII. OSZTÁLY.

Katholikusok számára:

Bogisich. A gyermek szent fohászai, 13. kiadás 1.20
Vincze-Szentes. Ágazatos hittan . . . . . 2.—

Ágost. ev. vallásuak számára:

Uj testamentom . . . . . —.36
Zsilinszky Mihály. Hit- és erkölcstan . . . . . 2.—

Református vallásnak számára:

Farkas F. A magyarországi prot. egyház története 1.60
Közönséges énekeskönyv 1.20
Murányi J. Bibliai szemelvények könyve . . . . . 3.—

Izraelita számára:

Fényes Mór dr. Szilárd szövetség 1.80
Héber imakönyv . . . . . 1.—

*

Góbi. A magyar irodalom története, II. rész, 2. kiadás . . . . . 4.—
Roseth. Latin nyelvtan, II. rész. 2. kiadás 1.80
Bartal-Malmosi. Horatius, I., II füzet, 3. kiadás 3.40
Boros G. Szemelvények Cicero bölcseleti müveiből 1.60
Dávid-Pozder. Tacitus. Szemelvények 2. kiadás 2.40
Hittrich. Római régiségek 2.50
Incze. Római naptár . . . . . —.20
Maywald. Görög nyelvtan, 5. kiadás . . . . . 3.—
Péterfy J.-Gyomlai Gy. Platon és Aristoteles-szemelvények, 5. kiad. gör. pótló 3.—
Kempf. Szemelvények Homeros Odysseiájából, 2. kiadás (J. i. 53.) . . . 2.40
Simon J. S. Platon-szemelvények, 2. kiadás (J. i. 63.) . . . . . 2.—
Zsámboki Gy. A gör. művészet kiválóbb alkotásainak ismertetése 2. kiadás 2.20
Schill. Görög irodalom története, 4. kiadás (Görögpótló) 2.80
Schill. Görög régiségek, 4. kiadás (Görögpótló) 2.80

* Csak azoknak, akik gyorsirást tanulnak.

Szemák I. Német irodalomtörténet olvasókönyv, IV. rész, a középiskolák VII—VIII. oszt. számára, 5. kiadás 3.20
Goethe. Iphigeuie auf Tauris (Jeles irók 13.) 2. kiadás 1.50
Takács. A magyar nemzet története, VIII. oszt. 3.20
Kogutowicz. Tiz térkép a hazai történet tanításához . . . . . 2.—
Szitnyai. Lélektan és logika, 6. javitott kiadás 3.20
Wagner. Algebra, 9. kiadás . . . . . 4.—
Wagner. Geometria, 8. kiadás 4.80
Lutter. Ötszámjegyü logarithmus-táblák. 15. kiadás 2.40
Wagner. Fizika, II. rész, 4. kiadás 2.40
**Forrai.* Magyar gyorsirás tankönyve II. Vitairás (haladóknak) 4. kiadás 1.40
* „ Fokozatos gyorsirási olvasókönyv (haladóknak) 1.20
* Csak azoknak, akik gyorsirást tanulnak.

Új iskolakönyvek az 1912/13. isk. évre.

FELSŐBB LEANYISKOLA.

IV. oszt. *Markovics-Hegedüs-Bacher*: Németnyelv és olvasókönyv szemléleti alapon, III. rész, 3. kiadás
VI. oszt. *Révy-Lengyel*: Magyar nemzeti irodalomtörténet, a felsőbb leányiskolák VI. osztálya számára.
(*Anthologie* és *Moliére* nem kellenek.)

Katholikusok számára:

Matuska M.: Erkölcstan.

Izraeliták számára:

Dr. Fényes Mór: A zsidók története, II. rész, 3. jav. kiad.
Énekeskönyv.

GIMNÁZIUM.

V. oszt. *Walther-Kaufmann*: Geometria a középisk. felsőbb osztálya számára, I. kötet.
VI. oszt. *Dr. Prónai Lajos*: Drámai olvasmányok a középisk. VI. oszt. számára. (Antigone, Coriolanus, A kérők).
Walther-Kaufmann: Geometria a középisk. felsőbb osztályai számára, I. kötet.
VII. oszt. *Dr. Prónai Antal:* A magyar nemzeti irodalom története, olvasókönyvvel, I. kötet.
Walther-Kaufmann: Geometria a középisk. felsőbb osztályai számára, II. kötet.
Szijjártó Miklós: Kisérleti természettan, a középiskola VII. osztálya számára.

Izraeliták számára:

Dr. Fényes Mór: A biblia.
Énekeskönyv.

VIII. oszt. *Dr. Gyomlay*: Szemelvények Tacitus műveiből, 3. kiadás.
Walther-Kaufmann: Geometria a középisk. felsőbb osztályai számára, II. kötet.
Szijjártó Miklós: Kisérleti természettan, a középiskola VIII. osztálya számára.

Izraeliták számára:

Énekeskönyv.

IX.

A felsőbb leányiskola, továbbképző-tanfolyam és gimnázium általános óraterve.

Tárgy	Felsőbb leányiskola						Továbbképző tanf.		Gimnázium			
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	I.	II.	V.	VI.	VII.	VIII.
	osztályában											
Vallástan	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	1
Magyar ny. s irod.	5	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3	3
Német nyelv . .	3	3	3	3	2	2	2	2	3	3	2	2
Francia nyelv .	—	4	4	4	3	2	2	2	—	—	—	—
Latin nyelv . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	8	6	7	7
Görög nyelv. . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	5	5
Görögpótló irod.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3[1]	3[1]	3[1]
Ókori irodalom .	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—
Egyet. irod. tört. .	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
Angol nyelv[2] . .	—	—	2	2	2	2	2	2	—	—	—	—
Történelem . . .	—	2	2	2	3	2	2	2	3	3	3	3
Művészettörténet	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—
Földrajz	2	2	2	1	1	1	—	—	—	—	—	—
Természetrajz . .	2	2	—	—	2	2	1	—	3	3	—	—
Egészségtan . . .	—	—	—	2	—	—	1	1	—	—	—	—
Természettan . .	—	—	—	—	2	2	1	1	—	—	4	4
Vegyt. és ásványt.	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mennyiségtan . .	4	2	2	2	2	2	—	—	4	4	4	3
Rajz	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2[1]	2[1]	2[1]
Psychologia és neveléstan . .	—	—	—	—	—	2	2	2	—	—	—	—
Filozofiai propedeutika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Esztétika	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—
Szépirás	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Testgyakorlás . .	2	2	2	2	2	2	—	—	2	1	—	—
Jogi ismeretek .	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—
Háztartástan . . .	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Gazdaságtan . . .	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
Kézimunka . . .	2	2	2	2	2	2	4	4	—	—	—	—
Ének	1	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—
Gyorsirás[2]	—	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

[1]) Csak azoknak, akik görög nyelvet nem tanulnak.

[2]) Rendkivüli.

X.

Az 1911—12. iskolai évben tárgyalt olvasmányok, szavalmányok és irásbeli dolgozatok.

A) Felsőbb leányiskola.

I. A) és B) OSZTÁLY.

Magyar nyelv. Az A) osztályban. *Olvasmányok*: a) *Mesék, elbeszélések és leirások:* A légy és a kis fiú. A telhetetlen. Az oroszlán és az egér. A róka és a gólya. Az egerek gyűlése. A sas és a csóka. A nyúl és a teknősbéka. A fiatal daru. Az okoskodó egér. A furfangos szamár. A róka, medve és a szegény ember. A kívánságok. A kis balta. Krisztus és a szegény juhász. A három testvér. A szentirás. Szeresd szüleidet. Az asztali imádság. Ha szegény vagy is, légy becsületes. Az első napom az iskolában. Az ősz. A tél. Tavaszi kép. b) *Történeti és néprajzi olvasmányok:* Hunor és Magyar. Attila király. A hadisten kardja. Buda várának épitése és Buda halála. Lakoma Attilánál. A hun birodalom bomlása. Székely mondák a hun birodalom bomlásáról. A fehér ló mondája. Lehel kürtje. Kukoricafosztás. A székely asszony. A Balaton. A magyar asszony mulatsága.

Szavalmányok: Gyulai: A vándor fiú. A szél és a nap. Petőfi: Füstbe ment terv. Szülőimhez. Tompa: A pók versenye. Jókai: A két hízó. Pósa L.: Magyar vagyok. Áldja meg az Isten. A szegény özvegyasszony.

Irásbeli dolgozatok: Az egerek gyűlése. (Másolás.) A sas és a csóka. (Másolás szótagolással.) Az ősz. (Tollbamondás.) Hunor és Magyar. (Tollbamondás.) A fiatal daru. A három testvér. (Az olvasmány meséje kérdések alapján.) Tél az iskola udvarán. (Leirás kér-

dések után.) Székely monda. (Tollbamondás.) A furfangos szamár. (Mese az olvasmány után.) Tavaszi kép. (Leírás az olvasmány alapján.) Közmondások. (Tollbamondás.) A fecske. (Leírás a természetrajzból tanultak után.) Az asztali imádság. (Elbeszélés elmondás után.)

A B) osztályban: *Olvasmányok:* a) *Tanító mesék, elbeszélések, leírások:* A légy és a kis fiú. A telhetetlen. Az oroszlán és az egér. Az okoskodó egér. A büszke kecske. A róka és a gólya. A holló és a róka. A leégett gólya. Az egerek gyűlése. Takarékosság nem fösvénység. A zivatar. Az ősz. A tél. Tavaszi kép. A nyár. b) *Népmesék:* A kis malac és a farkasok. A Kacor király. Az okos leány. A kívánságok. Krisztus és a madarak. c) *Hún és magyar mondák*: Hunor és Magyar. Attila király. A hadisten kardja. Buda várának építése. Aquileja veszedelme. Attila és Leo pápa. Lakoma Attilánál. Attila utolsó menyegzője és halála. Attila temetése. A hún birodalom bomlása. Álmos vezér születése. Álmos fejedelemmé választása. Álmos halála. A fehér ló mondája. Lehel kürtje. Botond. d) *Hazánk földje és népe. Népszokások:* Az alföld. A hortobágyi puszta. A tanya. A munka. Künn a ménes. Alföldi lakodalom. Szt. Anna tava. Kirándulás a Lengyel nyeregre. Az ecsedi láp. A magyar nép családélete. A halásztanya. e) *Az evetke.*

Szavalmányok: Petőfi: Ősz elején. Győri V.: A hű leányka. Petőfi: Távolból. Szülőföldem szép határa. Kisfaludy K.: A füstbe ment terv. Gyulai P.: A két cica meg a hamis gyerek. Petőfi: Szülőimhez. Kisfaludy K.: Rákosi szántó.

Írásbeli dolgozatok: A telhetetlen. (Másolás.) A légy és a kis fiú. (Szótagolás.) Hunor és Magyar. (Tollbamondás.) Az oroszlán és az egér. (Szótagolás.) A tél. (Tollbamondás.) A szófogadatlan légy. (Elbeszélés olvasmány nyomán.) A róka és a holló. (Elbeszélés olvasmány nyomán.) Álmos. (Tollbamondás.) Az okoskodó egér. (Elbeszélés olvasmány nyomán.) Tavaszi kép. (Tollbamondás.) A büszke kecske. (Elbeszélés olvasmány nyomán.)

Német nyelv. Az A) és B) osztályban: *40 beszédgyakorlat* szemléltető alapon. Szemléltető kép: Der Frühling.

Versecskék: Viel Lärm auf dem Hof. Berbig. Frühlingsankunft. Volkslied. Nutzen der Tiere.

Írásbeli dolgozatokul a II. félévben másolások és egyszerű nyelvtani gyakorlatok, részint kérdések, részint megadott mondat-typusok alapján.

II. A) és B) OSZTALY.

Magyar nyelv. Az A) o s z t á l y b a n. *Olvasmányok*: a) *Mesék és elbeszélések:* Az ifjúkor. Egyszer volt Budán kutyavásár. A cinkotai kántor. Amit nem kívánsz magadnak, te se tedd embertársadnak. A kis csizmák. Bede Anna tartozása. Szegény özvegyasszony. A szegedi bicska. Az anya temetése. Deák Ferenc és a koldúsasszony. b) *Képek a magyar nemzet történetéből:* A magyarok a szent-galleni kolostorban. A magyar nemesember a középkorban. Széchy Dezső hősi önfeláldozása királyáért. Hunyadi János utolsó diadala és halála. Az egri nők. Zrinyi Miklós. Lorántffy Zsuzsánna. II. Rákóczi Ferenc. Esztergom megvételéről. József nádor. Damjanich János özvegye. c) *Rajzok a magyar földről és népéletből*: A puszta. Szüretünk. Vajdahunyad. A székelyek. Diósgyőr vidéke. Onuc, a kecskepásztor. Az aggteleki cseppkőbarlang.

Szavalmányok: Petőfi: A jó öreg korcsmáros. Radó Antal: Éji látogatás. Vörösmarty: Szózat. Győry V.: Losonczyné. Petőfi: A tintás üveg. Arany: A gyermek és a szivárvány. Vörösmarty: A szegény asszony könyve. Kölcsey: Hymnus.

Irásbeli dolgozatok: A magyarok a szent-galleni kolostorban. (Tollbamondás.) Az ifjúkor. (Mese az olvasmány után.) Szüret. (Leirás Lévay hasonló című költeménye nyomán.) Közmondások. (Tollbamondás.) Szapáry Péter nemes boszúja. (Elbeszélés az olvasmány után.) A puszta. (Leirás, Hermann Ottóné hasonló című olvasmánya után.) Szegény özvegyasszony. (Tollbamondás.) A tintás üveg. (Elbeszélés a költemény után.) Lorántffy Zsuzsánna. (Tollbamondás.) Iskolaudvarunk tavasszal. (Leirás.) Deák Ferenc és a koldusasszony. (Elbeszélés az olvasmány után.)

A B) o s z t á l y b a n. *Olvasmányok:* a) *Elbeszélések, leirások*: Az ifjúkor. A méh és a galamb. Amit nem kívánsz magadnak, te se tedd embertársadnak. A cinkotai kántor. Egyszer volt Budán kutyavásár. A vak gyermek. A szegény özvegyasszony. Deák Ferenc és a koldusasszony. Első napom az iskolában. Egy pár kis csizma. Bede Anna tartozása. A jó falusiak. b) *Történeti és földrajzi olvasmányok*: A magyar nemesember a középkorban. Széchy Dezső hősi önfeláldozása. Rozgonyiné. Hunyady János utolsó diadala. Az egri nők. Losonczyné. Zrinyi Miklós. Zrinyi Ilona. II. Rákóczi Ferenc. Mária Terézia. c) *Hazánk földje és népe*: A puszta. A puszta télen. Diósgyőr vidéke. Pannonhalma.

A dobsinai jégbarlang. Az aggteleki cseppkőbarlang. Falu végén kurta kocsma. A Kriván. Fiume és vidéke. A székely asszony. Pusztai iskola. Visegrád Mátyás korában. Diósgyőr. A fülemile. d) A gyermek és a szivárvány. Az ibolya álmai.

Szavalmányok: Torkos L.: Zeng az ének. Arany J.: Itthon. Petőfi: A tintás üveg. A jó öreg korcsmáros. Kölcsey: Hymnus.

Irásbeli dolgozatok: A cinkotai kántor. (Tollbamondás.) A méh és a galamb. (Elbeszélés olv. nyomán.) A büszke kecske. (Elbeszélés olv. nyomán.) Az oroszlán és az egér. (Elbeszélés olv. nyomán.) A tél. (Leirás természet után.) A tintás üveg. (Elbeszélés olv. nyomán.) Losonczyné. (Elbeszélés tört. tanulm. alapján.) Mária Terézia. (Tollbamondás.) A gyermek és a szivárvány. (Elbeszélés költ. nyomán)

Német nyelv. Az A) és B) osztályban. Beszédgyakorlatok szemléltető alapon.

Szemléltető képek: Der Sommer. Der Herbst.

Olvasmányok: Der lügenhafte Hirtenknabe. Der Schmetterling. Die Kornähren. Der Knabe im Walde. Das Gewitter. Die Pfirsiche. Der Rhein. Der Fisch.

Szavalmányok: Kamp: Der gute Mäher. Ortlep: Die grüne Stadt. Es regnet. Dieffenbach: Vom fleissigen Bächlein. Reinick: Vom schlafenden Apfel. Volker: Wanderbursch. Goethe: Wanderers Nachtlied.

Irásbeli dolgozatok: Beantwortet die Fragen der ersten Übung. „Mein Lebenslauf." (Nach gestellten Fragen.) Wie entsteht ein Schmetterling? (Erzählet es in der Mitwergangenheit!) Beschreibet die Ernte! „Das Bad" von Emil erzählt. „Es regnet" c. költemény emlékezetből. Erzählet die Geschichte vom faulen Hänschen! Beschreibet den Herbst nach gestellten Fragen! Die Reise des Wassertröpfleins. Setzet das Lesestück: „Der Fisch" in die Mehrzahl! Was werkauft der Papierhändler? Setzet die 38. Übung in die Zukunft!

Francia nyelv. Az A) és B) osztályban. 45 módszeresen feldolgozott gyakorlat.

Olvasmányok: A l'école. Les nombres. La classe. J'écris au tableau noir. J'écris dans mon cahier. Le maître entre. Couleurs. Formes. Qualités. La division du temps. Quelle heure est-il? Les membres de la famille. La chambre. Noms et prénoms. La parenté. Dans la salle à manger. Les repas. Le diner. Ma chambre. A la table de toilette. La journée de Charlotte.

Szavalmányok: Au clair de la lune. Petit oiseau. Le calendrier de l'aveugle. Tic! Tac! L'école buissonnière.

Kisebb méretű *irásbeli gyakorlatok* a helyesirás és nyelvt. alakok begyakorlása céljából.

III. A) és B) OSZTÁLY.

Magyar nyelv. Az A) osztályban. *Olvasmányok*: a) *Történelmi olvasmányok:* Deukaulion és Pyrrha. Demeter és Persephone. Niobe. Daedalus és Ikarus. Orpheus és Eurydike. Krözus és Solon. Arion. Róma alapítása és a sabin nők elrablása. Sybilla könyve. Mucius Scaevola. Cloelia. Cornélia a Gracchusok anyja. b) *Leirások és jellemzések:* Az alföldi ház. A vaskapú. A Fóti dal története. A mákos kalács. Hogyan mulattak a régi magyarok. Egy jó barátom emléke. Mátyás kir. jellemzése. c) *Elbeszélések és rajzok:* Melyiket a kilenc közül? A vén gyermek. Lószőrvitéz. Tarczai Anna. Mit csinál a gólya? A furfangos csizmadia.

Szavalmányok: Petőfi: Szülőföldemen. Pató Pál úr. Vörösmarty: Szózat. Kölcsey: Hymnus. Tompa: A madár fiaihoz. Részletek „János vitéz"-ből.

Irásbeli dolgozatok: Az alföldi ház. (Tollbamondás.) Niobe. (Elmondás után.) A furfangos csizmadia. (Elmondás után.) Daedalus és Ikarus. (Elbeszélés olvasmány után.) Krözus és Solon. (Elmondás után.) Cloelia. (Elbeszélés olvasmány után.) Szolgálati bizonyítvány. Nyugtatvány. Postautalvány és postai szállítólevél. Meghívó levél. Folyamodvány.

Magyar nyelv. A B) osztályban. a) *Mondák. elbeszélések és leirások a görögök és rómaiak történetéből:* Deukalion és Pyrrha. Danaos leányai. Tantalos és Sisiphos. Demeter és Persephone. Niobe. Orpheus és Eurydike. Arion. Delphi, Krőzus és Solon. Az olympiai versenyek. Leonidas, Perikles. Róma s a rómaiak eredete. Sybilla könyvei. Horatius Cocles. Cornelia, a Gracchusok anyja. Coriolánus. b) *Egyéb elbeszélések és leirások:* Lószőr-vitéz. Melyiket a kilenc közül? Mit csinál a gólya? A vén gyermek. Hogy lettem én iró? A furfangos csizmadia. Részletek Petőfi János vitézéből. Az alföldi ház. Az elveszett paradicsom. Szalonta égése. Úti rajzok. A pesti nagy árvíz 1838-ban. Rodostó. Róka az udvarban. Mátyás király jellemzése. Színmű: Mátyás deák.

Szavalmányok: Petőfi: Szülőföldemen. Tóth K.: Kik voltak a honvédek? Tompa: A madár fiaihoz. Kölcsey: Hymnus. Vörösmarty: Szózat. Magyarország címere. Lévay: Mikes. Részlet János vitéz-ből. Kisfaludy S.: Himfy dalai-ból.

Irásbeli dolgozatok: Az alföldi ház. (Tollbamondás.) Deukalion és Pyrrha. (Elbeszélés az olvasmány után.) Legkedvesebb játékszerem. (Herczeg F. Lószőr-vitéz c. olvasmánya után.) Az olympiai versenyek. (Tollbamondás.) Mit csinál a gólya? (Az olvasmány vázlata.) Közeledik a karácsony. (Leirás.) A furfangos csizmadia című költemény kivonata. Március a fővárosban. (Leirás.) János vitéz Óriásországban. (Elbeszélés.) Bizalmas levél. Folyamodvány. Bizonyítvány. Nyugtatvány. Postautalvány. Szállító levél.

Német nyelv. Az A) és B) osztályban. *Beszédgyakorlatok* szemléltető alapon.

Szemléltető képek: Die Wohnung. Der Winter. Die Stadt.

Olvasmányok: Rübezahl. Die Heimat. Das Rotkehlchen. Der heilige Nikolaus. Das brave Mütterchen. Die Schmiede. Das Rotkäppchen. Am Rheinstrom. Die alten Deutschen. Kaiser Friedrich der Rotbart. Paul macht eine Reise in die Stadt. (In Dialogen geschrieben.)

Szavalmányok: Rückert: Die Riesen u die Zwerge. Reinick: Wie ist doch die Erde so schön. Kletke: Winters Ankunft. Güll: Vom Büblein auf dem Eise. Emmanuel Geibel: Rheinsage. Kopisch: Die Zwerge auf dem Baume. Anastasius Grün: Zwei Heimgekehrte.

Irásbeli dolgozatok: 1. Rübezahl: Setzet die Erzählung in die Gegenwart. Die Riesen und die Zwerge: Erzählet die Begebenheit in kurzen Sätzen. 3. Beschreibet einen gedeckten Tisch. 4. Was steht auf dem Küchenschranke? 5. Benennet alle Personen des Winterbildes und saget, was sie tun! 6. Winters Ankunft: Aus dem Gedächtnisse. 7. Erzählet die Begebenheit vom Büblein auf dem Eise, als ob du Augenzeuge gewesen wärest. Nennet die Berge, Flüsse, Hauptstädte Deutschlands. 9. Die Zwerglein auf dem Baume. Ein Zwerglein erzählt die Begebenheit. 10. Die Germanen: Beschreibung auf Grund des Lesestückes. 11. Was wisset ihr vom Dorfe? 12. Diktando: Aus Pauls Reise.

Francia nyelv. Az A) és B) osztályban. *Olvasmányok* L'enfant difficile. Ma chambre. Le lever. La table de toilette. La journée de Charlotte. Quand je serai grande. Si j'étais grande. Notre jardin. Notre classe. Les quatre règles. Le cahier d'une

mauvaise élève. Le corps humain. L'hiver. Notre maison. Le village. Les animaux. Le langage des animaux. Le printemps. Je veux faire comme papa. L'été. Le temps.

Szavalmányok: A un enfant. La petite souris persévérante. L'hiver. Le pinson et la pie.

Irásbeli dolgozalok: L'enfant difficile. (D'après un quest.) La journée de Charlotte. (A mettre à la première personne du sing.) Notre jardin. (D'après un quest.) Le corps humain. (D'après un quest.) La petite souris persévérante. (D'après un quest.) L'hiver. (D'après l'image.) Notre maison. (Décrivez la maison que vous habitez.) La ville et le village. (Dissemblances.) Le langage des bêtes. (Dictée.) Le printemps. (D'après l'image.)

IV. A) és B) OSZTÁLY.

Magyar nyelv. A z A) o s z t á l y b a n. *Olvasmányok*: a) *Leiró próza*: Az alföldi korcsmáros. A hazátlan zsöllér. Erzsébet királyné. A hízelkedő. A tenger réme. Kenderikéim. b) *Elbeszélő próza:* János király utolsó napjai. A mi karácsonyunk 1848-ban. Mátyás király és udvara. Zrinyi Ilona. A ballada. A virágok színének jelentősége. Deák Ferenc levele Vörösmarty Ilonához. A bóra. A tenger réme. c) *Népmese:* A jávorfáról. d) *Tanító mesék:* A fiatal darú. A molnár és fia. A ló és lovag. A toll meséje. e) *Allegóriák:* A rab oroszlán. A rab gólya. Terebélyes nagy fa. A sebzett szarvas. A pusztuló erdő. f) *Mondák, legendák*: A bojtár. A hamis tanú. Szent László. Krisztus és a madarak. A celli búcsú. g) *Hősköltemény részletek:* Hektor és Andromake. Zalán futása. Nagy Lajos álruhában. h) *Költői elbeszélés:* Szép Ilonka. Toldi. i) *Novella*: A kedves atyafiak. j) *Románcok*: Megy a juhász. Rákócziné. Három madár. k) *Balladák:* Tetemre hívás. Szondy két apródja. Endre királyfi. l) *Idillek:* A családi kör. Téli esték. m) *Leirások*: A puszta télen. Hortobágyon. n) *Életképek:* A vén gulyás. Vándorélet.

Szavalmányok: Toldi előhangja. Részletek Toldi minden énekéből. Szondy két apródja. Szép Ilonka. Családi kör.

Irásbeli dolgozatok: Kenderikéim. (Házi.) Jávorfárol. (Iskolai.) Hogyan töltöttem a karácsonyi szünetet? (Házi.) Terebélyes nagy fa. (Házi.) A családi kör. (Iskolai.)

A B) o s z t á l y b a n: *Olvasmányok. I. Prózai olvasmányok.* a) *Leiró művek:* A befagyott Balaton. A föld alatt. Alföldi korcs-

máros. A hazátlan zsöllér. Parasztok. Széchenyi és a magyar paraszt. Wesselényi Miklós jellemzése. Erzsébet királyné. A hízelkedő. A tenger réme. Kenderikéim. A bóra. b) *Elbeszélő művek*: Cserhalom. A konstantinápolyi hadjárat. János király utolsó napjai. II. Rákóczi Ferenc halála. Ami karácsonyunk 1848-ban. Középkori magyar apácák. Mátyás király és udvara. Milyen volt a török világ? Zrinyi Ilona. Széchényi István gr. A fejedelem buzogánya. A tatárok támadása. Toldi. c) *Elmélkedő próza*: Mátyás anyja. A virágok színének fontossága. Deák Ferenc levele Vörösmarty Ilonához.

II. Költői olvasmányok: A jávorfáról. A fiatal darú. A molnár és fia. A rab oroszlán. A rab gólya. Terebélyes nagy fa. A sebzett szarvas. A bojtár. Szt. László. Krisztus és a madarak. Hektor és Andromake. Zalán futása. Nagy Lajos álruhában. Megy a juhász. Rákócziné. Tetemre hívás. Szondy két apródja. Endre királyfi. Téli esték. A puszta télen. Oda nézzetek. Őszi tájék. A vén gulyás. Vándorélet.

Szavalmányok: Arany J.: A hamis tanú. Vörösmarty M.: Szép Ilonka. Arany J.: Családi kör. Tetemre hívás. Szondy két apródja.

Írásbeli dolgozatok: Cserhalom. (Elbeszélés olv. nyomán.) Toldi I. énekének tartalma. (Elbeszélés a Toldi nyomán.) A hamis tanú. (Elbeszélés költ. nyomán.) Toldi VIII. énekének tartalma párbeszédes alakban. Családi kör. (Leirás olv. nyomán.) Nagy Lajos álruhában. (Elbeszélés olv. nyomán.)

Német nyelv. Az A) és B) osztályban. *Olvasmányok:* Die Fahrt ins Gebirge. Die Sennhütte. Der Senne. Die Bergpartie. Der Pilger. Frau Holle und der treue Eckart. Aus den Nibelungen. Siegfrieds Tod. Die Ritterburg. Die Sage vom Schweizer Befreiungskampfe. Der Sängerkrieg auf der Wartburg. Die Meistersänger. Deutschland.

Szavalmányok: Uhland: Des Knaben Berglied. Bechstein: Elisabeths Rosen. Kopisch: Die Gründung Frankfurts. Uhland: Das Schloss am Meer. Schiller: Die Teilung der Erde. Lenau: Die drei Zigeuner. Heine: Frühlingsbotschaft. Du bist wie eine Blume. Schneckenburger: Die Wacht am Rhein.

Szemléltető képek: Das Gebirge. Die Ritterburg. Die Wartburg. Németország térképe.

Írásbeli dolgozatok: 1. Des Knaben Berglied. Aus dem Gedächtnisse. 2. Die Sennhütte. Beschreibung auf Grund des

Bildes. 3. Der Pilger. Erzählung auf Grund des Lesestückes. 4. Elisabeths Rosen. Erzählet den Inhalt des Gedichtes! 5. Siegfried und der Drache. Übersetzung. 6. Erzählet die Sage von der Frau Holle und dem treuen Eckart! 7. Erzählet die Sage von der Gründung der Stadt Frankfurt am Main! 8. Siegfrieds Tod. Übung im Rechtschreiben. 9. Die Ritterburg. Beschreibung auf Grund des Bildes. 10. Aus dem Sängerkrieg auf der Wartburg: Wer war Klingsor und wie kam er mit Heinrich von Ofterdingen von Ungarn nach Eisenach? 11. Die Rache. Übersetzung aus dem Ungarischen. 12. Die Meistersänger. Schildert eine Festschule zu Nürnberg auf Grund des Lesestückes.

Francia nyelv. Az A) és B) osztályban. *Olvasmányok:* L'automne. La fée. L'enfant prodigue. La France. L'Europe. Une grande ville. La Gaule et les Gaulois. Fondation de Marseille. La conquête de la Gaule. Occupation de la Gaule par les Germains. Attila en Gaule. Clovis. Charlemagne. L'été. Jeanne d'Arc.

Szavalmányok: La feuille. Le soleil de ma Bretagne. Le laboureur et ses enfants. Sainte Geneviève. (Maurice Bouchor.) La cigale et la fourmi. (La Fontaine.) La petite hirondelle.

Irásbeli dolgozatok: L'automne. (D'après l'image). La fée. (Dictée.) La France. (D'après un quest.) L'enfant prodigue. (Composition.) La Gaule et les Gaulois. (Dictée.) Fondation de Marseille. (D'après un quest.) Lettre d'invitation. Réponse. Attila en Gaule. (Résumé.) La conversion de Clovis. (Dictée.) Charlemagne et le pélerin. (Traduction.) La cigale et la fourmi. (En prose.) L'été. (D'après l'image.)

V. A) és B) OSZTÁLY.

Magyar nyelv és irodalom. *Olvasmányok*: A Révy—Lengyel: Retorika és poétika II. részében közölt összes dalok, elégiák, ódák, gondolati költemények, szatirák, epigrammák, drámai szemelvények, szónoki beszédek és értekezések. Sophokles: Antigone. Kisfaludy Károly: Csalódások. Házi olvasmányok: Arany: Buda halála. Vörösmarty: A két szomszédvár.

Szavalmányok: Őszi harmat után. Szabolcska Mihály: A Grand Caféban. Br. Eötvös József: Végrendelet. Vörösmarty Mihály: Kis gyermek halálára. Arany János: Ősszel. Emlékezés. Berzsenyi Dániel: Fohászkodás. Petőfi Sándor: Egy gondolat bánt engemet.

Irásbeli dolgozatok: 1. Az anyai szeretet képe Szabolcska Mihály „Mária" című költeményében. 2. Az ősz szerepe Tompa Mihály: „Oszi tájnak...", Arany János: „Ősszel", Petőfi Sándor „Szeptember végén" és Lévay József „Mikes" című elégiájában. 3. Hogyan tárja elénk isten nagyságát Berzsenyi „Fohászkodás"-a? 4. Mi viszi rá Attilát a testvér-gyilkosságra? 5. Miért szeretek iskolába járni? 6. Milyen tulajdonságait ösmerjük meg Deák Ferencnek a fölirat tárgyában mondott beszédéből? 7. Enikő. 8. Tetszés szerinti tárgy idei tanulmányaink köréből.

Német nyelv és irodalom. *Olvasmányok:* Goethe: Hermann und Dorothea. Aus dem Nibelungenliede. Aus Gudrun. Die Artussage. Die Gralsage. Parzival. Lohengrin. Die Karlssage, aus dem Rolandsliede. Braun, der Bär und Reinecke Fuchs. Aus dem Volksbuche des Doktor Faust. Lessing: Fabeln. Chamisso: Aus Peter Schlemihl. Aurbacher: Froher Mut geht über grosses Gut. Eichendorff: Aus dem Leben eines Taugenichts.

Szavalmányok: Walther von der Vogelweide: Mahnung. Goethe: Der Sänger. Uhland: Bertran de Born. Des Sängers Fluch. Chamisso: Das Schloss Boncourt. Szemelvények „Hermann und Dorothea"-ból. Eichendorff: Die Mühle im Tale.

Irásbeli dolgozatok: 1. Übung im Rechtschreiben: Hermann und Dorothea, kurzer Inhalt des ersten Gesanges. (Iskolai.) 2. Der Sänger. Inhaltsangabe des Gedichtes. (Házi.) 3. Übersetzung aus dem Ungarischen: Aus dem Nibelungenliede. (Iskolai.) 4. Brief an eine Tante. Danksagung für ein erhaltenes Geschenk. (Házi.) 5. Lohengrin. Frei erzählt. (Iskolai.) 6. Brief an eine Freundin. Erkundigung. (Házi.) 7. Übersetzung aus dem Ungarischen. Quellen zu Hermann und Dorothea. (Iskolai.) 8. Froher Mut geht über grosses Gut. Frei erzählt. (Házi.) 9. Aus Peter Schlemihl. Übung im Rechtschreiben. (Iskolai.)

Francia nyelv. *Olvasmányok:* Le XVII. siècle. L'Hôtel de Rambouillet. Le Cid. (Corneille.) Les Femmes savantes. (Molière. Athalie. (Racine.) La représentation d'Esther. (Mme de Sévigné. Antiope. (Fénelon.) Le XVIII. siècle. Curiosité des habitants de Paris. (Montesquieu.) Jeannot et Colin. (Voltaire.) Si j'étais riche. (J. J. Rousseau.) Le dragon doré.

Szavalmányok: Le Cid: acte I, sc. 5. (Corneille.) Les Femmes Savantes: acte II, sc. 7. (Molière.) Le Savetier et le Financier. (La Fontaine.) Le songe d'Athalie. (Racine.) Lorsque l enfant paraît. (Victor Hugo.) Le cor. (A. de Vigny)

Irásbeli dolgozatok: 1. L'Hôtel de Rambouillet. Dictée. (Isk.) 2. Le Cid. Resumé. (Házi.) 3. Les Femmes Savantes. (Résumé de la pière.) (Isk.) 4. Racine. Portrait littéraire. (Házi.) 5. Le savetier et le financier. Compte rendu de la poésie. (Isk.) 6. Le sujet d'Athalie. Traduction (Házi.) 7. La vie de Mme de Sévigné. Dictée. (Isk.) 8. Une jeune fille bien élevée, d'après Fénelon. (Házi.) 9. Dictée sur les différentes espèces de verbes. (Isk.) Le rêve de la Fontaine. Traduction. (Házi.)

VI. A) és B) OSZTÁLY.

Magyar nyelv és irodalom. *Olvasmányok:* A Torkos László-féle kézikönyvben közölt magyar irodalmi szemelvények. Gyulai: Vörösmarty életrajza. Arany: Toldi estéje. (az A) osztályban házi.) Házi olvasmányok: Jósika: Abafi. Eötvös: A falu jegyzője. Kemény: Zord idő. Shakespeare: Coriolanus.

Szavalmányok: Balassa Bálint: Búcsúének a kedveshez. A kuruc költészetből: Rákóczi dala. Vörösmartynak egy hazafias ódája. Petőfi: A csárda romjai. Tompa: Utolsó verseim I., II. Részletek a Toldi estéjéből.

Irásbeli dolgozatok: 1. Mit tanultam a vakációban? 2. Toldi Miklós párviadala a csehvel Ilosvai, Selymes Péter és Arany János előadásában. 3. Mikes (az A)-ban). Tetszés szerinti tárgyú, tanulmányaink köréből (a B)-ben). 4. Tetszés szerinti tárgyú, tanulmányaink köréből (az A)-ban). Milyen hatások alatt fejlődött Vörösmarty Mihály gyermekkorában? (a B)-ben). 5. Hogyan olvad össze „A szegény asszony könyvé"-ben a valóság és az eszmény? 6. Petőfi egyéniségének és költészetének néhány jellemző sajátsága „A csárda romjai alapján." 7. Vörösmarty élete és költészete (az A)-ban). A fiatal meg az öreg Toldi (a B)-ben). 8. Mi teszi előttem igazán nagygyá Arany Jánost?

Német nyelv és irodalom. *Olvasmányok:* Wieland: Aus Oberon. Lessing: Aus der Haumburgischen Dramaturgie. Bürger: Das Lied vom braven Mann. Goethes Vaterhaus. Aus der italienischen Reise. Aus Werthers Leiden. Schiller: Wilhelm Tell. Aus der Geschichte des 30-jährigen Krieges. Die Bürgschaft. Der Taucher. Die Kraniche des Ibykus. Das Lied von der Glocke. Lenau, Uhland, Heine, Eichendorff lyrai költeményeiből.

Szavalmányok: Drei Lieder aus „Wilhelm Tell". Goethe: Mignons Lieder. Lieder des Harfenspielers. Erlkönig. Der Zauber-

lehrling. Lenau: Die drei Zigeuner. Schiller: die Teilung der Erde. Der Handschuh. Monolog aus „Wilhelm Tell". Das Lied von der Glocke. (Szemelvények.)

Irásbeli dolgozatok: 1. Das Lied vom braven Mann. Inhaltsangabe des Gedichtes. 2. Deutung der Worte: „Der brave Mann denkt an sich selbst zuletzt." 3. Wer war Mignon? 4. Brief an eine Schwester, die das Vaterhaus verlassen. 5. Der Taucher. Inhaltsangabe des Gedichtes. 6. Brief an eine Freundin. Ein Ausflug im Frühling. 7. „A szegény asszony könyve". Frei nach dem Ungarischen. 8. Ein trauriges und ein heiteres Bild aus der „Glocke."

Francia nyelv. *Olvasmányok*: Le XVIII. siècle. (Lesage.) La présomption de la jeunesse. Si j'étais riche. Sophie. (J. J. Rousseau.) La conversation dans les salons de Paris. Le XIX. siècle. Chateaubriand. Le montagnard exilé. Le romantisme. Béranger. (Courier.) Une nuit dans les montagnes de Calabre. Lamartine. Le départ de Jocelyn. Victor Hugo. La poupée de Cosette. Alfred de Musset. Tristesse. George Sand. Le vieil âne.

Szavalmányok: La Jeune captive. (A. Chénier.) Les Souvenirs du peuple. (Béranger.) Le Lac. (Lamartine.) Rappelle-toi. (A. de Musset.) A Petőfi. (F. Coppée.)

Irásbeli dolgozatok: La conversation dans les salons de Paris. (Dictée.) Le Village. (Résumé de la pièce.) Le Village. (Traduction.) Mes dimanches. (Composition.) Borzasztó kaland. (Traduction.) Les Précieuses ridicules. (Compte rendu de la pièce.) Le romantisme en quoi diffère-t-il du classicisme? (Composition.) Quelques mots sur la vie et les oeuvres de Musset. (Composition.)

B) Továbbképző.

I. OSZTÁLY.

Magyar nyelv és irodalom. *A magyar nemzeti irodalomnak áttekintő ismerete. Olvasmányok*: A középkor legendái. Balassi költeményei. A kuruckköltészet. Gyöngyösi Murányi Vénusza. Mikes: Törökországi levelek. (Mindehhez egy-egy *korkép* járult.)

Az újabb magyar lira története. Olvasmányok: Az újabb magyar lirikusok költeményeinek olvasása. (Gyula Páltól a legújabbakig.) Madách: Az ember tragédiája. (Elolvasása után a

drámának különböző szempontok szerint való feldolgozása a tanulók által.) Arany László: Délibábok hőse.

Könyv nélkül: lirai versek az olvasott költőkből.

Német nyelv és irodalom. Mint a gimnázium VII. osztályában.

Francia nyelv és irodalom. Irodalomtörténeti korképek a XVI. századtól máig. Az olvasott művekkel kapcsolatosan irodalmi és az irók munkásságáról szóló tanulmányok. *Olvasmányok:* Corneille: Cinna. Regnard: Le joueur. F. Coppée: Le Luthier de Crémone. A Gábor-féle könyvben foglalt szemelvények. Ch. d'Orléans, François Villon, Clément Marot, Ronsard, Malherbe, Régnier, Regnard, Delille és Chénier műveiből.

Szavalmányok: Egyes költemények a fentirt költők műveiből.

Irásbeli dolgozatok: 1. La Renaissance. (Extrait.) 2. Cinna et Auguste. Traits principaux de leurs caractères. (Composition.) 3. „Chacun pour soi" dit un proverbe; „Aidons-nous mutuellement" dit une maxime. Laquelle de ces deux pensées vous paraît la plus juste et pourquoi? (Composition.) 4. Que pensez-vous de la guerre? Pourqui est-elle immorale? Essayez de montrer qu'elle est contraire à la dignité de l'homme et au sentiment de justice et d'ordre social. (Dissertation.) 5. „Du repos, des riens, de l'étude, peu de livres, point d'ennuyeux, un ami dans la solitude, voilà mon sort, il est heureux." Que pensez-vous de cette façon de concevoir le bonheur? (Composition.)

Ókori irodalom. A görög költői irodalom ismertetése megfelelő fordítások olvasása alapján: Az epikus költészet, az Odyssea és az Ilias tüzetesen (Kempf fordításában), Homeros és kora, költeményeinek története. A lírai költészet fejlődése; elégia, iambos; aeol és dór lantos költészet (bő szemelvényekben, különböző szerzők fordításai alapján). Szemelvények a görög anthológiából. A dráma eredete és fejlődése; a görög színház. Aischylos drámai költészete Agamemnon (ford. Csengeri) olvasása alapján. Sophokles: Oedipus király (ford. Radó). Euripides: Iphigenia Aulisban (ford. Radó). A görög vígjáték. Aristophanes Plutosa. A görög pásztorköltészet: Theokritos. Próza: Herodotos művéből szemelvények.

Esztétika. Bevezetés. Lélektani alapvetés. A szép jelenségei és fokozatai. Esztétikai határkérdések. A művészetek osztályozása. A művészi alkotás főbb momentumai. Olvasmányok: Byron Manfrédje. Shakespeare: Macbeth és Szentiványéji álom. Magánolvasmány: Macaulay tanulmányaiból és Lessing Laokoonja.

Történelem. Az Újkor története a westfáleni békekötéstől a francia forradalomig. Főbb pontok: Miként alakítja a westfáleni békekötés a hatalmi viszonyokat? A francia hegemónia (XIV. Lajos kormánya, az abszolutizmus). Udvari élet, tudomány, irodalom (écrivains mercenaires), művészet. Gazdasági viszonyok. Colbert. Merkantilizmus. A Habsburgok politikája a VII. század második felében. Kisérlet centralizált Habsburgi monarchia alapítására. A nagyhatalmak az utrechti békekötés után. Az északi nagyhatalmak megalakulása. A fölvilágosult abszolutizmus. A fölvilágosodás irodalma. Ausztria és Poroszország versengésének kezdete. Anglia és Franciaország versengése a gyarmatokért.

Művészettörténet. A művészeti formák és díszítmények eredete. A művészet anyagai: szövés-fonás anyaga, fa, agyag, kő, fémek, üveg, festék, az ezekből eredt formák, díszek, szerkezetek. A különböző technikák. A stilus. A stilusra ható körülmények. Őskor. Babilonia és Assiria, Egyptom, Görögország, Itália építészete, szobrászata, művészi ipara. Rajzok és vetített képek bemutatása.

Neveléstan. A nevelés fogalma, célja és eszközei. A testi nevelés eszközei: a táplálás, a ruházás, a tisztántartás, a foglalkoztatás, az edzés, a felügyelet. A fegyelem eszközei: szoktatás, példa, parancs, jutalmazás, büntetés. A nevelő egyénisége. A tanítás eszközei: a tanítás menete, tanítási alakok, tanítási modor. Nevelési elvek.

Közgazdasági ismeretek. Alapfogalmak: szükségletek, javak, érték, gazdálkodás, gazdasági főelv. Magángazdaság, közgazdaság. Termelés: természet, munka, tőke. Termelési költségek. A munka szervezése. Vállalat. A forgalom jelentősége. Kereslet-kínálat. Áralakulás. A pénz. A hitel nemei. A jövedelem megoszlása: földjáradék, munkabér, tőkekamat, vállalkozói nyereség. Őstermelés. Földbirtokrendszer. Jószágkezelés. Földmívelési rendszerek. Hazánk őstermelése. Az ipar jelentősége és osztályozása. Az ipar szervezése. A munkáskérdés: munkásvédelem, munkásbiztosítás. Munkásszervezetek. Hazánk ipari viszonyai. A kereskedelem jelentősége és osztályozása. Kereskedelmi intézmények. A valuta. Papirospénz. Bankok: bankügyletek. Takarékpénztárak, biztosítóintézetek. Börzék. Vám. Hazánk kereskedelmi viszonyai. A közlekedésügy jelentősége. Szárazföldi utak, hidak. Vizi utak. Vasút. Posta, táviró, távbeszélő. Hazánk közlekedési viszonyai.

Természetrajz. *Növénytanból*: A sejtről, a sejtek keletkezése, társulása, egyesülése. A szövetek keletkezése, a különböző szövet élettani szerepe. A növény kémiai összetétele, a táplálék fölvétele, az asszimiláció, a nedvek áramlása, a párolgásról, a növények táplálkozása, a táplálkozás szerves vegyületekből, a növények lélekzése, vizinövények szaporodása, a mag alakulása, a csirázás, a növekedés és a mozgás-tüneményekről.

Állattanból: Sejt, szövetek keletkezése és élettani szerepéről. A kültakaróról, mozgás általában, az izomrendszer, a helyváltoztatás, az idegrendszer, az érzékszervekről, a táplálkozásról, a vérkeringés és szervei, a belélegzés szervei, a kiválasztás és szervei, az állati test melege, a szaporodásról és az állatok kifejlődéséről.

Egészségtan. *Cél: az egyéni egészség ápolásához szükséges ismeretek terjesztése. I. Bevezető előadások* (4 óra): Az egészség értéke. A betegségek okai. A betegségek ellen való védekezés. Egészséges életmód.

II. Az emberi test ápolása (12 óra): Az izomzat edzése. A nők sportolása (2 óra). A bőr edzése és ápolása (1 óra). A leányélet hygienéje (2 óra). Az idegrendszer és érzékszervek ápolása (4 óra). A vérkeringési, légzési és emésztő szervek ápolása (3 óra).

III. Az egészséges és hibás táplálkozás (7 óra). A táplálékokról, emészthetőségük és táplálóértékük szempontjából (2 óra). A szeszes italokról (1 óra). Az ember napi táplálékszükséglete. A táplálék helyes megválasztása és elkészítése (2 óra). Hibás táplálkozás (1 óra). Az étvágyról (1 óra).

IV. A helyes ruházkodás (2 óra).

V. A meghűlés és jelentősége (1 óra).

A leggyakoribb fertőző betegségek (4 óra): a kanyaró, vörheny, diphtheria, szamárköhögés, tuberculosis, typhus, cholera terjedésmódja s az ellenük való védekezés.

IV. Első segítségnyújtás (4 óra): Eszméletlenség, sebzés, vérzés, fagyás, égés, fulladás és mérgezés esetében.

II. OSZTÁLY.

Magyar nyelv és irodalom. Az egész magyar irodalomnak áttekintő ismerete. A romanticizmus (bemutatva Vörösmarty Zalán futásán és a Marót bánon). A drámaköltészet áttekintése s az

újabb magyar drámának bő szemelvényekben való ismertetése. (Kisfaludy K., Szigligeti, Csiky, Rákosi Jenő, Dóczi, Berczik.) A modern dráma ismertetése. (A külföldi drámaköltészet hatásainak feltüntetésével.) Egy-egy újabbkori drámának szorosabb ismertetése (a tanulók által).

Német nyelv és irodalom. A német irodalom Lessingtől a jelenkorig különös tekintettel a német dráma fejlődésére. *Olvasmányok:* Goethe: Iphigenie auf Tauris. Torquato Tasso. Faust I. rész. Schiller: Wallensteins Tod. Grillparzer: Medea. Kleist: Der zerbrochene Krug.

Szavalmányok: Válogatott részletek az olvasmányokból.

Francia nyelv és irodalom. Korképek az újkori francia irodalomból, különös tekintettel a XIX. századbeli irodalom történetére. Az olvasott művekkel kapcsolatosan irodalmi és az irók munkásságáról szóló tanulmányok. *Olvasmányok*: Molière: Tartuffe. Buffon: Discours sur le style. A. de Musset: A quoi rêvent les jeunes filles. Augier et Sandeau: Le Gendre de Monsieur Poirier.

A Binder és Gábor-féle könyvekben foglalt szemelvények Chateaubriand, Lamartine, T. Gautier, Delavigne, Brizeux, Leconte de Lisle, Sully Prudhomme, F. Coppée, Heredia, Soulary, Banville, Lacaussade műveiből.

Szavalmányok: Egyes költemények a fentirt költők műveiből.

Irásbeli dolgozatok: 1. La Rochefoucauld a dit: „A une grande vérité près, les héros sont faits comme les autres hommes.“ Expliquer et apprécier cette pensée. (Dissertation.) 2. Comparez l'Onuphre de la Bruyère au Tartuffe de Molière. Lequel est le plus humain et le plus vrai? (Composition.) 3. Que pensez-vous du mot de Pascal: „Vérité en deça des Pyrénées, erreur au delà.“ (Dissertation.) 4. Que pensez-vous de cette maxime: „Il faut être de son temps.“? (Composition.) 5. Commenter cette pensée de Tocqueville: „Un homme sans but est par cela même sans énergie.“ (Composition.)

Ókori irodalom. A görög próza és filozófia fejlődésének áttekintése. Részletesen: Herodotos, Thukydides, Demosthenes, Platon és Aristoteles. A római költői irodalom fejlődésének ismertetése Plautus, Terentius, Lukretius, Vergilius, Catullus, Tibullus, Propertius, Ovidius, Lucanus, Seneca, Persius, Juvenalis, Martialis műveiből vett szemelvények alapján.

Egyetemes irodalomtörténet. Shakespeare élete és művei. Molière, előzői és hatása. A XVIII. század irodalmának áttekintése. XIX. század. A francia romanticizmus. Hugo Viktor föllépése. Az Ernáni-per. A romantikusok térfoglalása. G. Sand, Musset, Mérimée, Nodier, Dumas pére. A dráma. Az angol irodalom a XIX. század elején. Wordsworth. Shelley. Byron. Burns. Longfellow. — A német romanticismus. A reakció. — Az északi irodalmakból: Ibsen, Björnson. — A tanítás teljesen a megfelelő irodalmi művek bemutatása és olvastatása kapcsán folyt.

Esztétika. A formaérzés elvei. Esztétikai megérzés. Szimpátia és antipátia. A szép módosulásai. Humor, szatira, irónia. Esztétikai ideálitás és reálitás. A művészetek esztétikája. Esztétikai negáció. Az anyag és technika hatása. A művészetek különböző fölosztásai. Aforizmák az egyes művészetekről. Technikai művészetek esztétikája. Stilizálás. Dekorativ művészetek. A lira, dráma és epika esztétikája. A művészetek esztétikai és etikai értékelése. Az esztétika keletkezése, fejlődése és föladata a jövőben. A művészetek helye az emberiség szellemi és erkölcsi javai közt. A psychologia alaptörvényei. A nyelv, a vallás, a jog, az erkölcs, a művészetek psychológiája. Erkölcsi javak, kötelességek és erények tana. Általános erkölcsi törvény. A jog és erkölcs dogmatikus és evolucionisztikus fölfogása. Ösztön, lelkiismeret. Formalisztikus és teologikus etika. A cselekvés objektiv és szubjektiv értékelése. Determinizmus. Hipotézisek a jótett jutalmának elnyeréséről. Egoizmus, altruizmus, az egyéniség feláldozása. Etika és metafizika. Világnézet, az egyén filozófiája. Olvasmány: Diderot tanulmányai, Alexander B.: A művészet.

Történelem. A legújabb kor története a francia forradalomtól máig; különös tekintettel a politikai, művelődési és közgazdasági viszonyokra. A szocializmus történeti fejlődésének áttekintése.

Művészettörténet. A művészi stilusra ható körülmények: a megrendelő, a mecénás szerepe (a római egyház befolyása az építészetre az V. századtól a XVII. századig. Ókeresztény, román, gotikus, renaissance építés, festészet, szobrászat.) A művészegyéniség (Dürer és Holbein, Velasquez és Murillo, Rembrandt és Rubens) Az iskolák. Az irányok, a renaissance festészete és szobrászata. A modern művészet. Az örökség, a modern művészet anyaga, technikái az új társadalmi viszonyok, az új szükségletek és új lelkület befolyása a modern stilus alakulására. Építészet, szobrászat, festészet, művészi ipar.

Neveléstörténet. Az ókori nevelés. Kina, Japán, India, Perzsia, Egyiptom nevelési rendszere. — A görög nevelés. — A római nevelés. — A középkori nevelés: A középkori keresztény iskolák keletkezése és szervezete. — A magyar oktatásügy a középkorban.

Az újkori nevelés: A reformáció pedagógusai: Luther, Melanchton, Sturm, Trotzendorf, Neander. — A kath. iskolák a reformáció idejében. Calasanza. Loyola. A magyar nevelésügy a reformáció idejében. Dévay, Erdősi, Stöckl, Honter. — A realizmus. — Deizmus, pietizmus. — Comenius Magyarországon. — Rousseau. — A filantropinizmus.

Állami iskolaszervezés: Ausztria (Felbiger), Poroszország (Rochow).

Magyarország közoktatásügye a XVIII. században. — A Ratio educationis.

A nevelésügy fejlődése a XIX. században: Pestalozzi — Herbert, Diesterweg. — Emberbaráti intézetek. — A magyar oktatásügy legújabb fejlődése.

Jogi ismeretek. A házassági, családi és örökjog fontosabb részének vázlatos ismertetése, illetve ismétlése. A váltó fogalma. Néhány szó a sommás perről, a végrehajtási eljárásról és a csődről.

Egészségtan. *Cél: azon ismeretek terjesztése, melyek a család egészségének ápolásához szükségesek. I. Bevezető előadások* (7 óra). A testi és szellemi munka hatása a szervezetre. A különböző női foglalkozások egészségi szempontból. Az anyaság.

II. Gyermekápolás (elméletileg és gyakorlatilag) (12 óra.) Az újszülött. A csecsemő szervezete és fejlődése. A csecsemő ápolása és táplálása. A csecsemőkor betegségei. Az egészséges gyermek ápolása és edzése. Gyermekszoba. Gyermekruha. A beteg gyermek ápolása (egy gyermekkórházba való kirándulással kapcsolatban).

III. Betegápolás (elméletileg és gyakorlatilag). (12 óra.) A betegszoba berendezése és gondozása. Az ápolónak a beteg körül való teendői A beteg megfigyelése és a betegség tüneteinek észlelése A beteg öltöztetése, emelése, szállítása. A beteg táplálása. Gyógyszerek beadása. Borogatások és fürdők. Sebkezelés és kötözés.

IV. Néhány súlyos megbetegedés lefolyása s ennek az ápolással való befolyásolhatósága. (4 óra).

C) Gimnázium.

V. OSZTÁLY.

Magyar nyelv és irodalom. *Olvasmányok:* Arany Toldi estéje és a Riedl féle retorikai olvasókönyv minden szemelvénye. *Házi olvasmány:* Jókaitól Az új földesúr.

Szavalmányok: „Toldi estéjé"-nek I. részéből. Arany Szondi két apródja. Kossuth 1848. jul. 11-iki beszédének eleje, vége. Deák felirati javaslatából. Gyulai Pál beszéde Arany János ravatalánál. Kölcsey Paraeneziséből.

Irásbeli dolgozatok: 1. Az öreg Toldi házatája. (Iskolai.) 2. A könyvekről. 3. Zrinyi Miklósnak, a költőnek ifjúsága. 4. A karácsonyi vásár. 5. A Muzeumban. 6. Hunyadi János. (Jellemkép) 7. Egy beszéd. 8. Egy leirás. 9. Egy kedves olvasmányom.

Latin nyelv. *Olvasmányok:* Az olvasókönyv 50 fejezete a megfelelő magyar fordítási gyakorlattal.

Irásbeli dolgozatok: Kéthetenkint egy iskolai irásbeli dolgozat, melynek tárgya az olvasmánynyal kapcsolatos magyar szövegnek latinra fordítása volt.

Német nyelv és irodalom. *Olvasmányok:* Goethe: Hermann und Dorothea. Die lernbegierigen Jünglinge. Die ewige Bürde. Ein Geizhals. Die Belohnung. Des kleinen Volkes Hochzeitsfest. Das Wunderkästchen. Josef Haydn. Ein Tochterherz. Einige Züge aus Caesars Jugendleben. Die Erfindung der Buchdruckerkunst. Goethes Vaterhaus.

Könyvnélkül: Seidl: Der König und der Landmann. Heine: Lorelei. Schiller: Der Ring der Polykrates. Lenau: Der Postillon. Geibel: Von des Kaisers Bart. Rückert: Salomon und der Saemann. Kopisch: Die Gründung der Stadt Frankfurt am Main. Platen: Harmosan. Lenau: Die drei Zigeuner.

Irásbeli gyakorlatok: 1. Uebung im Rechtschreiben. (Isk) 2. Der König und der Landmann. Nacherzählt. (Házi.) 3. Brief an die frühere Lehrerin. (Isk.) 4. Die Sage von der Lorelei. (Házi.) 5. Die Kohle. (Isk.) 6 Wie entspricht Hermann dem Auftrage seiner Mutter. (Házi.) 7. Uebung im Rechtschreiben. (Isk.) 8. Wie stellen wir uns Dorothea vor? (Házi.) 9. Harmosan. Nacherzählt. (Isk.) 10. Brief. Ueber den Brockenverein. (Házi.) 11. Ungarn. Uebung im Rechtschreiben (Isk.)

VI. OSZTÁLY.

Magyar nyelv és irodalom. *Olvasmányok:* A Riedl-féle poetikai olvasókönyv minden szemelvénye. Zrinyi: Szigeti veszedelemből. Vörösmarty: Zalán futásá-ból és két szomszédvárá-ból. Arany János: Buda halálá-ból és Toldi szerelmé-ből. Sophokles: Antigone. Shakespeare: Julius Caesar.

Házi olvasmányok: Kisfaludy K.: A kérők. Molière: Tudós nők. Jókai: Új földesúr.

Szavalmányok: Az összes lirai műfajokból több költemény, a leíró és kisebb elbeszélő fajokból egy-egy, a nagyobb elbeszélő költeményekből egyes részletek (Zalán futása, Két szomszédvár, Buda halála, Toldi szerelme). Julius Caesarból Antonius beszéde.

Irásbeli dolgozatok: 1. Mi a különbség a költészet és a próza között? (Iskolai.) 2. A természet szépsége. (Esztetikai.) 3. A fohászkodás gondolatai. 4. Legkedvesebb költeményem. 5. Arany balladáinak erkölcsi tanulságai. (Iskolai.) 6. Egy kép a hún életből. (Buda halála alapján.) 7. Magyar vendéglátás. (Arany Toldi szerelme után.) 8. Tetszésszerinti tétel.

Latin nyelv és irodalom. A kis latin nyelvkönyv 52—77. fejezete. Liviusból: A Horatiusok és Curiatiusok harca. Horatius Cocles és Mucius Scaevola. Coriolanus. Ovidius Metamorphosiséből: Az emberiség korszakai. Daedalus és Icarus. Philemon és Baucis. Orpheus és Eurydice.

Irásbeli dolgozatok: Kéthetenként felváltva fordítás magyarból latinra és viszont.

Görög nyelv. *Olvasmányok:* Az olvasókönyv 1., 5., 9., 13., 15., 17., 19., 23., 25., 27., 29., 35., 37., 39., 41., 43., 45., 47., 51., 55., 57., 59., 61., 66., 73., 77., 81., 84., 87. sz görög és megfelelő magyar fejezetei. Xenophonból: Részletek az Anabasisból.

Irásbeli dolgozatok: Kéthetenként fordítás magyarból görögre. a tárgyalt olvasmányok alapján, a nyelvtani anyag begyakorlására.

Görögpótló irodalom. *Olvasmányok:* Az Ilias és az Odysseia, bő szemelvényekben. Szemelvények Herodotosból. A görög lira főbb képviselői: Kallinos, Tyrtaios, Theognis, Sappho, Alkaios, Anakreon, Pindaros.

Német nyelv és irodalom. *Olvasmányok*: Schiller: Wilhelm Tell Wie Krimhilden träumte. Goethe: Erlkönig. Der getreue Eckart. Legende vom Hufeisen. Der Zauberlehrling. Der Schatzgräber. Schiller: Die Kraniche des Ibykus. Die Bürgschaft. Das

Eleusische Fest. Kassandra. Uhland: Das Glück von Edenhall. Scheffel: Aus dem „Ekkehard.“ Rückert: Der Mann mit dem Kameel. Was hat das Altertum vor der neueren Zeit und was hat die neuere Zeit vor dem Altertum voraus? Schiller an Humboldt. Humbold an Schiller.

Könyv nélkül: Rückert: Barbarossa. Goethe: Mignon. Schiller: Der Handschuh. Das Mädchen aus der Fremde. Der Jüngling am Bache. W. Müller: Die Mühle im Tale. Der Lindenbaum.

Írásbeli gyakorlatok: 1. Wie führt uns Schiller in die Handlung von „W. Tell“ ein? 2. Der Schatzgräber. Nacherzählt. 3. Die Sage von Friedrich Barbarossa. 4. Wer ist Mignon? 5. Der getreue Eckart. Nacherzählt. 6. Ueber die Farbe der Tiere. 7. Wie erzieht Tell seine Kinder? 8. Erste Hilfe bei Unglücksfällen. Brief. 9. Der Mann mit dem Kameel.

VII. OSZTÁLY.

Magyar nyelv és irodalom. *Olvasmányok:* A Góbi-féle magyar nemzeti irodalomtörténet első részéhez csatolt olvasókönyv minden szemelvénye, azonkivül bővebb szemelvények a legendaköltészetből. Balassi költeményeiből, Zrinyi Török áfiumából, Gyöngyösi Murányi Vénuszából, a kuruc költészetből, Csokonai, Kisfaludy S., Kölcsey, Berzsenyi költeményeiből.

Házi olvasmányok: Zrinyi: Szigeti veszedelem. Mikes: Törökországi levelek. Kármán: Fanni hagyományai. Csokonai Vitéz M.: Dorottya. Kisfaludy S.: Csobánc.

Szavalmányok: Balassi verseiből, Szigeti veszedelem eleje. A Murányi Vénuszból Veszni tért kis hazánk. A kuruc költészetből több darab. Faludi: Forgandó szerencse. Csokonaitól, Kisfaludy S.-tól, Kölcseitől, Berzsenyitől egy-két költemény. Kölcsey Paraeneziséből. Berzsenyi felett mondott emlékbeszédéből egy-egy rész.

Írásbeli dolgozatok: 1. Szabad tárgyú dolgozat. 2. A középkori ember életnézete. 3. Balassi és a természet, vagy: A vitézi élet Balassi korában. 4. A protestantizmus kulturális hasznai. 5. Hogyan jellemzi Zrinyi a költő Zrinyit a hőst? 6. Szabad tárgyú dolgozat. 7. Fanni, Kármán Fanni hagyományaiból. 8. Beszámolás egy olvasmányomról.

Latin nyelv és irodalom. *Olvasmányok:* M. Tullii Ciceronis in C. Verrem acc. II. libri IV. 1—28, 48—69, 106—111, 136—151. §§ — Vergilii Aeneid. I. 1—156; II. 1—265, 506—509; IV. 1—135; VI. 1—235, 264—335, 384—416, 679—770; VII. 1—14, 37—147; IX. 176—314, 475—502; XII. 886—952 — Sallustii Bell. Jugurth 1—17, 84—87, 111—114. Egyes részletek memoriter. Magánolvasmányokul a nem olvasott részek

Irásbeli dolgozatok: Kéthetenként iskolai irásbeli dolgozat: fordítás latinból magyarra.

Görög nyelv és irodalom. *Olvasmányok:* Szemelvények Xenophon Anabasisából. Görög lyrikusok. Szemelvények az Ilias I., VI. és XXII. énekéből. Herodotosból: A piramisépítő királyok. A thermopylaei csata.

Irásbeli dolgozatok: Kéthetenként fordítás, részint magyarról görögre, részint görögről magyarra.

Görögpótló irodalom. *Olvasmányok:* Szemelvények Thukydidesből. Módszere. Fölépitik a hosszú falakat. Perikles beszéde a háború ügyében. A halotti beszéd. A halálvész kitörése és a betegség leirása. Perikles utolsó beszéde és jellemzése. Demosthenes megerősíti Pylost. Sphakteria megvétele. A sziciliai hadjárat. Nikias és Alkibiades beszédei. Az athéni sereg megsemmisülése. Aischylos Oresteiája. Sophokles Elektrája. Euripides: Ifigenia Taurisban. Demosthenestől: A harmadik olynthosi beszéd, a koszorúról és a harmadik filippika.

Német nyelv és irodalom. *Olvasmányok:* Lessing: Minna von Barnhelm. Nathan der Weise. Fabeln. Epigramme. Aus dem Laakon. Aus der hamb. Dramaturgie. Aus Walth. von Aquitanien. Aus dem Hildebrandsliede. Aus dem Nibelungenliede. Aus dem Gudrunliede. inhalt des Parzival. Aus dem Lohengrin.

Szavalmányok: F. Dahn: Krimhilde. Geibel: Gudruns Klage. Uhland: Des Sängers Fluch. Der Wirtin Töchterlein. Lessing: Parabel von den drei Ringen. Goethe: Das Göttliche. Gesang der Geister über den Wässern. Schiller: Hoffnung.

Irásbeli gyakorlatok: 1. Die Vorgeschichte von „Minna von Barnhelm". 2. Wie gelangen Walther u. Hilde in ihre Heimat? Aus dem Walthariliede. 3. Brief. Ueber ein gelesenes Buch. 4. Krimhilde und Gudrun. 5. Wie weit kann sich die studierende weibl. Jugend im Hause betätigen? Ueber das Leben des Homer. Uebersetzung.

VIII. OSZTALY.

Magyar nyelv és irodalom. *Olvasmányok*: A Góbi féle magyar nemzeti irodalomtörténet első részéhez csatolt olvasókönyv minden szemelvénye. Azonkívül bővebb szemelvények: Széchenyi Hitel-éből, Kossuth szónoklataiból, Fáy Meséi-ből, Vörösmarty költeményeiből, Vörösmarty Marót bán-jából, Petőfi, Tompa, Arany verseiből s a forradalom utáni költészetből.

Házi olvasmányok: Kisfaludy K.: Irene. A kérők. Csalódások. Katona: Bánk-bán. Vörösmarty: Zalán futása. Két szomszédvár. Csongor és Tünde. Czuczor: Botond. Jósika: Abafi. Eötvös: Karthausi. A falu jegyzője. Kemény: Zord idők. Petőfi: Apostol. Arany: Toldi-trilógia. Buda halála. Jókai: Uj földes úr vagy egy magyar nábob. Szigligeti: Csikós. Liliomfi. Madách: Az ember tragédiája.

Szavalmányok: A Hitel ajánlása, Kossuth 1848. jul. 11-iki beszédéből. Kisfaludy verseiből, Tiborc panasza Bánk-bán). Zalán futásának előhangja. Vörösmarty lirai költeményeiből. Az olvasott kisebb költőkből egy-egy vers, a nagyobbakból (Petőfi, Tompa, Arany) lehetőleg több. Azonkívül: A Toldi-trilógia I. énekeiből, Buda halála eleje. Tompa: Virágregék előhangja.

Irásbeli dolgozatok: 1. A magyar irodalom tanulásának haszna és szépsége. 2. Gertrudis vagy Melinda. 3. A Merengőhöz c. költemény egy szép gondolata. 4. Tetszésszerinti. 5. Kemény Zs. tragédiái vagy Eötvös irányeszméi (iskolai). 6. Petőfivel kapcsolatos tetszésszerinti tétel. 7. Legkedvesebb Jókai-regényem. 8. Az emberiség irányító eszméi „Az ember tragédiájában."

Latin nyelv és irodalom. *Olvasmányok*: Horatiusból: Carm. I. 1, 3, 4, 9, 10, 11, 14, 20, 22, 24, 34, 37. II. 3, 10, 15, 17, 18. III. 1, 2, 3, 6, 30. IV. 2, 3, 7. Carm. saeculare; Epod. 2, 7. Sat. I. 1, 9. Edist. I. 2, 10. II. 3. bő részletekben. Tacitus Annalesé-ből: I. 1—15. IV. 32—35. VI. 56—57. XIV. 10—12. XV. 38—44.

Irásbeli dolgozatok: Kéthetenkint fordítás latinból magyarra.

Görög nyelv. *Olvasmányok*: Odysseia: I. 1—305, II. 84—145. V. 43—115, 147—224, 282—353. VI. 25—109, 149—197. 239—331. VII. 133—332. IX. 272—306. XIX. 203—604. XXI. 245—434. XXIII. 85—239. XXIV. 280—382. Sokrates Apologiájából 1—2, 5—10, 17—20, 29—33, a Phaidonból 1—3, 5—6, 63—66.

Irásbeli dolgozatok: Kéthetenkint fordítás görögből magyarra, olykor-olykor magyarból görögre.

Görögpótló irodalom. Platon Apológiája és Kritonja. Szemelvények az Államból. A görög művészet története. Építészet, szobrászat, festészet.

Német nyelv és irodalom. *Olvasmányok*: Goethe: Iphigenie auf Tauris. Schiller: Wallensteins Tod. Der Taucher. Das verschleierte Bild von Sais. Die Schaubühne als eine moralische Anstalt betrachtet. Gedichte von Uhland, Heine, Lenau.

Házi olvasmány: Schiller: Wallensteinis Lager. Die Piccolomini.

Szavalmányok: Goethe: Monolog der Iphigenie. Gebet. Lied der Parzen. Schiller: Das Lied von der Glocke. Monolog des Wallenstein.

Irásbeli gyakorlatok: 1. Die Opferung der Iphigenie. 2. Aus dem Leben des Homer. 3. Genuss und Nutzen des Reisens. 4. Mein künftiger Beruf. 5. Die Anfänge der griechischen Prosa. 6. Das Lied von der Glocke. Uebersicht. 7. Bedeuten meine nächsten Ferien vollständige Ruhe?

Rendkívüli tantárgyak.

Angol nyelv. I. csoport. (III. osztály.) *Olvasmányok*: The school utensils. The sitting room. The calendar. The peasant's room. The farm. The time. The village. England. The forest. The Mountain. The Weather. The Sea. The Hansan Body-Health.

Irásbeli dolgozatok: The village. After questions. The forest. Elliptical exercise. The Weather. After questions.

II. csoport. (IV. osztály.) *Olvasmányok*: The market. The Kitchen. The Dinner-table. The workmen. The Railway and the Post-office. Coals and Bricks. The snail on the wall. The Tea-farmer. Take care of the minutes. The Cellar. Stories of the elephants. The Elephant. Catching wild elephants in Ceylon. The trunk of the elephant. Raleigh's two plants. The Canvas Coat. I—II. rész.

Szavalmányok: A noble boy. We are seven. Wordsworth. The sailor's mother.

Irásbeli dolgozatok: The sea. After the picture. The snail on the wall. After lhe book. Sentences with the werb: to have and to be. Catching wild elephants in Ceylon. After questions. A noble boy. In prose. Dictation with words pronounced alike but spelt differently.

III. és IV. csoport együtt. (V—VI. osztály.) *Olvasmáuyok*: The Vicar of Wakefield. Elements of the English language. The Anglo-Saxon period. The Norman period. The early English period. The beginning of Dramatic poetry. Revival of learning. The Elizabethan era. William Shakespeare. Analysis of Romeo and Juliet, of Hamlet, of a Midsummernight's Dreame, of the Merchant of Venice, of Richard II., of Julius Caesar. Other dramatists of the Time. Scientific Literature Francis Bacon. The Civil war period. John Milton. Analysis of the Paradise Lost. The 18 th. century: Classic age of queen Anne. Scientific Literature. Poets. Essayists. Novelists.

Irásbeli dolgozatok: Letter to a friend: How Jhave passed my Summer-holidays Give a short autline of the Elements of the English language. The original inhabitants of England and the Early English period. Story of a stork, the nest of which burned down. Translation. Analysis of the Paradise Lost. Dictation. The wreck of the ship Titanic. Composition.

Gyorsirás. Kezdő csoport. Levelezőirás a Gabelsberger-Markovits-rendszer szerint, Forrai Soma tankönyve alapján, heti egy órában.

Haladó csoport. Vitairás Forrai Soma tankönyve alapján, heti egy órában.

XI.

A beirt rendes, rendkívüli és magántanulók névsora az 1911—1912. iskolaévben.

A) Felsőbb leányiskola.

I. A) OSZTÁLY.

Áldor Lujza
Barakonyi Rózsa
Bárczy Berta
Braun Gabriella
Dániel Amália
Eppinger Kornélia
Erdélyi Mária
Friss Magdolna
Gál Lili
Grelineth Anna
Heitler Klára
Heltai Mária
Himmler Erzsébet
Hoffmann Gertrud
Hornyák Vilma
Incze Sarolta
Keleti Lili
Kerner Lujza
Konyovits Amália
Mann Klára
Mágocsy-Dietz Erzsébet
Máthé Margit sz.
Mende Teréz
Mika Irén
Nagy Margit
Oláh Zsuzsánna
Osvald Mária
Pajor Klára
Roheim Adrien
Rothberg Karola
Sarbó Sarolta
Sándor Ágnes
Schwarz Ilona
Sebők Klára
Soós Klára
Szitár Judit
Timár Margit
Totiszer Lenke
Tóth Irén sz.
Tuzson Emma
Wiener Mariánna
Wodiáner Mária

Rövidítések magyarázata: *kim.* = kimaradt; *vm.* = vizsgálatlan maradt; *g.* = görög nyelvet tanult; *a.* = angol nyelvet; *gy.* = gyorsirást; *sz.* = rendk. szabadkézi rajzot tanult; akiknek neve dült betűkkel van nyomtatva, példás magaviseletűek; akiké vastag betűkkel, általános kitűnő (a gimnáziumban jeles) osztályzatuak; *m. t.* = magántanulóvá lett; *rendk.* = rendkívüli tanuló.

I. B) OSZTÁLY.

Balásy Gizella
Barna Anna
Bokor Katalin
Both Róza
Brichta Klára
Bund Margit
Buza Ilona
Fábri Izabella
Fleischl Magda
Gálffy Erzsébet
Gedai Gizella
Gelléri Ida
Gerber Magda
Goldmann Klára sz.
Hajós Róza
Herzogh Margit
Hoepfner Eugenia
Kálmán Teréz
Kőszegi Jolán
Kun Ágnes
Magyar Edit
Mandel Erzsébet
Mayer Lili
Medveczky Ilona
Molnár Paula
Nendtwich Erzsébet
Pajor Ilona
Paudler Éva
Paulheim Antónia
Politzer Lili
Priesender Lili
Rappel Anna
Regner Ágota
Réh Erzsébet
Reichard Anna
Sommer Sarolta
Sturm Jozefin
Szendrei Sarolta
Szirmai Julia
Szuchy Anna
Thury Zsuzsanna
Vajda Margit
Wigner Berta

II. A) OSZTÁLY.

Biró Edit
Braun Margit
Châtel Márta
Csoór Leona
Dárdai Magdolna
Faragó Eszter
Gellén Eszter
Glaser Irén
Gyöngyösi Ilona m. t.
Hann Marianna sz.
Heltai Erzsébet
Horn Jozefa
Hültl Marietta
Janovics Eleonóra
Kardos Ilona
Kohn Erzsébet
Kostyál Judit
Kun Erzsébet
Kurzer Jolán
Kürthy Mária
Mallitza Lujza
Marton Erzsébet
Mazgon Róza
Mendl Olga
Nágel Erzsébet
Osvald Erzsébet
Pollák Klára
Préger Friderika kim.
Ring Erzsébet
Sarbo Magdolna
Sényi Valéria
Schön Erzsébet
Schranz Erzsébet
Schuster Hedvig
Sümegi Mária
Takáts Ilona
Trauschenfels Edit
Versényi Piroska
Wagner Jolán
Wilczek Lili
Wüsztner Irén
Zambra Szidónia

II. B) OSZTÁLY.

Beretvás Éva
Blaskovich Márta
Brenndörfer Teréz
Bund Sarolta
Diószeghy Edit
Ehrenfeld Magdolna
Eppinger Franciska
Fischhof Magdolna
Gerenday Stefánia
Gyárfás Erzsébet
Hajós Vera kim.
Harsányi Ilona

Herczeg Renée
Janovecz Mária
Kaczián Ilona
Kádár Erzsébet
Klein Erzsébet
Klein Rózsa
Kugler Mária
Ladányi Klára
Mártony Jolán
Mayer Ilma
Medveczky Julia
Paul Piroska
Perényi Edit
Pollermann Gabriella
Rauchbauer Gabriella
Ribári Olga
Roeszler Margit
Rotter Gertrud
Sennyey Erzsébet
Schnabel Klára
Scrobogna Felicia
Stern Margit
Szabady Magdolna
Takács Margit
Techert Margit
Wallent Erzsébet
Wellisch Magdolna
Widder Ilona
Zárai Ilona
Zoltán Jolán
Zulawski Matild

III. A) OSZTÁLY.

Altai Magdolna
Antalfi Erzsébet
Bakács Ilona
Balla Erzsébet
Bessenyei Anna
Bodnár Ilona
Braun Erzsébet
Csató Edit
Dániel Ilona
Dörre Mária
Dumitreanu Zoe
Eisele Mária
Engel Eleonóra
Fábry Gabriella
Ferenczy Margit
Fischer Hedvig
Gáspár Andrea
Gellén Katalin sz.
Glücklich Olga
Grellneth Margit
Gúthi Mária
Halász Erzsébet
Hann Klára
Harsányi Teréz
Havas Jolán
Herczeg Erzsébet
Horvát Margit sz.
Horváth Márta
Hübner Renée kim.
Jeszenszky Magdolna
Katona Viktória
Molnár Jolán
Nagy Erzsébet sz.
Németh Margit
Péterfi Mária
Samu Erzsébet
Samu Mária
Spitzer Margit
Stark Izabella
Szauberer Theodóra
Szegvári Edit sz.
Thomán Lili
Ullmann Ernesztin
Zoufaly Mária

III. B) OSZTÁLY.

Abeles Klára
Achácz Stefánia
Bak Julia
Balog Julia
Barna Erzsébet
Csuka Jolán
Deisler Margit rendk. vm.
Deutsch Mária
Ehrenfeld Klára
Elbogen Sarolta
Engel Erzsébet
Henik Ilona
Hölle Hermina sz.
Incze Mária sz.
Jacobi Magda
Karvas Emília
Király Róza sz.
Kondor Erzsébet
Kovács Janka Lydia
Kurzer Erzsébet
Lángh Flóra a.
Mocsányi Magdolna
Nasinszky Emma
Olsavszky Gizella
Osvald Katalin
Perczel Erzsébet a.
Planer Edith
Polgár Renée

Pollacsek Edith
Rados Lujza a.
Sándor Klára
Schnabel Celesztin
Sebestyén Magdolna
Sipos Irma
Soltész Magdolna
Sternberg Erzsébet
Szuchy Erzsébet
Sulyok Helena a.
Tetzel Irén
Totiszer Magdolna
Thury Erzsébet
Weiss Edith
Wodiáner Zsuzsánna

IV. A) OSZTÁLY.

Angyal Paula kim.
Bernauer Magdolna
Bódy Piroska
Châtel Luigia
Darvay Ilona a.
Dirner Márta
Doleschall Hedvig
Faragó Ilona
Feik Erzsébet
Gold Magdolna megh.
Hammersberg Ilona gy.
Herz Auguszta
Horváth Boriska
Hudacsek Paula
Jaeger Ilona
Jeszenszky Márta
Kalhauser Anna
Koch Teréz
Kovács Mária
Kóla Margit
Lengyel Boriska
Lóránt Erzsébet
Lukács Erzsébet
Maczkó Edit
Mandelló Magdolna
Minich Karola
Nagel Ida sz.
Novelly Mária
Polgár Margit gy.
Radicke Viktória
Révai Mária
Scheiber Mária
Sebestyén Erzsébet
Sichermann Franciska
Sternberg Marianna
Szende Klára
Szirtes Borbála
Szunyogh Erzsébet
Tauber Olga
Tornyos Sarolta a.
Tuzson Róza
Wolfinger Teréz
Zoglauer Paula

IV. B) OSZTÁLY.

Ádler Beatrix
Bachmann Erzsébet a.
Barta Erzsébet rendk.
Bácskai Jolán
Benke Dalma
Borsák Irma
Brachfeld Ilona
Deisler Viola
Demkó Klára
Demkó Mária
Eisler Sarolta kim.
Gelei Éva
Gerecze Irén
Herzog Alice
Héjjas Magda
Hirschler Alice
Horváth Mária
Iványka Irén
Kapy Blanka
Keller Ibolya
Kisfaludy Jolán
Koltai Mária
Kovács Róza
Kuszka Lydia sz.
Löwinger Stefánia
Mayer Iren
Meszáros Erzsébet
Molnár Etelka
Molnár Margit
Möller Erzsébet
Müller Aranka
Politzer Lili
Ráskai Margit
Renner Erzsébet
Sterk Ilona
Stern Katinka
Strovszki Ibolya
Szántó Ilona
Székely Emilia
Techert Anna
Veszprémy Lilly
Wagner Erzsébet
Wampetich Mária vm.
Zsiga Erzsébet

V. A) OSZTALY.

Balkányi Irén
Barcza Margit
Bokor Judit
Csató Magda
Csorba Sarolta
Fábri Ágota
Fuchs Rózsa a.
Gervay Rózsa
Glück Ella kim.
Haich Erzsébet
Hegyi Margit
Heidlberg Ilona
Horváth Olga
Horvát Sarolta
Kovald Ilona
Mieth Aranka kim.
Pap Teréz
Pollatsek Kornélia
Rupp Ilona kim.
Sándor Anna
Serédi Katalin sz
Sessler Aranka
Strausz Irén
Sváby Mária
Szalay Vilma
Temesvári Erzsébet
Varga Gizella

V. B) OSZTÁLY.

Bakács Aranka
Biermann Klára
Bloch Erzsébet
Borovitz Margit
Bruck Friderika
Deutsch Vilma
Eisele Márta
Fuchs Margit
Füller Irén sz. a.
Hertzka Alice
Holtzspach Ilona
Jászai Margit a.
Kaufmann Lenke
Kemény Anna
Kemény Magda
Klein Margit
Magyar Mannheimer Alice kim.
Magyar Mannheimer Mária Nelli
Mányoky Katalin
Megyery Sarolta kim.
Roeszler Ida
Rothberg Irén
Sándor Róza
Sebestyén Róza
Soltész Ágnes
Streer Emilia
Van den Eynde Mária Ivonne
Zoglauer Anna

VI. A) OSZTÁLY.

Balla Lujza sz.
Beck Erzsi kim.
Blau Dóra
Csapó Márta
Czigler Klára
Dénes Katalin a.
Eisele Melinda
Fábri Ottilia
Kovács Olga
Kutscher Erzsébet
Lukács Anna
Mazgon Erzsébet a.
Miselbach Elza
Neményi Mária
Osváth I. Piroska
Paul Katalin
Pláner Margit
Sándor Katalin
Schmidt Erzsébet
Schwarz Karolin
Singer Rózsika
Strasser Edit
Strovszki Gizella
Szuchy Istvánka
Ungar Erzsébet
Vázsonyi Ibolya kim.
Zala Lenke

VI. B) OSZTÁLY.

Augenfeld Ilona
Áldor Magdolna
Baumhorn Olga sz.
Darvas Lujza kim.
Elfer Margit
Farkas Margit
Friedmann Renée
Gál Juliánna
Gerlóczy Ilona m. t.
Glock Jolán Klára

Greiner Irén
Hoffer Paula
Horváth Erzsébet
Kemény Jolán
Kovács Piroska
Krämer Paula
Krämer Theodora
Láng Erzsébet
Lurie Olga
Márton Renée
Mellinger Erzsébet
Molnár Margit a. sz.
Neumann Anna
Oesterreicher Sarolta
Reiter Ella
Rothberg Ilona
Schön Margit
Szávozd Anna kim.

B) Továbbképző tanfolyam.

I. OSZTÁLY

Breitenfeld Mária
Breitner Mária
Führer Magda
Grosz Margit
Grünhut Irma
Kaiser Gizella
Kisfalvi Mária a.
Kulai Böske
Krantz Irén
Láng Margit
Mende Erzsébet
Schillinger Lili kim.
Schlichter Vera
Schwartz Emmy
Szegvári Adél
Weisz Ida
Wellisch Erna
Wellisch Lili
Werkner Jozefin
Wertheimer Gizella

II. OSZTÁLY.

Adler Izabella
Báron Mária kim.
Benedek Rózsi
Bleyer Sarolta
Bodánszky Irma a.
Hecht Lily
Kolisch Emma
Mendl Margit
Montag Ada
Polónyi Margit
Quittner Marianna rendk.
Radó Sarolta
Vágó Margit

C) Gimnázium.

V. OSZTÁLY.

Aranyi Márta
Ádám Margit kim.
Biber Sarolta
Csopey Erzsébet
Diószeghy Jolán
Duka Vilma Mária
Epstein Klára
Erdélyi Irén
Farkas Mária
Freund Sarolta
Füzesséry Mária a.
Glaser Rózsa
Hann Erzsébet sz.
br. Hatvany Mária
Kek Emma
Kemény Erzsébet
Kiss Mária
Kohner Lujza
Konyovits Vera
Kovács Margit gy.
Kozma Janka
Kramolin Alexandra
Kraus Anna
Lángh Aranka

Lusztig Magda
Marschalkó Zsófia
Márkus Judit
Máthé Szeréna
Mindszenty, Beatrix
Ortutay Magdolna
Péterfi Margit
Rosenberg Lili
Strömpl Brigitta
Szabó Györgyi gy.
Szegvári Lili a.
Szente Etelka a.
Székely Erzsébet kim.
Ungár Erzsébet
Vermes Klára
Waizen Mária
Weiss Ella

VI. OSZTÁLY.

Balogh Ilona
Baracs Amália g.
Békéssy Éva g.
Blau Ilona g.
Csór Andrea g.
Cziner Alice a.
Entz Jolán
Faludy Blanka gy.
Fock Margit
Fonyó Ilona g.
Gergely Magda kim.
Gerlóczy Márta
Gyárfás Juliska
Hirsch Margit
Horváth Boriska
Karvas Etelka g. gy.
Kricsa Gabriella
Kulcsár Flóra g.
Ladányi Berta a.
Lantos Teréz g.
Lenkei Piroska
Lukács Lili
Madzsar Ilona
Magyar Márta g.
Mezei Ilona
Poll Kata g.
Propper Leóna sz.
Raj Ilona g.
Rozenzweig Rudolfina g.
Rotter Lillián g.
Róna Irén g.
Rupp Erzsi
Scholtz Gabriella
Schultz Lili
Severlay Edith
Stamberger Erzsébet g.
Szabady Margit
Sziklai Emma g.
Szilasi Borbála m. t.
Tolnai Margit g.
Tóth Erzsébet sz.
Traeger Margit
Ujlaki Ágnes
Versényi Klára g.
Weiss Erna

VII. OSZTÁLY.

Anderlik Eugenia
Bachmann Mária a.
Bodnár Mária
Deák Margit g. a.
Eisler Ilona
Feltóthy Anna g.
Fried Erzsébet
Gálffy Mária
Gerő Erzsébet
Gyergyay Margit g.
Hüttner Edit g.
Inczédi Paula
Jablonovszky Piroska g.
Kanitz Marianna
Käyser Margit g.
Kerényi Irén g. a.
Kohlbach Gabriella g.
Kont Piroska
Krausz Jolán
László Henrietta
Ligeti Ilona kim.
Margaritescu Virginia g.
Medvei Mária g.
Mikó Vilma g.
Mikó Erzsébet kim.
Nendtwich Margit g. a.
Pálffy Margit
Perényi Erzsébet g.
Petrovich Erzsébet kim.
Rajner Paula gy.
Reguczky Ilona g.
Renkei Lili g.
Riesz Klára g.
Róder Irén g.
Sándor Emma kim.
Schaadt Margit
Schlatter Ilona
Schvarcz Hajnalka g.
Schwarz Emmy gy.
Sennyei Ilona

Tavaszy Valéria
Tóth Gizella kim.
Tóth Jerne g.
Végess Emilia sz.
Vendl Józsa g.
Vnutskó Éva
Wärmer Erzsébet
Wüsztner Ella g. gy.

VIII. OSZTÁLY.

Auer Alice kim.
Bakács Margit g.
Balog Erzsébet g.
Baloghy Mária g.
Brachfeld Vilma g.
Brenndörfer Regina g.
Csengery Piroska g. gy.
Engel Mária
Fodor Rózsika
Gedeon Margit
Gerő Zsófia g.
Grúzl Etelka a.
Haich Sarolta gy.
Haitsch Ilona g.
Hauer Irén
Haviár Margit g.
Hollós Róza
Huzják Erzsébet
Jálics Margit g. gy.
Kardhordó Ilona gy.
Kassay Margit
Kürthy Erzsébet g.
Lakatos Jolán g. gy. a.
Láng Ilona
Marschall Friderika g.
Füsti Molnár Mária g. gy.
Nagy Sarolta g.
Némethy Karolina
Paulovits Magdolna
Paulovits Piroska
Perl Klára g.
Reis Hilda g.
Schvarcz Ilonka g. a.
Singer Olga
Springer Margit
Szalay Edith g.
Szigeti Ida g.

A magántanulók névsora.

Just Dóra I. o.
Moller Borbála I. o.
Nagy Márta I. o.
Wahl Mária I. o.
Frankl Magda II. o.
Gyöngyösi Ilona II. o. *)
Halász Eugenia II. o.
Holitscher Klára II. o.
Kremsier Klára II. és III. o.
Mautner Margit II. o.
Patak Mária II. o.
Tausz Erzsébet II. o.
Adler Mária III. o.
Gyérey Mária III. o.
Kapolyi Zsuzsanna III. o.
Báró Ohrenstein Magdolna III. o.
Glaser Magda IV. o.
Kilényi Erzsébet IV. o.
Lajta Anna IV. o.
Mautner Anna IV. o.
Molnár Nóra IV. o.
Czövek Margit V. és VI. o.
Fleischl Éva V. o.
Lederer Desirée V. o.
Náray-Szabó Ilona V. o.
Róna Erzsébet V. o.
Róna Katalin V. o.
Gerlóczy Ilona VI o. *)
Szabó Ilona VI. o.
Urbán Erzsébet VI. o.
Várady Etelka VI. o.
Berger Erzsébet V. gimn. o.
Fodor Róza V. gimn. o.
Gelléri Klára V. gimn. o.
Haraszti Jolán V. gimn. o.
Krausz Erzsébet V. gimn. o.
Stahl Margit V. gimn. o.
Glasner Frida VI. gimn. o.
Hertelendy Eleonóra VI. gimn. o.
Szilasi Borbála VI gimn. o. *)
Ujhelyi Edit VI. gimn. o.
Ackermann Adrienne VII. gimn. o.
Auer Renée VII. gimn. o.
Kemenes Borbála VIII. gimn. o.
Kemenes Júlia VIII. gimn. o.

*) Előbb rendes tanuló volt.

XII.

Az egész iskolaévben egy órát sem mulasztottak:

I. a) oszt.	Erdélyi Mária
	Hoffmann Gertrud
	Wiener Mariánna
I. b) oszt.	Hoepfner Eugenia
	Kőszegi Jolán
	Paudler Éva
II a) oszt.	Faragó Eszter
	Mazgon Róza
	Wilczek Lili
	Zambra Szidónia
II. b) oszt.	Sennyey Erzsébet
	Scrobogna Felicia
III. a) oszt.	Gellén Katalin
III. b) oszt.	Henik Ilona
IV. a) oszt.	Szende Klára
	Tauber Olga
Gimn. V. oszt.	Kozma Janka
Gimn. VI. oszt.	Stamberger Erzsébet
	Sziklai Emma
Gimn. VII. oszt.	Fried Erzsébet
	Mikó Vilma
	Róder Irén
	Schaadt Margit
	Schwarcz Emmy
Gimn. VIII. oszt.	Haich Sarolta
	Hollós Róza
	Nagy Sarolta
	Szigeti Ida

XIII.

Érettségi vizsgálatok.

Az irásbeli érettségi vizsgálat f. évi május 13., 14. és 15. napjain folyt le, a szóbeli pedig junius 12., 13., 14. és 15. napjain dr. Erődi Béla udvari tanácsos, tankerületi kir. főigazgató úr elnöklete alatt.

Az irásbeli dolgozatok tételei a következők voltak:

1. *A magyar nyelvből*: A nő szerepe *Az ember tragédiájában.*

2. *A latin nyelvből*: Ov. „Trist." V. 2. 1—28.

3. *A mennyiségtanból*:

a) az *algebra* köréből: A szülők oly módon biztosítják leányukat, hogy ha életben marad, 20 éves korától kezdve 15 éven át évi 3600 korona támogatásban részesüljön. Mekkora összeget kell a gyermek születésekor elhelyezni a biztosító társulatnál, ha 22% költséget számít? (A halandósági tábla szükséges adatai a következők: $\frac{l_0}{q^0} = 144\,218{\cdot}—$, ahol l_0 . . . a 0— éves élők számát és q . . . a kamatozási tényezőt jelenti, $S_{20} = \frac{l_{20}}{q^{20}} + \frac{l_{21}}{q^{21}} + \ldots$ ameddig a halandósági tábla élőket feltűntet, számértéke = 827.930·71 és $S_{35} = 358.785{\cdot}42$.)

b) a *geometria* köréből: Egy torony AB magasságának meghatározása céljából kijelöljük a vizszintes síkban a CD = 100 méter alaptávolságot és megmérjük ugyanott a BCD $\sphericalangle$ = 113°15′2″, BDC $\sphericalangle$ = 35°17′13″ és az ACB $\sphericalangle$ = 40°15′ emelkedési szöget. Milyen magas a torony?

Az irásbeli érettségi vizsgálat eredménye:

A magyar nyelvből: 18 jeles, 15 jó, 4 elégséges.
A latin nyelvből: 11 jeles, 15 jó, 10 elégséges, 1 elégtelen.
A mennyiségtanból: 19 jeles, 16 jó, 2 elégséges.

Az érettségi vizsgálat eredményének áttekintése.

Teljes érettségi vizsgálatra jelentkezett	Kiegészítő érettségi vizsgálatra jelentkezett	Az írásbelin		Szóbeli vizsgálatot tett	A teljes érettségi vizsgálat eredménye					Az érettségi vizsgálatot tett növendékek közül								Nem tanul tovább
										tudom. egyetemre				művészpályára				
										készül								
		minden dolgozatát legalább elégséges eredménnyel készítette el	egy tárgyból elégtelen osztályzatot kapott		Jelesen érett	Jól érett	Egyszerűen érett	Javító vizsgálatra utasíttatott	Véglegesen visszautasíttatott	Tanári pályára	Bölcselet doktornak	Teologiára	Orvosi pályára	Gyógyszerésznek	Rajztanárnak	Énekes v. színésznőnek	Keresked. akadémiára	
37	1	36	1	37	11	14	12	—	—	18	1	1	7	1	2	2	2	3

*Jelesen érettek**): **Baloghy Mária,** Brachfeld Vilma, Engel Mária, **Gerő Zsófia, Haich Sarolta, Haviár Margit, Nagy Sarolta,** Paulovits Magdolna, Perl Klára, **Schvarcz Ilonka,** Springer Margit.

Jól érettek: Bakács Margit, Balog Erzsébet, Brenndörfer Regina, Fodor Rózsika, Haitsch Ilona, Hollós Róza, Jálics Margit, Kürthy Erzsébet, Láng Ilona, Füsti Molnár Mária, Paulovits Piroska, Reis Hilda, Singer Olga, Szigeti Ida.

Egyszerüen érettek: Gedeon Margit, Grúzl Etelka, Hauer Irén, Huzják Erzsébet, Kardhordó Ilona, Kassay Margit, Kemenes Borbála, Kemenes Júlia, Lakatos Jolán, Marschall Friderika, Némethy Karolina, Szalay Edith.

Kiegészítő érettségi vizsgálatot tett a görög nyelvből: Füsti Molnár Mária jeles eredménynyel.

*) A vastagbetűsek minden tárgyból jelesek.

XIV.

Kimutatás a gimnáziumi tanítás eddigi fejlődéséről és eredményéről.

Iskolaév	V. osztályban a vizsgálatot tett tanulók száma	VI. osztályban a vizsgálatot tett tanulók száma		VII. osztályban a vizsgálatot tett tanulók száma		VIII. osztályban a vizsgálatot tett tanulók száma		Görög nyelvet tanult	Görögpótlót tanult	Az érettségi vizsg. eredm.			
	összesen	összesen	görög	összesen	görög	összesen	görög			jelesen érett	jól érett	érett	nem érett
1897/1898.	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1898/1899.	24	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1899/1900.	23	16	—	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1900/1901.	34	17	—	9	—	19	—	—	—	3	11	3	1
1901/1902.	33	32	—	18	—	9	—	—	—	2	5	—	—
1902/1903.	25	29	—	25	—	20	—	—	—	—	11	5	—
1903/1904.	38	22	10	24	14	25	—	24	—	5	5	6	2
1904/1905.	45	39	17	16	9	24	15	41	38	5	10	6	2
1905/1906.	43	33	12	21	10	12	6	28	38	7	2	2	—
1906/1907.	42	39	19	27	10	20	9	38	48	9	7	3	—
1907/1908.	37	39	14	29	13	26	10	37	57	14	9	2	—
1908/1909.	43	37	17	36	14	34	15	46	58	19	11	3	—
1909/1910.	43	38	20	32	17	33	16	53	50	8	14	5	3
1910/1911.	53	51	25	39	21	34	17	63	61	13	16	4	—
1911/1912.	45	47	18	45	21	38	20	56	76	11	14	12	—

XV.

Az iskola felszerelései és gyűjteményei.

A) Az 1911/12. iskolaév gyarapodása.

1. A butorok gyarapodása. Különféle felszerelési tárgyak a díszterembe, könyvtárba, szertárakba, tantermekbe, fogadószobákba, igazgatói irodába, tanári szobákba, cselédszobákba, folyosókra: 1642 K 50 f értékben.

2. A tanári könyvtár gyarapodása. *Hittudomány.* Dr. Blau Lajos: A zsidó házasságfelbontás és a zsidó válólevél története. (Az Orsz. Rabbiképző intézet ajándéka.) (1 kor.)

Magyar nyelv és irodalom. Gyulai: Birálatok. Szigetvári: A komikum elmélete. Bayer József: Schiller drámái a régi magyar színpadon. (Értekezések a Nyelv- és Széptudományok köréből XXII. 2.) (22 kor.)

Egyéb nyelvek és irodalmak. Csengeri: Euripides drámái. Kallos Ede: Megjegyzések és excursusok Archibechorhoz. (Ért. a Nyelvtud. köréből XXII. 1.) (12 kor.)

Történelem, művészet. Karácson-Thallóczy: A Rákóczi emigráció. Timon: Magyar alkotmány és jogtörténet. Szentmiklósi: A római jog institucióí. Gaal Mózes: Napoleon. Gardner-Schmidt: A régi Athén. Nagy László: Magyar fegyverek. Beöthy: A művészetek története. III. k. 1. r. (65 kor.)

Földrajz Barátosi Balogh Benedek: Dai Nippon. Borovszky Samu: Torontál vármegye. (31 kor.)

Bölcselet. Pauler Ákos: Logikai alapelvek. Schwegler: A bölcselet története. Schwarczel: Képek és gondolatok a nevelés és oktatás köréből. (Binder Laura, kolozsvári áll. felsőbb leányiskolai tanítónő ajándéka.) (14 K 20 f.)

Természettudományok. Walther-Gorka: A Föld és az élet története. Dr. Szabó Zoltán: A Knautia génusz monografiája. (Math. és Természettud. Közl. XXXI. 1.) Dr. Rapaics Raymund: Magyarország növényföldrajza. Dr. Filárszky Nándor: Növénymorphológia. Dr. Tuzson János: Rendszeres Növénytan. I. Jász Géza: A sejt. Dr. Révész Béla: Állatlélektani tanulmányok. Schmidt-Mauritz: A kristálytan története Le Blanc: Lehrbuch der Elektrochemie. Bernátsky: A hazai Irisfélék. (Math. és Természettud. Közlöny. XXXI. 2.) Berget-Bogdánfy: Léghajózás és repülés. Richard-Pécsi: Oceánográfia. (111 kor. 20 fill.)

Vegyesek. Révai Nagy Lexikona III., IV., V. Ugyanaz I—V. köt. A műveltség könyvtára: Magyarország története. Juba dr.: Az iskolaorvosi intézmény Magyarországon. (A vall. és közokt. miniszter ajándéka.) Pap Zoltán: Muzsikaszó. Regény dalban. (260 kor 60 f.)

Lapok, folyóiratok, évkönyvek. Magyarország tiszti cím- és névtára 1912. Betűrendes címjegyzéke a Magyar Tud. Akadémia kiadásában megjelent munkáknak I., II. Magyar Tud. Akadémiai Almanach 1912. Akadémiai értesítő. A Magyar Nemzeti Muzeum néprajzi osztályának értesítője. Állattani Közlemények. Berliner Philologische Wochenschrift. Bibliotheca Philologica classica. Botanikai Közlemények. Budapesti Szemle. Deutsche Rundschau. Egyetemes Philologiai Közlöny. Ethnografia. Földrajzi Közlemények. Frauenbildung. Irodalomtörténet. Jó egészség. Középiskolai Math. Lapok. Magyar Chemiai Folyóirat. Magyar Középiskola. Magyar Nyelv. Magyar Nyelvőr. Magyar Paedagógia. Magyar Társadalomtudományi Szemle. Mathematikai és Physikai Lapok. Mathematikai és Társadalomtudományi Értesítő. Nemzeti Nevelés. Nyelvtudomány. Nyelvtudományi Közlemények. Országos Középiskolai Tanáregyesületi Közlöny. Revue des deux mondes. Revue Pédagogique. Természettudományi Közlemények. Történeti Szemle. Uránia (326 kor.)

A gyarapodás értéke: 843 kor.

3. Az ifjúsági könyvtár gyarapodása. *Beszerzés:* Petőfi. III. sorozat. Mikszáth: Apró vázlatok. Kisebb elbeszélések. Két koldusdiák. Nagyobb elbeszélések. Balassa B.: Költemények. (10 pld.) Tinódi: Históriás énekek. (10 pld.) Ilosvai: Tholdi Miklós. (10 pld.) Gyergyói: Argyirus királyfi. (10 pld.) Zrinyi: A török afiumról. (10 pld.) Kazinczy válogatott levelei. (10 pld.) Kármán: Fanny hagyományai (10 pld.) Kölcsei vál. beszédei. (10 pld.) Versek.

(10 pld.) Kisfaludy S. vál. regéi. (10 pld.) Hímfi szerelme. (20 pld.) Kisfaludy K. vál. költ. (10 pld.) Víg elbeszélések. (10 pld.) Arany: Toldi szerelme. (10 pld.) Kisebb költemények. (10 pld.) Buda halála. (10 pld.) Madách: Ember tragédiája. (10 pld.) Jókai: Új földesúr. (10 pld.) Jósika: Abafi. (10 pld.) Eötvös: Falu jegyzője. (3 pld.) Magyarország 1514-ben. (3 pld.) Szigligeti: Csikós. (3 pld.) Mondolat. (2 pld.) Tóth: Falu rossza. (3 pld.) Kemény: Zord idők. (6 pld.) A rajongók. (6 pld.) Jókai: Egy magyar nábob. (3 pld.) Kárpáthy Z. (3 pld.) Amicis: A szív. (2 pld.) Benedek: Nagyapóéknál. (2 pld.) Alcott: A kis Rózsa. (2 pld.) Tisza: Leila a szigeten. (2 pld.) Leila Angliában. (4 pld.) Leila otthon. (4 pld.) Rákosi: Kis Kelemen. (2 pld.) Szabóné-Nogáll: Pipiske. (2 pld.) Twain: Tamás úrfi. (2 pld.) Sas: Virágok költője. (2 pld.) Baróti: Ezer év (2 pld.) Krúdy: A komáromi fiú. (2 pld.) Lampérth: Kuruc hősök. (2 pld.) Ambrozovichné: A meghallgatott ima. (2 pld.) Gaál: Anna. (2 pld.) Szeretet. (2 pld.) Benedek: Katalin. (2 pld.) Tutsek: Szélvész kisasszony. (2 pld.) Zempléniné: Idegenben. (2 pld.) Gyarmathyné: Kalotaszegi bokréta. (3 pld.) Faylné: Sződy lányok. (2 pld.) Tutsek: Vidorka. (2 pld.) Ambrozovichné: Tündérvilág a való életből. (2 pld.) Zempléniné: Judit néni iskolája. (2 pld.) Novelly: Ilus. (4 pld.) Nagy: Kati kisasszony. (4 pld.) Szabóné-Nogáll: Babaház. (2 pld.) Krúdy: Hortobágy. (2 pld.) Tábori: Mátyás ifjúsága. (2 pld.) Krúdy: A Tisza. (2 pld.) Utazás a Szepességben. (2 pld.) Sebők: Két árva gyermek. (2 pld.) Tábori: Ráma Klára. (2 pld.) Nagy László: Magyar fegyverek. Tarczai: Németvilág Budán. Krúdy: Ifjúság. Sienkievicz: Quo vadis. Sziklay: A testvérek. Kincs: Magyar ég alatt. Manzoni: A jegyesek. Solymossy: Útirajzok. Tarczai: Szent Margit leg.

A gyarapodás értéke: 615 kor. 40 f.

Sorsolás útján: Jenovay: Vitorlán a föld körül. Molnár: A Pál-utcai fiuk. Rákosi: A császárok sírjai. Baksay: Dánia. Arany: Toldi trilógia. Zempléni: Korunk találmányai. Jászai: Útirajzok és tanulm. Verne: Sándor Mátyás. Vörösmarty összes költői művei. Arany kisebb költeményei. Smiles: Boldogulás útja. Montegazza: A munka öröme. Tompa költeményei. Gaál: Claudiusok. Kingsley: Hypatia Jókai: A régi jó táblabirák. Az új földesúr. Egy magyar nábob. Kárpáthy Zoltán. Mikszáth: Szent Péter esernyője. Prakovszky, a siket kovács. Beszterce ostroma. Kisértet Lublón. Az új Zrinyiász. A tót atyafiak. Kisfaludy K. víg

beszélyei. Mikszáth: A jó palócok. Wells: Világok harca. Flammarion: Csillagos esték. Bársony: Vadásztörténeték. Csánky: Rajzok Mátyás király korából.

Ajándék: Vallás és közokt. miniszt.: Mikszáth: Jub. díszkiadás. I. és II. sorozat. Bak E. tan.: Mikszáth: Gavallérok. Shakspere: Hamlet. János király. Színműv. V. köt. Kempf: Szemelv. Iliasból. Arany: Toldi. Takáts II. b): Jó leánykák képeskönyve. Bánfi: Tündérország. Benedek: Tündérmesék. Grimm meséi. Csengő bongó versikék. Klein R. II. b): Zempléniné: Judit néni iskolája. Hajós II. b): Hermann Ottoné: Évike. Ségur: Jean qui gronde et Jean qui rit. Paul II. b): Benedek: Csodavilág. Diószeghy II. b): Lausch: Das Buch der schönsten Kinder- und Volksmärchen. Röszler II. b): Cosmar: A csodaszép baba. Scrobonya II. b): Amicis: A szív. Schnabel II. b): Mendelényi: Katóka tündérországban. Farkas: Diákhősök 48-ban. Ladányi II. b): Barfus: Gyémántvölgy. Rotter II. b): Péterfi: Virágmesék. Darvay IV. a): Kemenszky: A kis király. Mosdóssy: Ősi ház. Friedmann VI. b): Vadnay: A kis tündér. Bartha M.: Bartha: Erzsébet királyné eml. (200 pld.) Beretvás Eva II. b): Kályhafütőből biboros. Fischhof II. b): Hős fiúk. Harsányi II. b): Gyermekmesék. Klein R. II. b): Leányok tükre. Leányok könyve. Ladányi II. b): Kuruc világ. Cigány mesék.

Az ajándékozott könyvek értéke: 439 kor. 70 f.

4. A történelmi szertár gyarapodása. Művészet 1912. évf. 20 kor., Das Museum XI. évf. 1. füz. 20 kor., Magyar és francia régi ezüst- és rézpénzek 6 drb 3 kor. 50 f., Európa a francia forradalom és Napoleon korában, 1 drb 20 kor.

A gyarapodás értéke: 63 kor. 50 f.

5. A földrajzi szertár gyarapodása. Afrika fali térképe. 2 példány. 40 kor.

6. A természetrajzi szertár gyarapodása ajándék útján. Afrikai gyík. Kőszáli kecskefej, bíbic, sármány, vércse, szarka, cserszajkó, sólyom, héjja, tarka harkály és páva kitömve. Salamander alkoholban és sünhal szárítva. Fémek rud-alakban, kvarcporfir, csillám, kvarc, pribram ezüst, galenit tellérrel, pribram.

A gyarapodás értéke: 55 kor.

Ajándékaikkal gyarapították gyűjteményeinket: Bachmann nővérek III., VII. g. oszt., Lángh Ilona VIII. g. oszt., Farkas Mária V. g. oszt., Propper Leona VI. g. oszt., Dr. Visnya Aladár az

isk. tanára, Trauschenfels Edit II. a) oszt., Glaser Irén II. a) oszt., Roeszler Margit II. b) oszt., Barcza Margit V. a) oszt., Gerlóczy Márta VI. g. oszt. és Dr. Schafarzik Ferencné úrnő őnagysága.

7. A természettani szertár gyarapodása ajándék útján. 10 drb Röntgen-fotografia üveglemezen, dobozban (a dresdeni 1909. évi nemzetközi fotografiai kiállításon a legnagyobb kitűntetést nyert felvételek) Dr. Horváth Mihály egyetemi tanár úrtól.

8. A rajz- és méréstani szertár gyarapodása. Nyitramegyei fejkötő 1 drb. Nyitramegyei kakasos csik 1 drb. Tölgylevélminta 1 drb. Nagy virágminta 1 drb. Epres-minta 1 drb. Állvány polcokkal ellátva 1 drb. Klassiker der Kunst XVIII—XIX. és XX. kötet. Művészi könytár XVI. kötet. Lábszék 1 drb. Veder lefolyó fedővel 1 drb. Mosdótál 1 drb. Habverő üst 1 drb. Szemétláda 1 drb. Dézsa 1 drb. Borkupa 1 drb. Borfejtődézsa 1 drb. Összesen 19 drb.

A gyarapodás értéke: 119 kor. 12 f.

9. A női kézimunka-szertár gyarapodása: Divatlapok. Mintakönyvek. Fujtató a bársonyégető géphez.

A gyarapodás értéke: 20 K.

A gyarapodások értékének összeállítása:

1.	Butorok	1642 K 50 f.
2.	Tanári könyvtár	843 „ — „
3.	Ifjúsági könyvtár	1055 „ 11 „
4.	Történelmi szertár	63 „ 50 „
5.	Földrajzi (és idegen nyelvtanítási) szertár	40 „ — „
6.	Állat-, növény- és ásványtani gyűjtemény	55 „ — „
7.	Női kézimunka-szertár	20 „ — „
8.	Rajzszertár	119 „ 12 „
	Az összes gyarapodás értéke	*3838 K 23 f.*

Mindazon jótevőinknek, akik szíves ajándékaikkal könyvtáraink, gyűjteményeink gyarapodásához járulni kegyesek voltak, e helyen is hálás köszönetet mondunk.

B) Szertáraink mai állapota.

A tanári könyvtárban (IV.) van (a megejtett kiselejtezés után) 3202 mű 4975 kötetben.

Értéke: 27.888 K 31 fill.

A történelmi szertárban (V.) van 1355 szemléltető- és térkép könyv, régi pénz stb.

Értéke: 5027 K 30 fill.

A földrajzi szertárban (VI.) van 138 térkép, 107 szemléltető-kép, 9 domború kép és 4 földgömb, összesen 258 darab.

Értéke: 3016 K.

A természetrajzi (VII.) (állat-, növény-, ásvány-, gazdaság- és egészségtani) *szertárban* van: Csontváz 64, rovargyűjtemény 25 féle, kitömött állatok 196, borszeszben állatok 91, különfélék az állatvilágból 260, növénygyűjtemény 63, különféle képek: 25-féle, sztereoszkophoz képek 108, különféle tárgy, eszköz 36, sztereoszkop 6, szemléltető képek az ásványtanhoz 4, minták 3, ásványok és kőzetek 410, kövület 72; a leltározott tárgyak száma 2470 drb.

Értéke: 8473 K 26 fill.

A természettani (VIII.) (és kémiai) *szertárban* van 866 eszköz és 378 kép; összesen 1244 drb.

Értéke: 19.971 K 48 fill.

A rajz- és méréstani szertárban (IX.) van 57 füzet és 1054 drb. különálló *lapminta*, 173 *sodrony-, bádogminta, famodell* a távlati rajzoláshoz, 259 *gipszminta, eredeti régi hímzés* az ornamentikához, 253 *gipsz-, agyag- és régi magyar rézedény, gipsz-alakok* a természet után való rajzoláshoz, 259 fölszerelési eszköz és 99 könyv, összesen 2053 drb.

Értéke: 6466 K 77 fill.

A tornaszertárban (X.) van 513 drb eszköz.

Értéke: 5219 K 94 f.

A hangszerek (ének- és zeneművek) *szertárában* (XI.) van 152 dal és daljáték, 34 énekes könyv, vezérkönyv, 10 felszerelési eszköz, összesen 196 drb.

A női kézimunka-szertárban (XII.) van 80 drb eszköz és 10 könyv.

Értéke: 650 K 10 f.

C) A gyűjtemények forgalma.

Ifjusági könyvtárunk f. iskolaévi forgalma következő volt:

I. a)	42 növ.	294 könyvet olvasott.
I. b)	40 „	240 „ „
II. a)	40 „	240 „ „
II. b)	41 „	184 „ „
III. a)	43 „	403 „ „
III. b)	40 „	350 „ „
IV. a)	37 „	333 „ „
IV. b)	40 „	115 „ „
V. a)	21 „	120 „ „
V. b)	21 „	136 „ „
VI. a)	21 „	90 „ „
VI. b)	24 „	149 „ „
g. V.	38 „	254 „ „
g. VI.	40 „	372 „ „
g. VII.	42 „	709 „ „
g. VIII.	34 „	611 „ „
	564 növ.	4600 könyvet olvasott.

Szertáraink is rendelkezésükre voltak a tanulóknak. Naponkint látogatták természetrajzi szertárunkat, ahol a magasabb osztálybeliek mikroszkópiai megfigyeléseket is tettek.

Mindezek mellett még napról-napra is kiállítottuk alkalmas üvegszekrényben azokat a szemléltető eszközöket, amelyekről éppen tanítottunk. A Tátra domború képe és számos földrajzi, történelmi, természetrajzi kép pedig állandóan növendékeink szeme előtt volt. Tanulmányukat az intézeti udvarkert is támogatta dísznövényeivel és virágaival.

XVI.

Statisztikai kimutatás.

A tanulók számának alakulása az iskolai év folyamán	Felsőbb leányiskolai												Tovább képző		Gimnáziumi				Összesen
	I.		II.		III.		IV.		V.		VI		I.	II.	V.	VI.	VII.	VIII.	
	a	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	osztályokban		osztályokban				
1. *Beiratkozott:*																			
Nyilvános tanuló	42	43	42	43	44	43	43	44	27	28	27	28	20	13	41	45	48	37	658
Magántanuló [1]	4	—	8	—	5	—	5	—	6	—	5	—	—	—	6	4	2	2	47
Összesen	46	43	50	43	49	43	48	44	33	28	32	28	20	13	47	49	50	39	705
2. *A nyilvános tanulók közül.*																			
Az iskolai év folyamán magántanuló lett	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	3
„ „ „ „ kimaradt	—	—	1	1	1	—	1	1	3	2	2	2	1	1	2	1	5	1	25
„ „ „ „ meghalt betegség következtében	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Az osztályvizsgálatról elmaradt	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Junius, illetve május hóban osztályvizsgálatot tett	42	43	40	42	43	42	41	43	24	26	25	25	19	12	39	43	43	36	628
A beirt magántanulók közül vizsgálatot tett	4	—	8	—	5	—	5	—	6	—	5	—	—	—	6	4	2	2	47
Összesen	46	43	50	43	49	43	48	44	33	28	32	28	20	13	47	49	50	39	705
3. *A beirt nyilvános tanulók megbetegedéseinek száma:*																			
Nem fertőző { könnyü	180	62	130	206	229	128	245	193	261	304	127	169	14	19	145	800	233	165	3610
Nem fertőző { súlyos [2]	17	25	11	21	5	11	13	12	9	8	6	1	4	5	4	5	8	5	170
Fertőző	4	2	—	2	—	1	6	7	1	3	—	—	2	—	1	—	1	—	30
Összesen	201	89	144	229	234	240	264	212	271	315	133	170	20	24	150	805	242	170	3810

[1] Nincsenek köztük azok, akik az iskolaév közben nyilvános tanulókká lettek.

[2] Súlyos a 6 napnál tovább tartó betegség.

A nyilvános és magántanulók megoszlása	Felsőbb leányiskolai												Tovább képző		Gimnáziumi				Összesen
	I.		II.		III.		IV.		V.		VI.		I.	II.	V.	VI.	VII.	VIII.	
	a	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*							
	osztályokban												oszt.		osztályokban				
4. *Kor szerint dec. 31-én:*																			
9 évét már betöltötte	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
10	34	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	67
11	6	19	29	25	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	80
12	1	—	18	18	35	36	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	113
13	—	—	2	—	12	7	26	31	10	1	—	—	—	—	5	—	—	—	94
14	—	—	—	—	—	—	14	8	20	19	2	2	—	—	32	4	—	—	101
15	—	—	—	—	—	—	5	1	2	7	25	16	4	—	5	30	1	—	96
16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	9	13	—	2	12	29	4	73
17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	1	14	22	41
18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	2	—	3	10	23
19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	1	4
20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók megoszlása:																			
5. *Honosság és születési állandó lakóhelye szerint:*																			
Magyar honos volt { magyarországi	46	42	47	42	47	42	46	43	30	24	30	25	19	12	45	46	43	38	667
Magyar honos volt { horvátországi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2
Külföldi honos volt	—	1	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	6
Születési állandó lakóhelye:																			
Budapest	42	43	46	42	43	41	43	41	28	26	27	25	19	12	34	42	39	29	622
Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm.*)	3	—	—	—	3	1	2	2	2	—	1	—	—	—	5	2	3	4	28
Más törvényhatóság	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	2	—	—	—	6	2	2	5	21
Horvát-Szlavon országok	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3
Románia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Összesen	46	43	48	42	48	42	46	43	30	26	30	25	19	12	45	47	45	38	675

*) Csak olyan helységek vannak ideszámítva, amelyek nem törvényhatóságok.

Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók megoszlása	Felsőbb leányiskolai												Tovább képző		Gimnáziumi				Összesen
	I.		II.		III		IV.		V.		VI.		I.	II.	V.	VI.	VII.	VIII.	
	a	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	osztályokban						
7. Szülőik foglalkozása szerint:																			
Nagybirtokos, nagybérlő (1000 kat. holdon felül)	1	—	—	—	2	2	3	2	—	—	1	—	2	1	1	—	—	—	15
Középbirtokos, középbérlő (100—1000 kat. holddal)	—	1	2	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	8
Kisbirtokos, kisbérlő (100 kat. holdon alul)	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Egyéb őstermelő (feles, majoros, kertész, halász)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gazdasági tisztviselő	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Nagyiparos, bányanagyvállalkozó	4	2	—	4	4	4	4	3	1	2	7	2	—	—	2	1	6	1	47
Kisiparos, bányakisvállalkozó	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ipari v. bányászati tisztviselő	—	2	—	—	—	7	3	—	—	1	—	3	—	—	1	—	—	1	18
Nagykereskedő, nagyvállalkozó	2	3	1	1	2	5	4	5	—	5	—	6	5	2	2	4	3	3	53
Kiskereskedő, kisvállalkozó	—	—	2	1	—	—	—	1	3	3	—	4	1	—	2	7	—	1	25
Kereskedelmi vagy közlekedési tisztviselő	2	6	3	—	7	—	5	—	3	5	—	2	2	1	14	6	3	7	66
Egyéb keresk. v. közlek. segédszemély (altiszt, segéd, szolga)	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Köztisztviselő és közhivatalban alkalmazott díjnokok	13	11	1	8	7	—	7	12	10	—	12	1	—	—	—	4	9	3	98
Pap	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2
Tanár, tanító	6	9	5	5	10	4	5	5	1	2	1	—	—	—	9	9	14	10	95
Másféle értelmiségi (orvos, ügyvéd, közjegyző, gyógyszerész, stb.) és ilyeneknél alk. segéd, irnok stb.	14	8	29	14	8	17	8	6	8	5	6	3	7	5	13	11	6	6	174
Közhivatalban alkalmazott vagy másféle értelmiségi altiszt vagy szolga	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Katonatiszt	—	—	2	—	—	1	1	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	8
Katona altiszt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tőkés, járadékos, háztulajdonos *)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2
Nyugdíjas (tisztviselő v. egyéb értelmiséghez tartozó*)	—	—	1	—	—	1	6	1	—	2	—	—	—	1	—	—	1	3	16
Magánzó, eltartásos *)	2	—	2	2	4	1	—	3	2	—	3	4	—	1	1	5	2	2	34
Egyéb és ismeretlen foglalkozású	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen	46	43	48	42	48	42	46	43	30	26	30	25	19	12	45	47	45	38	675

*) Tulajdonképeni kereső foglalkozással nem bírók.

Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók megoszlása	Felsőbb leányiskolai												Továbbképző		Gimnáziumi				Összesen
	I.		II		III		IV.		V.		VI.		I.	II.	V.	VI	VII.	VIII	
	a	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*							
	osztályokban												oszt.		osztályokban				
8 a) *Vallás szerint*: latin szertartású	16	14	13	16	16	12	18	17	11	9	12	5	—	1	18	18	16	19	231
görög szertartású	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
örmény róm. kath.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
református	3	4	3	1	4	5	—	—	3	1	1	—	—	—	2	3		3	38
ág. h. ev.	6	3	3	7	2	2	8	5	1	—	1	1	—	—	2	4	7	4	56
görög keleti	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	5
unitárius	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	3
izraelita	20	22	28	18	24	23	20	21	15	16	16	19	19	11	20	22	15	12	341
b) *Anyanyelv szerint*: Magyar	44	43	46	42	48	42	46	43	30	24	30	25	19	12	43	47	43	38	665
Német	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	4
Tót	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oláh	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Ruthén	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Horvát	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szerb	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2
Olasz	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Francia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Cseh	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Összesen nem magyar	2	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2	—	2	—	10
c) *Nyelvismeret szerint*: A magyar anyanyelvüek közül csak magyarul tudott	19	17	13	11	24	2	10	—	2	—	2	2	—	—	14	15	—	9	140
németül is tudott	25	26	33	31	23	40	36	43	28	24	28	23	19	12	29	32	43	29	524
tótul „ „	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
oláhul „ „	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
ruthénul „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
horvátul „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
szerbül „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
olaszul „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2
Összesen más hazai nyelven	25	26	33	31	24	40	36	43	28	24	28	23	19	12	29	32	43	29	525

Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók megoszlása	Felsőbb leányiskolai												Tovább képző		Gimnáziumi				Összesen
	I.		II.		III.		IV.		V.		VI.		I.	II	V.	VI.	VII.	VIII	
	a	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*	*a*	*b*							
	osztályokban												oszt.		osztályokban				
A nem magyar anyanyelvüek közül más nyelven is tudott	2	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2	—	2	—	10
Magyarul is tudott:																			
a német anyanyelvüek közül	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	4
a tót „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
az oláh „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
a ruthén „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
a horvát „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
a szerb „ „	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2
az olasz „ „	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
a francia „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
a cseh „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—		—	1
Összes nem magyar	2	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2	—	2	—	10
9. Ismétlő volt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
A görögpótló tárgyakat tanulta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29	24	18	71
A *nyilvános* tanulók közül:																			
Magaviseletből 1 osztályzatot kapott	42	43	40	42	43	41	40	41	21	25	25	25	19	12	39	43	43	36	620
Magaviseletből 2 osztályzatot kapott	—	—	—	—	—	1	1	2	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	8
Magaviseletből 3 osztályzatot kapott	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Egy órát sem mulasztott	3	3	4	2	1	1	2	1	—	—	—	—	—	—	1	2	5	4	29
Csak igazoltan mulasztott	39	40	36	40	42	41	39	42	23	26	25	25	19	12	38	41	38	32	598
Igazolatlanul mulasztott	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Az igazolt órák száma	2650	2359	2385	2450	2662	2720	3450	3449	1861	3878	2087	1358	1292	783	2084	3822	1882	2437	43639
Az igazolatlan órák száma	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
10. a) Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók közül mint rendkivüli tárgyat legalábbb elégséges eredménynyel tanulta:																			
Az angol nyelvet	—	—	—	—	—	3	3	1	1	2	3	1	1	—	3	2	4	3	27
A szabadkézi rajzot	2	1	1	—	4	3	1	1	1	—	1	2	—	—	3	2	1	—	23
A gyorsirást	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	3	1	3	6	15
Az éneket	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Részletes kimutatás az osztályvizsgálatot tett nyilvános- és magántanulók tanulásának eredményéről.

Tárgy	Felsőbb leányiskola																																	
	I. a) oszt.						I. b) oszt.						II. a) oszt.						II. b) oszt.						III. a) oszt.						III. b) oszt.					
	Kitűnő	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Nem tanulta	Kitűnő	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Nem tanulta	Kitűnő	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Nem tanulta	Kitűnő	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Nem tanulta	Kitűnő	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Nem tanulta	Kitűnő	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Nem tanulta
Vallástan	32	12	2	—	—	—	30	12	1	—	—	—	36	8	4	—	—	—	30	7	3	2	—	—	31	12	4	1	—	—	35	5	2	—	—	—
Magyar nyelv és irodalom	13	17	16	—	—	—	12	16	12	2	1	—	10	15	19	3	1	—	7	15	14	6	—	—	11	15	18	4	—	—	6	25	7	4	—	—
Német nyelv	14	17	10	5	—	—	21	14	6	2	—	—	23	9	11	5	—	—	6	17	13	6	—	—	12	18	13	5	—	—	20	12	6	4	—	—
Francia nyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	14	12	5	—	—	12	15	10	5	—	—	12	13	18	5	—	—	19	14	7	2	—	—
Történelem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	9	6	5	—	—	17	15	10	-	—	—	12	22	11	3	—	—	17	13	9	3	—	—
Földrajz	9	24	13	—	—	—	19	18	6	-	—	—	14	14	14	6	—	—	5	20	7	10	—	—	15	16	12	5	-	—	11	17	5	9	—	—
Természetrajz	16	22	7	1	—	—	17	15	9	2	—	—	23	14	8	3	-	—	14	14	14	—	—	—	13	16	13	6	—	—	7	21	10	4	—	—
Mennyiségtan	8	22	13	3	—	—	9	23	8	3	—	—	14	13	7	12	2	—	3	19	13	7	—	—	5	18	15	10	—	—	15	18	7	2	—	—
Geometriai rajz	27	11	8	—	—	—	25	12	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szabadkézi rajz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	10	3	3	—	7	23	11	5	—	—	3	12	18	10	8	—	—	7	22	6	—	—	7
Szépírás	9	22	12	3	—	—	10	20	10	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Női kézimunka	21	19	—	—	—	6	15	20	4	—	—	4	18	14	6	—	—	10	22	7	7	—	—	6	44	3	—	—	—	3	28	2	1	—	—	11
Ének	28	12	2	1	—	3	19	17	6	1	—	—	28	10	2	—	—	8	28	10	4	—	—	—	18	12	12	2	—	4	25	15	1	1	—	—
Testgyakorlat	12	20	7	1	—	6	27	12	3	—	—	1	19	15	4	1	—	9	18	16	6	—	—	2	23	14	6	1	—	4	17	14	8	-	—	3
Angol nyelv (rdk.)	-	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	-	—	—	39

Tárgy	Felsőbb leányiskola																												Továbbképző tanfolyam											
	IV. a) oszt.						IV. b) oszt.						V. a) oszt.						V. b) oszt.						VI. a) oszt.						VI. b) oszt.						I. oszt.						II. oszt.					
	Kitűnő	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Nem tanulta	Kitűnő	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Nem tanulta	Kitűnő	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Nem tanulta	Kitűnő	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Nem tanulta	Kitűnő	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Nem tanulta	Kitűnő	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Nem tanulta	Kitűnő	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Nem tanulta	Kitűnő	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Nem tanulta
Vallástan . . .	27	15	3	1	—	—	27	9	6	1	—	—	16	8	4	2	—	—	13	6	6	1	—	—	19	6	4	1	—	—	10	5	6	4	—	—	8	4	4	3	—	—	8	—	3	—	—	1
Magyarnyelv és irod.	18	14	10	3	1	—	7	13	20	3	—	—	8	9	7	6	—	—	6	5	6	9	—	—	10	6	12	2	—	—	9	7	4	5	—	—	8	7	4	—	—	—	10	1	—	—	—	1
Német nyelv . .	16	15	7	8	—	—	15	10	13	5	—	—	8	14	7	1	—	—	7	7	11	1	—	—	7	10	10	3	—	—	12	8	4	1	—	—	10	9	—	—	—	—	8	1	2	—	—	1
Francia nyelv. .	18	14	8	6	—	—	14	10	14	5	—	—	12	7	5	6	—	—	11	6	6	3	—	—	17	4	7	—	1	—	9	10	3	3	—	—	7	12	—	—	—	—	8	—	3	—	—	1
Egyet. irod.-tört.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	6	1	—	—	—
Ókori irodalom .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	7	7	—	—	—
Lélek- és nevelést.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	11	4	—	—	—	9	8	7	1	—	—	8	9	2	—	—	—	4	4	2	2	—	1
Esztétika . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	8	3	—	—	—
Történelem. . .	29	9	6	2	—	—	24	9	8	2	—	—	18	6	5	1	—	—	10	9	5	2	—	—	14	11	5	—	—	—	10	6	8	1	—	—	9	8	2	—	—	—	9	2	—	—	—	1
Művészettörténet.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	1	—	—	—	—
Földrajz	15	11	11	8	1	—	15	10	13	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Természetrajz . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	9	11	2	—	—	4	10	11	1	—	—	11	8	8	3	—	—	7	13	4	1	—	—	7	8	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Egészségtan . .	28	17	1	—	—	—	28	2	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	—	—	—	—	—	12	—	—	—	—	—
Természettan . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	11	5	5	1	—	6	7	6	7	—	—	11	4	10	4	1	—	5	7	8	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Háztartástan . .	23	15	8	—	—	—	17	23	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gazdaságtan . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	8	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mennyiségtan. .	14	19	9	4	—	—	7	12	12	12	—	—	6	5	12	5	2	—	7	14	5	—	—	—	11	6	7	5	1	—	8	6	8	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jogi ismeretek .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	10	1	1	—	—
Szabadkézi rajz .	2	21	10	2	—	11	9	19	10	1	—	4	11	11	5	—	—	3	4	5	8	—	—	9	7	9	7	1	—	6	3	14	1	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Női kézimunka .	11	13	10	—	—	12	19	17	4	2	—	1	16	3	—	—	—	11	11	7	1	—	—	7	10	4	—	—	—	16	6	7	—	—	—	12	4	—	—	—	—	15	2	—	—	—	—	10
Ének	28	7	6	—	—	5	9	21	8	1	—	4	15	4	5	—	—	6	16	5	—	2	—	3	17	4	2	—	—	7	20	3	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Testgyakorlat . .	17	12	5	1	—	11	1	—	—	—	—	42	15	3	6	—	—	6	9	11	3	—	—	3	14	3	1	—	—	12	14	6	5	—	—	—	—	2	—	—	—	17	—	—	1	—	—	11
Angol nyelv (rdk).	2	—	1	—	—	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	24	1	1	1	—	—	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gyorsirás (rdk.).	—	1	1	—	—	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Tárgy	Gimnázium																			
	V. osztály					VI. osztály					VII. osztály					VIII. osztály				
	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Nem tanulta	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Nem tanulta	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Nem tanulta	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Nem tanulta
Vallástan	34	9	2	—	—	26	20	1	—	—	37	7	1	—	—	31	7	—	—	—
Magyar nyelv és irodalom	34	11	—	—	—	34	12	1	—	—	33	11	1	—	—	29	9		—	—
Latin nyelv	9	23	12	1	—	7	25	14	1	—	21	18	6	—	—	12	16	10	—	—
Görög nyelv	—	—	—	—	—	7	10	1	—	29	8	10	3	—	24	13	7	—	—	18
Görögpótló irodalom	—	—	—	—	—	19	10	—	—	18	15	8	1	—	21	16	1	1	—	20
Görögpótló rajz	—	—	—	—	—	8	16	5	—	18	10	12	2	—	21	9	7	2	—	20
Német nyelv	18	17	7	3	—	18	17	12	—	—	17	19	9	—	—	16	18	4	—	—
Történelem	28	15	1	1	—	33	13	1	—	—	32	10	3	—	—	27	10	1	—	—
Természetrajz	16	25	4	—	—	21	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fizika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	20	10	—	—	16	21	1	—	—
Mathematika	8	22	15	—	—	6	28	12	1	—	17	12	15	1	—	19	16	3	—	—
Filozófia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	12	—	—	—
Rajz	10	14	17	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Testgyakorlat	20	13	3	—	9	16	15	5	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Angol nyelv (rdk.)	2	1	—	—	42	1	1	—	—	45	3	1	—	—	41	2	1	—	—	35
Gyorsirás (rdk.)	2	1	—	—	42	—	—	1	—	46	3	—	—	—	42	4	2	—	—	32

10b) Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók közül	Felsőbb leányiskolai osztályok																								Továbbképző		Gimnáziumi								Összesen hány tanuló	Összesen hány %
	Ia)		Ib)		IIa)		IIb)		IIIa)		IIIb)		IVa)		IVb)		Va)		Vb)		VIa)		VIb)		I.		II.		V.		VI.		VII.		VIII.			
	hány tanuló	hány %	hány tanuló	hány %	hány tanuló	hány %	hány tanuló	hány %	hány tanuló	hány %	hány tanuló	hány %	hány tanuló	hány %	hány tanuló	hány %	hány tanuló	hány %	hány tanuló	hány %	hány tanuló	hány %	hány tanuló	hány %	hány tanuló	hány %	hány tanuló	hány %	hány tanuló	hány %	hány tanuló	hány %	hány tanuló	hány %		
Minden rendes tárgyból kitűnő	1	2·2	10	23·3	6	12·5	1	2·4	5	10·4	6	14·3	3	6·5	2	4·6	2	6·7	3	11·5	6	20·0	2	8·0	3	15·8	3	25·0	—	—	—	—	—	—	—	—	53	10·6
Minden rendes tárgyból jeles (a gimnáziumban)	—	—	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4·4	5	10·6	7	15·6	6	15·8	20	11·4
legalább jeles	19	41·3	23	53·5	13	27·1	10	23·8	7	15·6	20	47·7	25	54·4	14	35·6	5	16·7	5	19·2	3	10·0	6	24·0	8	42·1	3	25·0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
legalább jó	20	43·5	7	16·3	16	33·3	18	42·9	29	60·4	9	21·4	11	23·9	16	37·2	10	33.3	6	23·1	11	36·7	9	36·0	8	42·1	6	50·0	25	55·6	19	40·4	19	42·2	19	50·0	258	38·2
„ elégséges	6	13·0	2	4·6	12	25·0	13	30·9	7	14·6	7	16·6	6	13·0	11	25·6	10	33·3	12	46·2	9	30·0	8	32·0	—	—	—	—	15	33·3	22	46·8	18	40·0	13	34·2	171	25·3
Egy tárgyból elégtelen	—	—	1	2·3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2·2	—	—	3	10·0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4·4	—	—	1	2·2	—	—	8	1·2
Két „ „	—	—	—	—	1	2·1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2·1	—	—	—	—	2	0·3
Több „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3·3	—	—	—	—	—	—	1	2·2	—	—	—	—	—	—	2	0·3
Elégtelen összesen	—	—	1	2·3	1	2·1	—	—	—	—	—	—	1	2·2	—	—	3	10·0		—	1	3·3	—	—	—	—	—	—	3	6·6	1	2·1	1	2·2	—	—	12	1·8
Osztályzatot kapott	46	—	43	—	48	—	42	—	48	—	42	—	46	—	43	—	30	—	26	—	30	—	25	—	19	—	12	—	45	—	47	—	45	—	38	—	500 [1] / 175 [2]	

[1]) Felsőbb leányiskolai. — [2]) Gimnáziumi.

XVII.

Tudnivalók az 1912/13. iskolaévre.

A budapesti m. kir. állami felsőbb leányiskola és leánygimnáziumban **az 1912/13. iskolaév szeptember 9-én kezdődik.**

Azok a növendékek, akik junius 16-án vagy szeptember 2—4. napjain beiratkoztak, fölvevőjegyeikkel ellátva, szeptember 9-én **9 órakor** tartoznak megjelenni az iskolában. Ekkor nyitjuk meg az iskolaévet istentisztelettel.

A rendes tanítás szeptember *10-én* 8 órakor kezdődik.

Az új növendékek beirása szeptember 2-án, 3-án és 4-én lesz délelőtt 9—1-ig.

Új növendékeket julius 10-ig az igazgatóságnál lehet előjegyeztetni.

Az előjegyzésre a növendékek személyesen *tartoznak megjelenni szülőik, vagy a szülők megbízottjainak kíséretében.*

A megelőző osztály sikeres elvégzését igazoló iskolai, továbbá a születési bizonyítványnak és a sikeresen megtörtént himlőoltást (a 12 évesnél az újraoltást is) igazoló orvosi bizonyítványnak bemutatása is szükséges.

Az előjegyzett tanulók *a beirás első napján*, szeptember 2-án a fölvételben elsőbbségben részesülnek; *de ha e napon nem jelentkeznek, az előjegyzés érvénytelenné válik.*

A fölvétel föltételei:

1. *A felsőbb leányiskola I. osztályába* legalább 10 éves, olyan növendék vehető föl, aki a négy elemi osztályt sikeresen elvégezte s erről hiteles bizonyítványt mutat be.

A II—VI. osztályba — amennyiben hely van — csak a megelőző osztályokról szóló rendes felsőbb leányisk. bizonyít-

vány alapján lehet belépni. Más iskolából jövőket az 1901. évi 40.925. sz. a. kelt min. rendelet értelmében csak kiegészítő vizsgálattal veszünk fel.

2. *A továbbképző tanfolyam I. osztályába* a felsőbb leányiskola vagy leánygimnázium hatodik osztályáról szóló bizonyítvány alapján lehet belépni, a II. osztályba pedig az I. osztály bizonyítványa alapján.

3. *A gimnáziumi V. osztályba* való belépésre rendszerint a felsőbb leányiskola IV. osztályáról szóló bizonyítvány jogosít, de ha van hely, sikeres *különbözeti vizsgálattal* a polg. leányiskola IV. osztályát végzett tanulók is bejuthatnak.

A polgári iskolából a felsőbb leányiskolába, illetve a gimnáziumba, s a felsőbb leányiskola V—VI. osztályaiból a gimnáziumba való átlépéskor felvételi, illetve **különbözeti vizsgálatot** kell tenni, még pedig a következő módon:

Aki a polgári iskola IV. osztályának elvégzése után a felsőbb leányiskola V-ik osztályába óhajt belépni, annak a magyar és német *nyelvtanból* és a francia nyelvnek a felsőbb leányiskolai II—IV. osztályos anyagából kell felvételi vizsgálatot tennie. A német nyelvben megfelelő beszédkészség is szükséges.

Aki pedig a polgári iskola IV. osztályából a gimnázium V. osztályába akar lépni, az a magyar és német *nyelvtanból* és a geometriából tesz felvételi vizsgálatot.

Aki a felsőbb leányiskola VI. osztályának elvégzése után a gimnázium VII-ik osztályába óhajt lépni, annak a tanítástervi különbözetből vizsgálatot kell tennie, melynek anyaga következő:

a) *A latinból:* Az V—VI. osztály egész anyaga.

b) *A magyarból:* Tinódinak egy históriás éneke, valami kevés Pázmányból és Faludiból (olvasókönyvi szemelvény), Kölcseynek Kazinczyról mondott emlékbeszéde, Széchenyi Hitelének bevezetése és befejezése (Magy. könyvt.), Arany Toldi estéje. Részletek Kemény Zsigmondtól (Wesselényi Miklós) és Salamon Ferenctől (A török hódoltságból).

c) *A németből*: német nyelven kell számot adni a felsőbb leányiskola V., VI. osztályában tanultakról.

d) *A mathematikából*: a II-od fokú egyenlet, a hatványozás általánosítása, a Briggs-féle logarithmusok és alkalmazásuk; a körre vonatkozó tételek, a szögfüggvények a sinus-, cosinus- és tan-

gens-tétel és alkalmazásuk a háromszög megoldására. Néhány egyszerű földmérési és magasságmérési feladat megoldása.

e) *Görögből*: nyelvtan vagy *görögpótlóból:* az Ilias, Odysseia, Herodotos és a görög lirikusok.

f) *A történelemből* az ókor története.

Augusztus 31-én d. e. 9 órától fogva lesznek a pótló, javító, fölvételi és különbözeti vizsgálatok.

A pótló vizsgálatért, ha a mulasztást betegség nem igazolja, 40 K, a felvételi és különbözeti vizsgálatért 20 K vizsgálati díj fizetendő a vizsgálat előtt az igazgatónál. A pótló vagy javító vizsgálatot kérő folyamodásokat a mulasztás okát igazoló bizonyítványokkal fölszerelve, f. é. *július 15-ig* kell benyújtani az igazgatósághoz. Később beérkező folyamodványok csak rendkívüli akadályok esetén vehetők figyelembe.

A beiráskor minden növendék 10 K beirási, 2 K könyvtár- és 2 K nyomtatványdíjat fizet. A rendes tanulók egész évi tandíja 160 K, amelyet 40 K-ás négy részletben is lehet fizetni *és pedig az első részletet legkésőbben október 15-ig, a másodikat december 1-ig, a harmadikat március 15-ig, a negyediket május 1-ig.*

Szegénysorsu tanulók, ha bizonyítványuk legalább általános jó eredményről, jó magaviseletről tanúskodik, a megszabott kedvezményszázalék erejéig tandíjelengedésben részesülhetnek, melyet szeptember 20-ig kell kérelmezniök *az igazgatósághoz címzett folyamodványukban.* Akik az igazgatóságtól nyertek tandíjmentességet, ezt újabb folyamodás nélkül is mindaddig megtartják, míg tanulmányaikban, vagy viseletükben való hanyatlásuk miatt erre érdemetlenekké nem válnak; mihelyt valamelyik kötelező tárgyból elégtelen osztályzatot nyernek vagy több az elégséges osztályzatuk, mint a kitűnő, jeles és jó, a kedvezményt elvesztik.

Akik a jelen iskolai évre a vallás- és közoktatásügyi minisztériumtól nyertek tandíjelengedést, azt a jövő iskolai év elején újra kell kérniök.

A továbbképző tanfolyam tanulói csakis a vallás- és közoktatásügyi miniszterről kérhetnek kedvezményt.

Oly tanulók számára, akik az iskolai rajztanításon kívül még fokozottabb rajztanításban kívánnak részesülni, az iskola rajztanára vasárnap délelőtt rendkívüli órát tart, amelyben az illető tanulók

hajlamuk és képességük szerint nyernek oktatást. A rendkívüli rajz tanulásának félévi díja heti 2 óráért 20 K, amely a jelentkezés alkalmával előre fizetendő.

Akik gyorsirást óhajtanak tanulni, erre is jelentkezhetnek, az iskola egyik rendes tanára tanítja. Ez főképpen a gimnáziumi tanulóknak és azoknak ajánlható, akik a felsőbb leányiskola végzése után valamely életpályára készülnek. Díja heti 1 óráért évenkint 20 korona, amely előre fizetendő.

Budapest, 1912 junius 16-án.

Révy Ferenc,
főigazgató.

TARTALOM-JEGYZÉK.

Oldal

I. Torkos László 3
II. Özv. Sólyom Sándorné emlékezetére 7
III. Leányaink nevelése és pályaválasztása 9
IV. Az iskola célja és irányai 15
V. Az 1911/12. iskolaév története 19
VI. Tanári kar az 1911/1912. iskolai évben 31
VII. Kimutatás a tanártestület elfoglaltságáról tárgy és heti óraszám szerint 36
VIII. Az 1911/12-ik iskolai évben használt tankönyvek jegyzéke 40
IX. A felsőbb leányiskola, továbbképző-tanfolyam és gimnázium általános óraterve 49
X Az 1911/12. iskolai évben tárgyalt olvasmányok, szavalmányok és irásbeli dolgozatok 50
XI. A beirt rendes, rendkívüli és magántanulók névsora az 1911/1912. iskolaévben 75
XII. Az egész iskolai évben egy órát sem mulasztottak 83
XIII. Érettségi vizsgálatok 84
XIV. Kimutatás a gimnáziumi tanítás eddigi fejlődéséről és eredményéről . 86
XV. Az iskola felszerelései és gyűjteményei 87
XVI. Statisztikai kimutatás 94
XVII. Tudnivalók az 1912/1913-ik iskolai évre 103